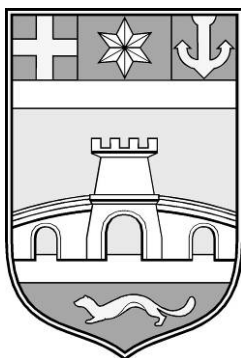

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU U
GOSPODARSTVU NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Hrvatska gospodarska komora
Županijska komora Osijek*
- *Upravni odjel za gospodarstvo
i regionalni razvoj
Osječko-baranjske županije*

Osijek, studenoga 2015.

SADRŽAJ

UVOD	1
1. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2014. GODINI ..1	
1.1. Financijski rezultati poslovanja prema veličini poduzetnika u Županiji u 2014. godini.....	2
1.2. Financijski rezultati poslovanja prema pravnom obliku tvrtki	4
1.3. Financijski rezultati poslovanja prema djelatnostima	5
2. IZVOZ I UVOZ PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2014. GODINI (prema godišnjim financijskim izvještajima)	10
3. INSOLVENTNOST	11
4. STEČAJEVI I PREDSTEČAJNE NAGODBE	12
5. ZAPOSLENOST I PLAĆE.....	13
6. NEZAPOSLENOST	15
7. POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA	19
7.1. Biljna proizvodnja.....	20
7.2. Stočarska proizvodnja.....	23
8. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	28
8.1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	28
8.2. Mlinsko-pekarska industrija.....	28
8.3. Industrija šećera	29
8.4. Industrija ulja	29
8.5. Industrija stočne hrane	29
8.6. Ostala prerađivačka industrija.....	30
8.7. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2014. godini.....	30
9. TEKSTILNA I KOŽARSKA INDUSTRIJA.....	31
10. PRERADA DRVA, PROIZVODI OD DRVA I PLUTA, OSIM NAMJEŠTAJA I PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA	33
11. PROIZVODNJA PAPIRA, PROIZVODA OD PAPIRA I TISKANJE	35
12. KEMIJSKA INDUSTRIJA.....	37
13. INDUSTRIJA GRAĐEVINSKOG MATERIJALA	39
14. METALOPRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA I STROJOGRAĐNJA	41
15. GRAĐEVINARSTVO	44
16. PROMET	47
16.1. Cestovni promet.....	48
16.1.1. Cestovni teretni promet	49
16.1.2. Cestovni prijevoz putnika.....	50
16.2. Željeznički promet	50
16.3. Riječni promet.....	50
16.4. Zračni promet.....	52

17. TURIZAM	53
17.1. Smještajni kapaciteti.....	53
17.2. Prirodni resursi i turističke aktivnosti.....	54
18. TRGOVINA.....	57
19. POSLOVANJE NEKRETNINAMA	59
20. IT INDUSTRIJA.....	62
ZAKLJUČAK	64

INFORMACIJA O STANJU U GOSPODARSTVU NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

U pripremi Informacije o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije (nastavno: Informacija) korišteni su službeni podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek, Financijske agencije i drugih službenih institucija, kao i materijali prikupljeni od strane stručnih službi koje su pripremale Informaciju.

Prvi dio Informacije prikazuje rezultate poslovanja cjelokupnog gospodarstva Osječko-baranjske županije (nastavno: Županija), kao što su financijski rezultati poslovanja prema statističkim izvještajima koji se predaju Financijskoj agenciji, izvoz i uvoz, stanje insolventnosti pravnih osoba, stečajevi i predstečajne nagodbe te pokazatelji zaposlenosti i nezaposlenosti na području Županije.

U drugom dijelu Informacije sadržan je pregled stanja u pojedinim djelatnostima gospodarstva zastupljenim u Županiji, kako slijedi: poljoprivreda i prehrambena industrija, prerađivačka industrija, tekstilna i kožarska industrija, prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja, proizvodnja papira, proizvodi od papira i tiskanje, kemijska industrija, industrija građevinskog materijala, metaloprerađivačka industrija i strojogradnja, građevinarstvo te podaci vezani uz promet, turizam, trgovinu, poslovanje nekretninama i IT industriju.

1. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2014. GODINI

Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika u Osječko-baranjskoj županiji u 2014. godini izrađena je temeljem podataka iz godišnjih financijskih izvještaja obveznika poreza na dobit sa sjedištem u Županiji preuzetih od Financijske agencije.

Do kraja travnja 2015. godine godišnje financijske izvještaje (GFI) o poslovanju za razdoblje I. - XII. 2014. godine na području Županije predao je 4.441 obveznik poreza na dobit, od čega je 4.006 trgovačkih društava (21 veliki, 62 srednje velika i 3.923 malih), a preostalih 435 odnosi se na ostale obveznike poreza na dobit (obrti, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zadruge).

Tablica 1. Pregled broja poduzetnika, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2013. i 2014. godini

Elementi	Trgovačka društva 2014.	Ostali obveznici poreza na dobit 2014.	Ukupno 2014.	financijski rezultati u milijunima kuna	
				Trgovačka društva	
				2013.	Indeks 2014/2013.
Broj poduzetnika	4.006	435	4.441	3.775	106,1
Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	35.020	2.683	37.703	35.838	97,7
Ukupni prihodi	22.636	1.387	24.023	22.326	101,4
Ukupni rashodi	22.594	1.283	23.877	23.464	96,3
Dobit razdoblja	1.166	78	1.244	686	169,9
Gubitak razdoblja	1.159	14	1.173	1.912	60,6
Konsolidirani financijski rezultat	7	64	71	-1.226	-

Investicije u dugotrajnu imovinu	1.706	90	1.796	1.871	91,2
Izvoz	3.712	105	3.817	3.255	114,0
Uvoz	1.881	82	1.963	2.058	91,4
Saldo	1.831	23	1.854	1.197	152,9

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj trgovačkih društava koja su predala godišnje financijske izvještaje o poslovanju u 2014. godini porastao je za 6,1% u odnosu na 2013. godinu, dok se broj zaposlenih smanjio za 2,3% (ili 818 djelatnika). Ukupni prihodi porasli su za 1,4%, dobit je bila veća za 69,9% (ili za 480 milijuna kuna), dok se gubitak smanjio za 39,4% (753 milijuna kuna). Ovo povećanje dobiti i smanjenje gubitka rezultiralo je minimalnim, ali ipak pozitivnim konsolidiranim financijskim rezultatom koji je iznosio 7 milijuna kuna. U 2013. godini konsolidirani financijski rezultat bio je negativan i iznosio je preko 1,2 milijarde kuna (tablica 1.).

Investicije u dugotrajnu imovinu u 2014. godini iznosile su 1,7 milijardi kuna i bile su za 8,8% manje u odnosu na 2013. godinu (tablica 1.).

Ukupni prihodi ostvareni od izvoza robe i usluga uz rast od 14% u odnosu na 2013. godinu iznosili su 3,7 milijardi kuna, dok je uvoz uz pad od 8,6% iznosio 1,9 milijardi kuna. Ostvaren je pozitivan saldo u iznosu od 1,8 milijardi kuna, što je 52,9% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 1.).

1.1. Financijski rezultati poslovanja prema veličini tvrtki u Županiji u 2014. godini

Prema podacima Financijske agencije, od ukupnog broja predanih godišnjih financijskih izvještaja u 2014. godini, promatrano prema veličini tvrtki, njih 3.923 ili 98% odnosilo se na male poduzetnike, 62 ili 1,5% na srednje i 21 ili 0,5% na velike poduzetnike (tablica 2.).

Tablica 2. Pregled broja tvrtki, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja trgovačkih društava Županije prema veličini tvrtki u 2014. godini

Pokazatelji	Male	Srednje	Velike	Ukupno
Broj tvrtki	3.923	62	21	4.006
Udio u %	98	1,5	0,5	
Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	19.589	6.383	9.048	35.020
Udio u %	56	18	26	
Ukupni prihodi (u milijunima kuna)	8.190	4.689	9.758	22.636
Udio u %	36	21	43	
Dobit razdoblja (u milijunima kuna)	418	108	639	1.166
Udio u %	36	9	55	
Gubitak razdoblja (u milijunima kuna)	516	384	259	1.159
Udio u %	45	33	22	
Konsolidirani financijski rezultat (u milijunima kuna)	-98	-276	381	7
Investicije u dugotrajnu imovinu (u milijunima kuna)	971	200	535	1.706
Udio u %	57	12	31	
Izvoz (u milijunima kuna)	532	779	2.401	3.712
Udio u %	14	21	65	
Uvoz (u milijunima kuna)	543	179	1.159	1.881
Udio u %	29	9	62	
Saldo (u milijunima kuna)	-11	600	1.242	1.831

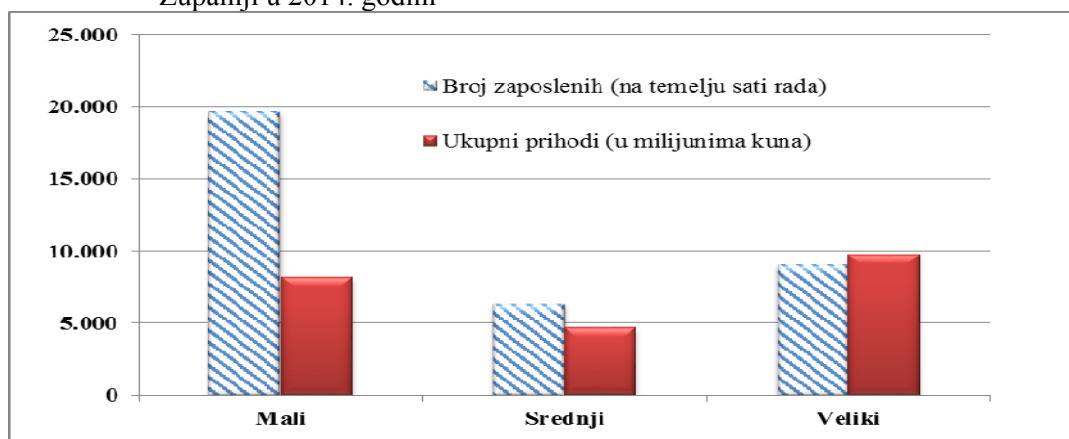
Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Promatrano prema veličini tvrtki najveći broj zaposlenih (56%) bio je u malim tvrtkama, a najveći je i njihov udio u ukupnim investicijama u dugotrajnu imovinu (57%), dok s druge strane u ukupnom izvozu roba i usluga sudjeluju s tek 14%. Male tvrtke su u 2014. godini ostvarile negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 98 milijuna kuna.

Tvrtke srednje veličine u 2014. godini sudjelovale su s 9% u ukupnoj dobiti, a čak s 33% u gubitku te su stoga ostvarile negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 276 milijuna kuna.

Velike tvrtke imale su najveći udio u ukupnim prihodima (43%), dobiti (55%), izvozu (65%) i uvozu (62%), a ostvarile su pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 381 milijun kuna (tablica 2.).

Grafikon 1. Kretanje broja zaposlenih i ukupni prihodi trgovačkih društava prema veličini tvrtki u Županiji u 2014. godini

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Velike tvrtke imale su puno veću produktivnost, jer su s upola manjim brojem zaposlenih ostvarile veći ukupan prihod od malih tvrtki. S druge strane male tvrtke zapošljavale su više djelatnika nego velike i srednje zajedno.

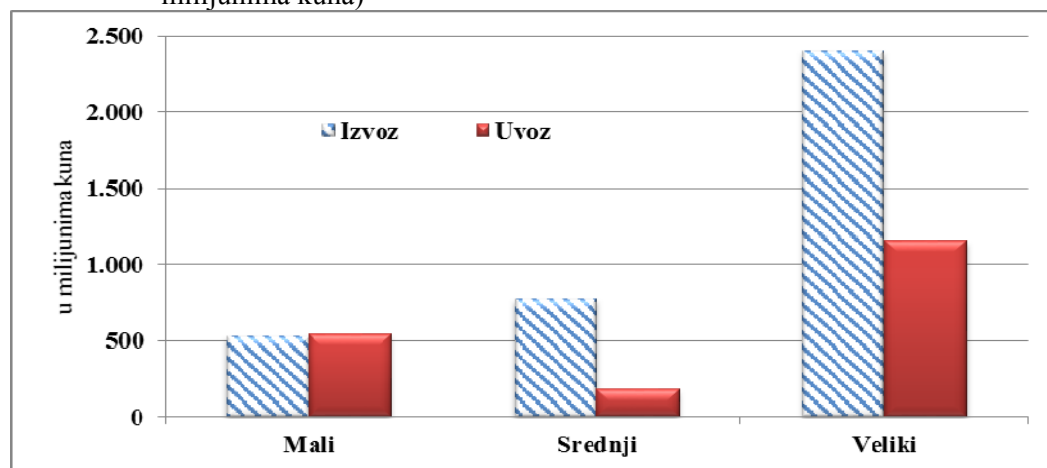
Grafikon 2. Dobit i gubitak trgovačkih društava u Županiji u 2014. godini prema veličini tvrtki (u milijunima kuna)

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Poslovanje velikih tvrtki u 2014. godini pridonijelo je ostvarenju pozitivnog konsolidiranog financijskog rezultata, jer su ostvarile dobit (639 milijuna kuna), dva puta veći od ostvarenog gubitka (259 milijuna kuna), dok su istovremeno male i srednje tvrtke ostvarile negativan konsolidirani financijski rezultat (grafikon 2.).

Grafikon 3. Izvoz i uvoz trgovačkih društava u Županiji u 2014. godini prema veličini tvrtki (u milijunima kuna)

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Velike tvrtke u 2014. godini ostvarile su 65% ukupnog izvoza tvrtki u Županiji ili 2,4 milijarde kuna i pri tome ostvarile pozitivan saldo robne razmjene od 1,2 milijarde kune. Izvoz srednjih tvrtki sudjelovao je s 21% u ukupnom izvozu i ostvaren je pozitivan saldo u iznosu od 779 milijuna kuna. Male tvrtke ostvarile su 14% ukupnog izvoza tvrtki u Županiji, odnosno 532 milijuna kuna, dok im je saldo robne razmjene bio negativan i iznosio je 11 milijuna kuna (grafikon 3.).

1.2. Financijski rezultati poslovanja prema pravnom obliku tvrtki

Tijekom 2014. godine 690 jednostavnih društava s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Županiji predalo je godišnji financijski izvještaj o poslovanju, s 1.324 zaposlenih, u kojima je bio ostvaren ukupan prihod u iznosu 218 milijuna kuna. Konsolidirani financijski rezultat bio je negativan i iznosio je 7 milijuna kuna. U dugotrajnu imovinu navedena društva investirala su 8 milijuna kuna, pri čemu su ostvarile 19 milijuna kuna izvoza (tablica 3.).

Tablica 3. Pregled broja tvrtki, broja zaposlenih i financijski rezultati poslovanja prema pravnom obliku tvrtki u 2014. godini

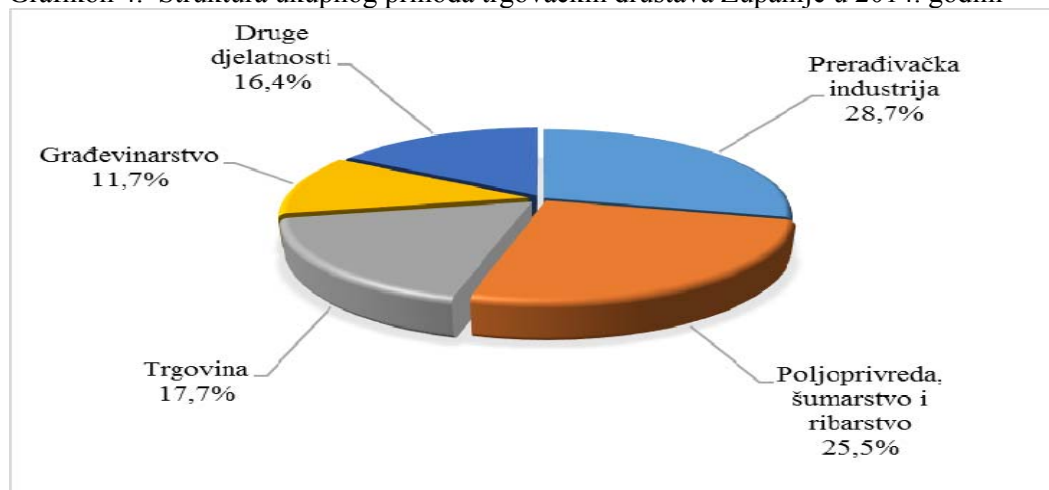
Pokazatelji	Društvo s ograničenom odgovornošću	Jednostavna društva s ograničenom odgovornošću	financijski rezultati u milijunima kuna		
			Dionička društva	Javna trgovačka društva i ustanove	Ukupno
Broj tvrtki	3.179	690	55	82	4.006
Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	27.370	1.324	5.348	978	35.020
Ukupni prihodi	16.981	218	5.031	407	22.636
Dobit razdoblja	686	8	457	14	1.166
Gubitak razdoblja	726	14	416	2	1.159
Konsolidirani financijski rezultat	-40	-7	41	12	7
Investicije u dugotrajnu imovinu	766	8	122	4	1.706
Izvoz	1.619	19	798	16	3.712
Uvoz	2.677	4	511	11	1.881
Saldo	1.491	15	287	5	1.831

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

1.3. Financijski rezultati poslovanja prema djelatnostima

Najveći udio u ukupnim prihodima u 2014. godini ostvarila je prerađivačka industrija s 28,7%, zatim slijedi poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s 25,5%, trgovina s 17,7% i građevinarstvo s 11,7% (tablica 4. i grafikon 4.).

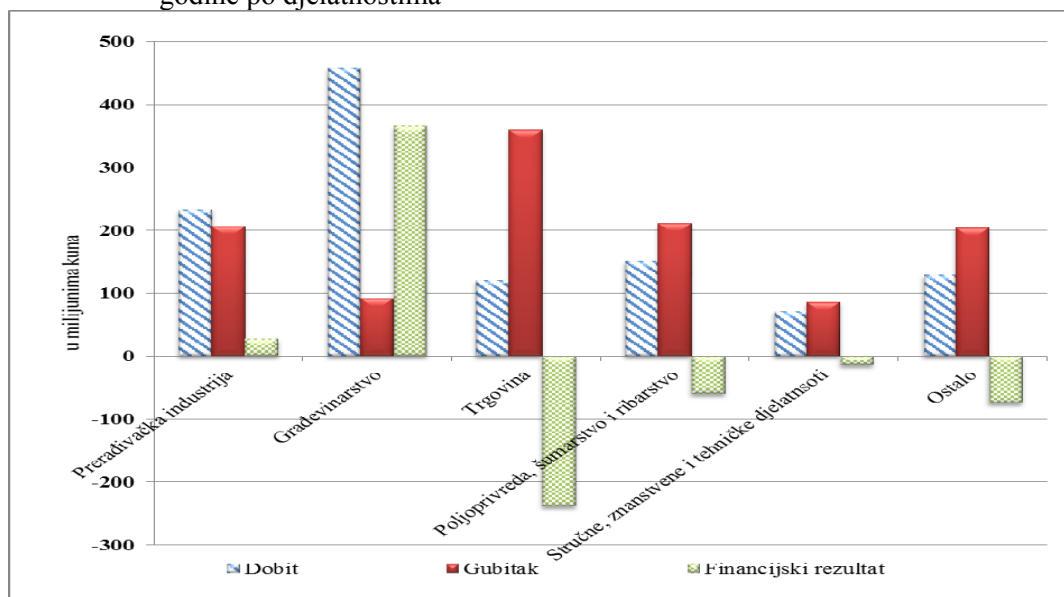
Grafikon 4. Struktura ukupnog prihoda trgovačkih društava Županije u 2014. godini

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Od ukupne dobiti u 2014. godini, koja je iznosila 1,17 milijarde kuna, najveći udio odnosio se na građevinarstvo s 39,3%, zatim slijedi prerađivačka industrija s 20,1%, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s 12,9%, trgovina s 10,4% i drugo. Od gubitka koji je iznosio 1,16 milijardi kuna 31,1% odnosilo se na trgovinu, 18,2% na poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo, 17,8% na prerađivačku industriju, 8,2% na djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, 8% na građevinarstvo, 7,4% na stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti i drugo (tablica 4. i grafikon 5.).

Grafikon 5. Dobit, gubitak i konsolidirani financijski rezultat trgovačkih društava Županije 2014. godine po djelatnostima

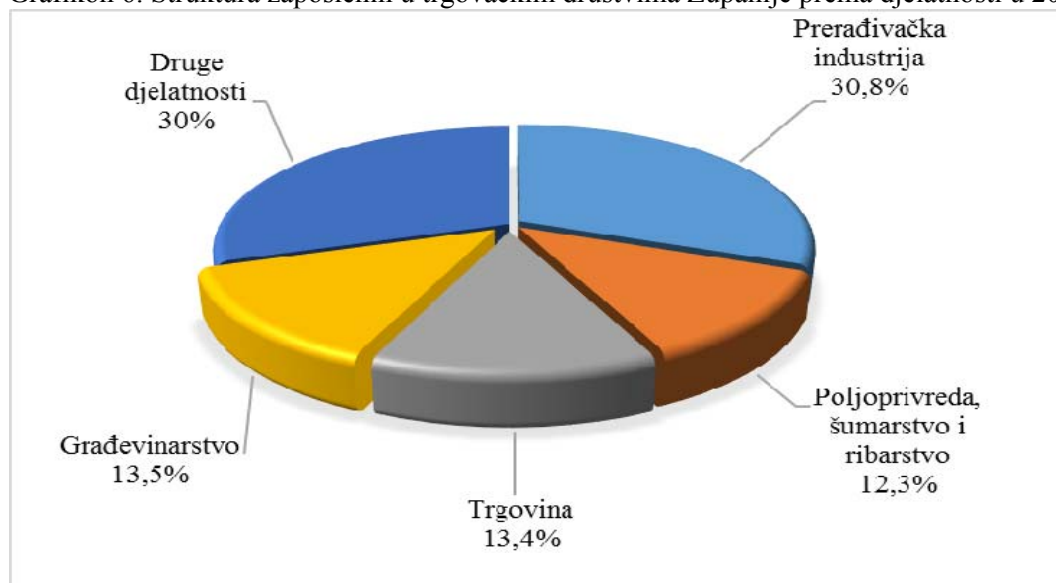

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najveći pozitivan konsolidirani financijski račun u 2014. godini ostvarilo je građevinarstvo i to u iznosu od 366 milijuna kuna. Pozitivno je poslovala i prerađivačka industrija s 28 milijuna kuna, opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom s 28 milijuna kuna, djelatnosti informacije i komunikacije s 15 milijuna kuna, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti s 15 milijuna kuna i drugo.

Najveći negativan konsolidirani rezultat ostvarila je trgovina u iznosu od 239 milijuna kuna, zatim slijedi djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane 88 milijuna kuna, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo 60 milijuna kuna, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja 16 milijuna kuna, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti 14 milijuna kuna, rudarstvo i vađenje 14 milijuna kuna i drugo (tablica 4.).

Grafikon 6. Struktura zaposlenih u trgovačkim društvima Županije prema djelatnosti u 2014. godini

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2014. godini od ukupno zaposlenih u tvrtkama Županije 30,8% bilo je zaposleno u prerađivačkoj industriji, 13,5% u građevinarstvu, 13,4% u trgovini, 12,3% u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu i drugo (grafikon 6.).

Tablica 4. Pregled broja tvrtki, prosječnog broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja u gospodarstvu Županije prema djelatnostima u 2014. godini
iznos ukupnog prihoda, dobiti, gubitka i konsolidiranog financijskog rezultata u milijunima kuna

Djelatnost	Broj tvrtki	Prosječan broj zaposlenih			Ukupni prihod			Dobit razdoblja			Gubitak razdoblja			Kons. fin. rezul.
		2014.	indeks '14/'13.	Udio u %	2014.	indeks '14/'13.	Udio u %	2014.	indeks '14/'13.	Udio u %	2014.	indeks '14/'13.	Udio u %	
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	216	4.320	93,9	12,3	5.783	102,7	25,5	150	196,1	12,9	211	108,9	18,2	-60
Rudarstvo i vađenje	5	76	81,7	0,2	54	262,2	0,2	0	-	0,0	14	332,4	1,2	-14
Prerađivačka industrija	498	10.769	96,9	30,8	6.501	103,6	28,7	234	106,9	20,1	206	68,0	17,8	28
Opskrba električnom energijom, plinom, parom	58	180	109,8	0,5	428	95,0	1,9	6	*	0,5	1	9,1	0,1	5
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	58	1.993	89,9	5,7	763	90,1	3,4	32	256,0	2,7	4	7,9	0,4	28
Građevinarstvo	409	4.738	96,2	13,5	2.647	114,7	11,7	458	361,2	39,3	92	22,5	8,0	366
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila	1.127	4.685	94,9	13,4	4.011	87,3	17,7	121	108,4	10,4	360	100,3	31,1	-239
Prijevoz i skladištenje	160	1.437	96,1	4,1	838	119,6	3,7	31	148,3	2,6	42	283,7	3,6	-11
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	251	995	99,6	2,8	193	108,8	0,9	8	70,0	0,7	95	313,2	8,2	-88
Informacije i komunikacije	144	692	101,5	2,0	167	104,7	0,7	19	129,7	1,6	4	61,0	0,4	15
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	25	52	85,2	0,1	13	59,2	0,1	1	48,1	0,1	17	28,7	1,4	-16
Poslovanje nekretninama	58	187	118,4	0,5	57	90,9	0,3	3	84,0	0,2	10	133,6	0,9	-8
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	556	2.071	104,6	5,9	682	102,6	3,0	72	130,8	6,2	86	19,7	7,4	-14
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	122	1.527	121,2	4,4	295	133,7	1,3	19	101,4	1,7	4	73,3	0,4	15
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	2	0	-	0,0	0	144,0	0,0	0	5,0	0,0	0	-	0,0	0
Obrazovanje	61	210	112,3	0,6	27	114,2	0,1	1	90,5	0,1	1	67,6	0,1	0
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	50	382	112,4	1,1	44	109,4	0,2	4	138,0	0,3	3	48,3	0,2	1
Umjetnost, zabava i rekreacija	26	202	105,8	0,6	59	109,4	0,3	3	70,0	0,3	6	124,1	0,5	-3
Ostale uslužne djelatnosti	180	504	115,1	1,4	75	100,8	0,3	4	83,1	0,4	3	34,8	0,2	2
Ukupno gospodarstvo Županije	4.006	35.020	97,7	100	22.636	101,4	100	1.166	169,9	100	1.159	60,6	100	7

*indeks veći od 999

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 5. Pregled broja tvrtki, broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja u pojedinim djelatnostima prerađivačke industrije Županije u 2014. godini
iznos ukupnog prihoda, dobiti, gubitka i konsolidiranog financijskog rezultata u milijunima kuna

Šifra djel.	Djelatnost	Broj tvrtki	Prosječan broj zaposlenih			Ukupni prihodi			Dobit			Gubitak			Kons. fin. rez.
			2014.	indeks '14/'13.	Udio u %	2014.	indeks '14/'13.	Udio u %	2014.	indeks '14/'13.	Udio u %	2014.	indeks '14/'13.	Udio u %	
C	Prerađivačka industrija	498	10.769	96,9	30,8	6.501	103,6	28,7	234	106,9	20,1	206	68,0	17,8	28
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	70	3.018	97,9	8,6	2.313	99,4	10,2	41	42,1	3,5	80	152,1	6,9	-39
11	Proizvodnja pića	18	356	76,4	1,0	182	75,9	0,8	1	19,0	0,1	14	29,9	1,2	-13
13	Proizvodnja tekstila	13	81	100,0	0,2	24	122,6	0,1	1	689,1	0,1	1	114,1	0,1	0
14	Proizvodnja odjeće	37	861	90,3	2,5	111	91,3	0,5	3	29,9	0,2	10	73,6	0,8	-7
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3	2	100,0	0,0	0	72,8	0,0	0	6,1	0,0	2	*	0,1	-2
16	Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	54	813	110,3	2,3	350	104,7	1,5	15	99,2	1,3	11	60,3	0,9	4
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	14	467	88,3	1,3	584	113,2	2,6	78	*	6,7	2	8,1	0,1	76
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	21	107	79,3	0,3	33	92,7	0,1	1	65,4	0,1	2	65,4	0,1	0
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	13	997	103,4	2,8	818	110,2	3,6	27	244,5	2,3	2	*	0,2	25
21	Proizvodnja farmaceutskih proizvoda	2	12	-	0,0	4	*	0,0	0	*	0,0	0	-	0,0	0
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	41	393	113,3	1,1	139	114,8	0,6	3	114,9	0,3	2	143,0	0,2	1
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	27	654	95,9	1,9	568	108,3	2,5	5	20,5	0,5	12	24,6	1,0	-6
24	Proizvodnja metala	2	10	10,0	0,0	4	23,7	0,0	0	95,2	0,0	0	0,0	0,0	0
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	69	880	101,6	2,5	337	111,3	1,5	25	173,2	2,1	23	62,5	1,9	2
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	9	102	96,2	0,3	26	92,6	0,1	3	62,6	0,2	0	29,6	0,0	3
27	Proizvodnja električne opreme	3	12	92,3	0,0	3	40,2	0,0	0	155,3	0,0	1	41,9	0,1	-1
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.	27	970	101,5	2,8	770	105,1	3,4	27	98,4	2,3	6	54,3	0,5	21
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	4	2	14,3	0,0	1	21,6	0,0	0	4,5	0,0	0	113,0	0,0	0
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	5	101	97,1	0,3	16	105,4	0,1	0	868,3	0,0	0	0,0	0,0	0
31	Proizvodnja namještaja	31	646	89,0	1,8	145	111,2	0,6	3	91,8	0,3	38	88,0	3,3	-35
32	Ostala prerađivačka industrija	22	220	97,8	0,6	58	107,8	0,3	1	122,4	0,1	1	282,7	0,1	0
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	13	65	309,5	0,2	14	269,3	0,1	1	274,7	0,0	0	30,7	0,0	0
	Ukupno gospodarstvo Županije	4.006	35.020	97,7	100	22.636	101,4	100	1.166	169,9	100	1.159	60,6	100	7

*indeks veći od 999

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tijekom 2014. godine trgovačka društva sa sjedištem u Županiji investirala su u dugotrajnu imovinu 1,7 milijardi kuna, što je 8,8% manje u odnosu na 2013. godinu (tablica 6.).

Najveća ulaganja u 2014. godini ostvarena su u djelatnosti poslovanja nekretninama (777,8 milijuna kuna ili 45,6% ukupnih investicija svih trgovačkih društava Županije), zatim u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (304 milijuna kuna ili 17,8% ukupnih investicija svih trgovačkih društava Županije), prerađivačkoj industriji (256,9 milijuna kuna ili 15,1% ukupnih investicija svih trgovačkih društava Županije), opskrbi vodom, uklanjanju otpadnih voda, gospodarenju otpadom (143,5 milijuna kuna ili 8,4% ukupnih investicija svih trgovačkih društava Županije) i drugo (tablica 6.).

Tablica 6. Investicije u dugotrajnu imovinu poduzetnika Županije u 2014. godini

u tisućama kuna

Šifra djel.	Djelatnost	Investicije u dugotrajnu imovinu		
		2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	303.965	61,7	17,8
B	Rudarstvo i vađenje	452	92,7	0,0
C	Prerađivačka industrija	256.862	96,8	15,1
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	144.037	130,5	8,4
11	Proizvodnja pića	1.908	17,2	0,1
13	Proizvodnja tekstila	996	9294,4	0,1
14	Proizvodnja odjeće	9.797	494,2	0,6
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	6	47,1	0,0
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	11.213	122,8	0,7
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	35.208	65,4	2,1
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	3.890	350,3	0,2
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	17.989	66,3	1,1
21	Proizvodnja farmaceutskih proizvoda	0	-	0,0
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	2.848	315,0	0,2
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	8.712	63,4	0,5
24	Proizvodnja metala	0	0,0	0,0
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	2.143	30,5	0,1
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	1.832	236,1	0,1
27	Proizvodnja električne opreme	117	-	0,0
28	Proizvodnja strojeva i uređaja	13.710	59,3	0,8
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0	-	0,0
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	506	87,8	0,0
31	Proizvodnja namještaja	906	24,7	0,1
32	Ostala prerađivačka industrija	1.034	140,7	0,1
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	8	-	0,0
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom	18.899	85,3	1,1
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	143.480	70,1	8,4
F	Građevinarstvo	55.151	95,4	3,2
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila	36.014	89,5	2,1
H	Prijevoz i skladištenje	86.405	231,6	5,1
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	4.319	164,4	0,3
J	Informacije i komunikacije	2.929	112,1	0,2
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5	22,0	0,0
L	Poslovanje nekretninama	777.780	107,2	45,6
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	11.264	105,6	0,7
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.208	92,0	0,2
O	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	67	-	0,0
P	Obrazovanje	227	84,3	0,0

Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2.302	710,6	0,1
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	1.906	216,1	0,1
S	Ostale uslužne djelatnosti	646	16,7	0,0
	Ukupno gospodarstvo Županije	1.705.883	91,2	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

2. IZVOZ I UVOZ PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2014. GODINI (prema godišnjim financijskim izvještajima)

Prema godišnjim financijskim izvještajima u 2014. godini od ukupno 4.006 poduzetnika, 389 poduzetnika ostvarilo je ukupne prihode od prodaje u inozemstvu, dok je 443 poduzetnika ostvarilo uvoz. Ukupan izvoz u 2014. godini iznosio je 3,7 milijarde kuna i za 14% bio je veći u odnosu na 2013. godinu, dok je uvoz iznosio 1,9 milijardi kuna i za 8,6% bio je manji u odnosu na 2013. godinu, pri čemu je ostvaren pozitivan saldo u iznosu od 1,8 milijardi kuna (tablica 7.).

Tablica 7. Podaci o izvozu i uvozu prema godišnjim financijskim izvještajima poduzetnika Županije u 2013. i 2014. godini

Elementi	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
Broj izvoznika	355	389	109,6
Broj uvoznika	419	443	105,7
Izvoz (u milijunima kuna)	3.255	3.712	114,0
Uvoz (u milijunima kuna)	2.058	1.881	91,4
Saldo (u milijunima kuna)	1.197	1.831	152,9

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najveći udio u izvozu imali su veliki poduzetnici (2,4 milijarde kuna) koji su u 2014. godini ostvarili 65% ukupnog izvoza i 62% uvoza. Mali poduzetnici ostvarili su 532 milijuna kuna izvoza, što je 14% ukupnog izvoza poduzetnika Županije te 543 milijuna kuna uvoza ili 29% ukupnog uvoza, pri čemu je ostvaren negativan saldo razmjene u iznosu od 11 milijuna kuna (tablica 8.).

Tablica 8. Izvoz, uvoz i saldo robne razmjene u Županiji prema veličini poduzetnika u 2014. godini

Veličina poduzetnika	Broj izvoznika	Izvoz (u milijunima kuna)	Udio u %	Broj uvoznika	Uvoz (u milijunima kuna)	Udio u %	Saldo
Veliki	17	2.401	65	17	1.159	62	1.242
Srednji	33	779	21	32	179	10	600
Mali	339	532	14	394	543	29	-11
Ukupno	389	3.712	100	443	1.881	100	1.831

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Promatrano prema djelatnostima najveći udio u izvozu Županije imala je prerađivačka industrija (65%), a unutar nje proizvodnja strojeva i uređaja (16,3%), proizvodnja prehrambenih proizvoda (11,6%), proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (10,2%), proizvodnja papira i proizvoda od papira (9,1%) i drugo. Gotovo sve djelatnosti sa značajnijim udjelom u izvozu ostvarile su porast izvoza u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu, osim proizvodnje strojeva i uređaja gdje je smanjen izvoz za 9% (tablica 9.).

U uvozu najveći udio imala je prerađivačka industrija (51,7%), zatim slijedi trgovina (21,1%), poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (15,5%), opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom (6,1%). Porast uvoza u 2014. godini (u odnosu na 2013. godinu) ostvarila je prerađivačka industrija za 4%, dok su uvoz smanjile trgovina za 23%, građevinarstvo za 21%, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo za 17% (tablica 9.).

Pozitivan saldo razmjene ostvarile su gotovo sve značajnije djelatnosti: prerađivačka industrija u iznosu od 1,4 milijarde kuna, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo 218,7 milijuna kuna, djelatnost opskrbe vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom 143,1 milijun kuna, građevinarstvo 32,1 milijuna kuna, dok je negativan saldo imala trgovina (196,3 milijuna kuna).

Tablica 9. Izvoz, uvoz i saldo razmjene Županije, prema pojedinim djelatnostima u 2014. godini
u tisućama kuna

Šifra djel.	Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
		2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	509.428	160	13,7	290.756	83	15,5	218.672
C	Prerađivačka industrija	2.412.932	106	65,0	972.444	104	51,7	1.440.488
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	428.901	110	11,6	270.451	119	14,4	158.451
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	195.302	107	5,3	8.975	166	0,5	186.327
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	338.177	121	9,1	188.228	98	10,0	149.949
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	377.581	112	10,2	311.289	106	16,5	66.293
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	176.762	120	4,8	96.379	114	5,1	80.383
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	140.509	124	3,8	27.364	53	1,5	113.145
28	Proizvodnja strojeva i uređaja	604.849	91	16,3	1.672	6	0,1	603.177
31	Proizvodnja namještaja	82.035	112	2,2	16.365	243	0,9	65.669
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	257.272	99	6,9	114.152	87	6,1	143.120
F	Građevinarstvo	100.736	1.349	2,7	68.598	79	3,6	32.138
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila	201.212	102	5,4	397.488	77	21,1	-196.276
S	Ostale djelatnosti	230.394	119	6,2	37.511	110	2,0	-897
	Ukupno	3.711.974	114	100,0	1.880.949	91	100,0	1.831.026

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

3. INSOLVENTNOST

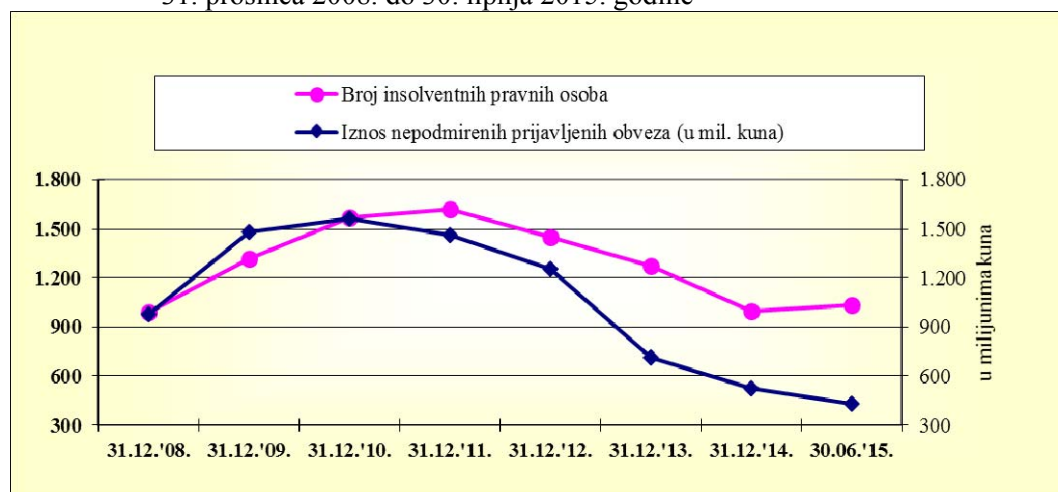
Broj insolventnih pravnih osoba, kao i iznos nepodmirenih prijavljenih obveza u Županiji u padu je od 2011. godine, ali se istovremeno smanjio broj zaposlenih kod insolventnih pravnih osoba. Insolventnih pravnih osoba 30. lipnja 2015. godine bilo je 1.035 sa 1.017 zaposlenih, dok je iznos nepodmirenih prijavljenih obveza iznosio 429 milijuna kuna. U ukupnim nepodmirenim obvezama na razini Republike Hrvatske sudjeluju s 2,1% (2008. godine taj je udio iznosio čak 6,8%).

Tablica 10. Insolventnost u gospodarstvu Županije od 2004. do 30. lipnja 2014. godine

Stanje na dan	Broj insolventnih pravnih osoba	Lančani indeks	Iznos nepodmirenih prijavljenih obveza (u milijunima kuna)	Lančani indeks	Udio u iznosu nepodmirenih prijavljenih obveza u RH	Broj zaposlenih kod insolventnih pravnih osoba	Lančani indeks
31.12.2008.	991	93,6	979	90,0	6,8	2.695	149,1
31.12.2009.	1.315	132,7	1.483	151,4	6,7	5.877	218,1
31.12.2010.	1.572	119,5	1.561	105,2	5,3	3.558	60,5
31.12.2011.	1.622	103,2	1.461	93,6	4,2	4.463	125,4
31.12.2012.	1.453	89,6	1.252	85,7	3,7	2.971	66,6
31.12.2013.	1.276	87,8	714	57,0	2,8	1.568	52,8
30.12.2014.	999	78,3	522	73,1	2,3	1.557	99,3
30.06.2015.	1.035	103,6	429	82,1	2,1	1.017	65,3

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 7. Broj insolventnih pravnih osoba i iznos nepodmirenih prijavljenih obveza u Županiji od 31. prosinca 2008. do 30. lipnja 2015. godine

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 11. Neizvršene osnove za pravne osobe u Županiji na dan 30. lipanj 2015. godine

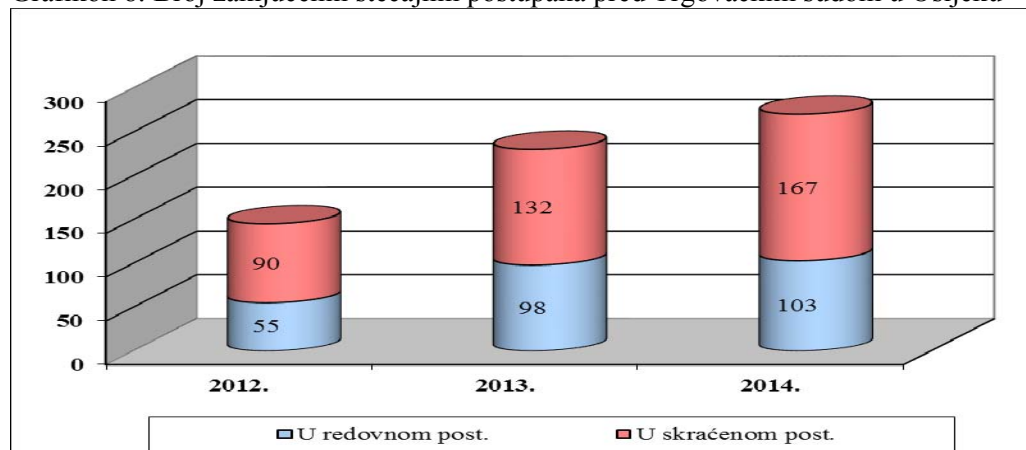
Trajanje blokade	Broj osoba	Broj zaposlenih	Iznos neizvršenih osnova u tisućama kuna
do 30 dana	74	282	5.874
31 - 60 dana	41	231	79.338
61 - 180 dana	142	113	16.169
181 - 360 dana	161	136	18.695
preko 360 dana	617	255	308.720
Ukupno	1.035	1.017	428.795

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

4. STEČAJEVI I PREDSTEČAJNE NAGODBE

Prema podacima Trgovačkog suda u Osijeku, tijekom 2014. godine pred Trgovačkim sudom u Osijeku zaključeno je 270 stečajnih postupaka (103 u redovnom postupku i 167 u skraćenom). U odnosu na prethodnu 2014. godinu, zaključeno je 17% više stečajnih postupaka. U redovnom stečajnom postupku tijekom 2014. godine okončano je 5%, a u skraćenom postupku 26,5% više predmeta u odnosu na 2013. godinu.

Grafikon 8. Broj zaključenih stečajnih postupaka pred Trgovačkim sudom u Osijeku

Izvor: Trgovački sud Osijek; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Kod Trgovačkog suda u Osijeku krajem 2014. godine bilo je otvoreno 110 stečajna postupka koja su još uvijek bili u tijeku, odnosno 22% više u odnosu na kraj 2013. godine, od čega je 30 bilo otvoreno 2014. godine, dok su preostali stečajni postupci bili iz prethodnih godina.

Do 4. rujna 2015. godine u Republici Hrvatskoj podneseno je 8.963 prijedloga za pokretanje postupka predstečajne nagodbe s iznosom prijavljenih obveza od 82,1 milijarde kuna i 66.829 zaposlenih prema prijavi dužnika, od čega se 555 prijedloga odnosi na Županiju (6,2% udio Županije u Republici Hrvatskoj) i 5.295 zaposlenih (9,5% udio Županije u Republici Hrvatskoj).

Na trgovačkim sudovima u Republici Hrvatskoj do 4. rujna 2015. godine sklopljeno je 2.249 nagodbi, a čega su 482 nagodbe bile sklopljene na Trgovačkom sudu u Osijeku.

Zakonom o stečaju ("Narodne novine" broj 44/96. i 71/15.) koji je stupio na snagu 1. rujna 2015. godine Financijska agencija u obvezi je u roku od osam dana pokrenuti stečaj svake tvrtke čiji su računi blokirani duže od 120 dana. Kako se radi o velikom broju tvrtki za koje bi Financijska agencija automatski trebala pokrenuti stečaj, navedeni Zakon regulira da će se stečaj prvo pokrenuti u tvrtkama koje nemaju zaposlenih i koje su u blokadi duže od tisuću dana, potom onima u blokadi od 360 do tisuću dana, a nakon toga dugotrajno blokirane tvrtke koje imaju zaposlene. Stečaj se otvara nakon što sud utvrdi postojanje stečajnih razloga, a to su nesposobnost za plaćanje i prezaduženost, a kao nesposobnost za plaćanje navodi se, uz ostalo, i neisplata plaća duže od tri mjeseca.

Sukladno navedenom Zakonu, Financijska agencija će na internetskoj stranici e-Oglasne ploče sudova objaviti popis pravnih osoba koje na sam dan stupanja na snagu ovoga Zakona imaju evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od najmanje 120 dana.

Tablica 12. Broj poduzetnika, iznos duga, kamate i broj zaposlenih kod poduzetnika na dan 30. lipnja 2015.

	Trajanje blokade	Broj tvrtki	Dug	Broj zaposlenih
Republika Hrvatska	1. Blokirani do 120 dana	3.108	1.189.819.063	7.346
	2. Blokirani 120 i više dana	19.646	19.178.078.533	10.139
Županija	1. Blokirani do 120 dana	190	89.924.456	578
	2. Blokirani 120 i više dana	845	338.870.831	439
Udio Županije u Republici Hrvatskoj (u %)	1. Blokirani do 120 dana	6	8	8
	2. Blokirani 120 i više dana	4	2	4

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije na dan 30. lipnja 2015. godine u Županiji je bilo 845 pravnih osoba koje su bile blokirane duže od 120 dana, s dugom od 339 milijuna kuna i 439 zaposlenih (tablica 12.).

5. ZAPOSLENOST I PLAĆE

Broj zaposlenih u Županiji, na dan 30. lipnja 2015. godine, prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, iznosio je 82.386, što je 1,6% više u odnosu na lipanj 2014. godine (tablica 13.).

Broj nezaposlenih osoba evidentiranih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek krajem lipnja 2015. godine iznosio je 30.340, što je 14,3% manje u odnosu na lipanj 2014. godine. Stopa nezaposlenosti u lipnju 2015. godine u Županiji iznosila je 26,9%, dok je u Republici Hrvatskoj ona bila 15,1%.

Tablica 13. Zaposlenost u Republici Hrvatskoj i Županiji u lipnju 2014. i lipnju 2015. godine

	Županija			Republika Hrvatska			Udio Županije u RH u %
	30.6.2014.	30.6.2015.	Indeks	30.6.2014.	30.6.2015.	Indeks	
Radnici kod pravnih osoba	68.520	70.102	102,3	1.216.949	1.236.162	101,6	5,7
Radnici kod fizičkih osoba	6.236	6.281	100,7	126.375	124.777	98,7	5,0
Obrtnici	3.220	3.080	95,7	65.287	62.975	96,5	4,9
Poljoprivrednici	2.103	2.015	95,8	22.750	21.182	93,1	9,5
Samostalne profesionalne djelatnosti	984	908	92,3	22.152	21.031	94,9	4,3
Ukupno zaposleni	81.063	82.386	101,6	1.453.513	1.466.127	100,9	5,6
Nezaposleni	35.382	30.340	85,7	304.925	260.073	85,3	11,7
Aktivno stanovništvo	116.445	112.726	96,8	1.758.438	1.726.200	98,2	6,5
Stopa nezaposlenosti u %	30,4	26,9		17,3	15,1		

Izvor: HZMO, HZZ, Regionalni ured Osijek; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Uspoređujući podatke iz tablice 13., na dan 30. lipnja 2015. godine, vidljivo je da je broj zaposlenih i u Županiji i u Republici Hrvatskoj u malom porastu od 1,6%, odnosno 0,9, dok je istovremeno nezaposlenosti u Županiji smanjena za 14,3%, a u Republici Hrvatskoj za 14,7%. Smanjenje nezaposlenih i malo povećanje zaposlenih rezultiralo je smanjenje broja aktivnog stanovništva koji je na razini Županije smanjen za 3,2%, a na razini Republike Hrvatske za 1,8%. Udio nezaposlenih u Županiji u ukupnom broju nezaposlenih u Republici Hrvatskoj iznosio je 11,7%, dok je udio zaposlenih tek 5,6%. Stopa nezaposlenosti u Županiji smanjena je s 30,4% na 26,9%, dok je na razini Republike Hrvatske smanjena sa 17,3% na 15,1%.

Prosječna mjesečna neto plaća u 2014. godini u Županiji na osnovi podataka Financijske agencije iz godišnjih financijskih izvještaja o poslovanju poduzetnika za razdoblje I - XII. 2014. godine iznosila je 3.999 kuna (tablica 14.), što je 1% više u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću isplaćenu u 2013. godini, ali je za 18% manje od prosječne mjesečne neto plaće na razini Republike Hrvatske koja je iznosila 4.878 kuna.

Tablica 14. Prosječna mjesečna neto plaća po djelatnostima u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4.776	4.673	98
B Ribarstvo i vađenje	4.022	4.283	106
C Prerađivačka industrija	3.683	3.776	102,5
10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	3.802	3.963	104,2
11 Proizvodnja pića	3.428	4.011	117,0
13 Proizvodnja tekstila	3.039	3.151	103,7
14 Proizvodnja odjeće	2.778	2.674	96,3
15 Prerada kože i srodnih proizvoda	3.615	3.064	84,8
16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	2.865	3.006	104,9
17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	4.880	5.272	108,0
18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	3.972	3.880	97,7
20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	4.122	4.170	101,2
22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	3.186	2.988	93,8
23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5.218	5.196	99,6
24 Proizvodnja metala	4.038	3.065	75,9
25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	3.602	3.529	98,0
26 Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	3.478	4.214	121,2
27 Proizvodnja električne opreme	3.579	3.784	105,7
28 Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.	4.516	4.567	101,1
29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	2.551	7.585	297,3

30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	3.530	3.689	104,5
31 Proizvodnja namještaja	2.291	2.618	114,3
32 Ostala prerađivačka industrija	3.093	3.290	106,4
33 Popravak i instaliranje strojeva i opreme	3.108	3.110	100,1
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	6.113	6.535	107
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	4.456	4.463	100
F Građevinarstvo	3.700	3.908	106
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	3.914	3.762	96
H Prijevoz i skladištenje	3.946	4.311	109
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2.704	2.822	104
J Informacije i komunikacije	4.278	4.457	104
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3.351	3.051	91
L Poslovanje nekretninama	4.973	4.669	94
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	4.825	4.701	97
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.211	3.289	102
P Obrazovanje	3.031	3.150	104
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	3.570	3.261	91
R Umjetnost, zabava i rekreacija	5.863	6.787	116
S Ostale uslužne djelatnosti	3.127	2.978	95
Sveukupno	3.965	3.999	101

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prerađivačkoj industriji isplaćena je prosječna mjesečna neto plaća u iznosu od 3.776 kuna, što je za 2,5% više u odnosu na 2013. godinu, ali je i 5,6% manje od prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije koja je u 2014. godini iznosila 3.999 kuna.

Unutar prerađivačke industrije najveća prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u proizvodnji motornih vozila, prikolica i poluprikolica u iznosu 7.585 kuna, a najmanja je bila u proizvodnji namještaja 2.618 kuna.

U djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 4.673 kune, što je 2% manje u odnosu na 2013. godinu i 17% više od prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije. U trgovini je prosječna mjesečna neto plaća iznosila 3.762 kune, a u građevinarstvu 3.908 kuna, što je manje od prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije.

U djelatnosti umjetnost, zabava i rekreacija isplaćena je prosječna mjesečna neto plaća u iznosu 6.787 kuna, a najmanja prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u djelatnosti pružanja smještaja i usluživanja hrane u iznosu 2.822 kune (tablica 14.).

6. NEZAPOSLENOST

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO Zagreb, Odjel plana i analize, rujan 2015.) i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Županija je 31. kolovoza 2015. godine imala 112.333 ekonomski aktivna stanovnika (radne snage), odnosno 2,7% (3.061 osoba) manje u odnosu na isti mjesec 2014. godine, na što je utjecalo povećanje zaposlenosti za 1,5% (1.223 osobe) i smanjenje nezaposlenosti za 12,5% (4.284 osobe). Od ukupno 82.476 zaposlenih osoba, 70.183 djelatnika (85,1%) bila su zaposlena kod pravnih i 6.333 (7,7%) kod fizičkih osoba. Obrtnika je bilo 3.050 (3,7%), poljoprivrednika 1.997 (2,4%) te 913 (1,1%) djelatnika koji obavljaju samostalne profesionalne djelatnosti. Procijenjena stopa registrirane nezaposlenosti u kolovozu 2015. godine iznosila je 26,6% u odnosu na 29,6% u kolovozu 2014. godine i 26,5% u srpnju 2015. godine. Prema istim izvorima podataka procijenjena stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj bila je 14,9%.

Krajem kolovoza 2015. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Regionalnom uredu Osijek (nastavno: Regionalni ured Osijek) evidentirano je 29.857 nezaposlenih osoba, odnosno 64 osobe (0,2%) više u odnosu na prethodni mjesec, a 4.284 osobe (12,5%) manje u odnosu na kolovoz 2014. godine. Nezaposlenost se u razdoblju od siječnja do kolovoza 2015. godine smanjivala prosječno mjesečno za 1,9% ili 635 osoba, na što je utjecalo prosječno mjesečno povećanje u siječnju i veljači ove godine za 2,3% ili 794 osobe te prosječno mjesečno smanjenje od ožujka do srpnja ove godine za 4,0% ili 1.347 osoba.

Krajem kolovoza 2015. godine u Regionalnom uredu Osijek evidentirane su 17.092 nezaposlene žene, s udjelom od 57,2% u odnosu na 42,8% nezaposlenih muškaraca. Udio nezaposlenih žena u odnosu na prethodni mjesec povećao se za 0,1% i u odnosu na isti mjesec 2014. godine za 2,0%.

Prema dobi, najveći udio u registriranoj nezaposlenosti imaju osobe starije od 50 godina (30,0%), dok je udio mladih osoba u dobi od 15 do 24 godine iznosio 17,7%. Registrirana se nezaposlenost, u usporedbi s istim razdobljem 2014. godine, smanjila u svim dobnim skupinama, osim u najstarijoj dobnoj skupini od 60 i više godina (rast za 4,1% ili 66 osoba). Najveće smanjenje zabilježeno je u mlađim dobnim skupinama, od 25 do 29 godina (za 20,6% ili 923 osobe) i od 20 do 24 godine (za 19,0% ili 911 osoba).

U evidentiranoj nezaposlenosti prevladavaju osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja do tri godine i školom za KV i VKV radnike, odnosno 8.888 osoba ili 29,8% od ukupno nezaposlenih i broj osoba sa završenom srednjom školom u trajanju od četiri i više godina te gimnazijom (8.846 osoba ili 29,6%), a slijede osobe sa završenom osnovnom školom (6.551 osoba ili 21,9%), fakultetom (1.978 osoba ili 6,6%) te prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom (1.129 osoba ili 3,8%). Od ukupnog broja nezaposlenih 2.465 osoba (ili 8,3%) bilo je bez škole ili s nezavršenom osnovnom školom. Smanjenje nezaposlenih, u odnosu na isti mjesec 2014. godine, zabilježeno je kod svih razina obrazovanja, a najizraženije kod osoba sa završenom trogodišnjom srednjom (za 15,2% ili 1.592 osobe) i osnovnom školom (za 13,4% ili 1.018 osoba). Najizraženiji rast nezaposlenih u odnosu na prethodni mjesec ove godine zabilježen je kod osoba sa završenim fakultetom, za 3,6% ili 69 osoba.

U ukupnom broju nezaposlenih osoba u kolovozu 2015. godine, 6.177 osoba (20,7%) tražilo je posao prvi put, odnosno 504 osobe (7,5%) manje u odnosu na isto vrijeme 2014. godine i 17 osoba (0,3%) manje u odnosu na prethodni mjesec. Preostalih 23.680 nezaposlenih osoba (79,3%) imalo je prethodno radno iskustvo, a prije prijavljivanja na evidenciju Regionalnog ureda Osijek, najveći broj radio je u prerađivačkoj industriji (4.844 osobe ili 20,5%), trgovini (3.592 osobe ili 15,2%), javnoj upravi i obrani - javni radovi (2.546 osoba ili 10,8%) te poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (2.143 osobe ili 9,0%).

Krajem kolovoza 2015. godine 58,2% nezaposlenih čekalo je na zaposlenje duže od godinu dana i njihov se udio u odnosu na isti mjesec 2014. godine povećao za 0,8%, a u odnosu na prethodni mjesec smanjio za 0,8%. Osim što nezaposlene žene čine veći udio u ukupnoj nezaposlenosti, one i duže čekaju na zaposlenje. Zaposlenje duže od godinu dana čekalo je 60,1% nezaposlenih žena i 55,8% muškaraca. Trajanje nezaposlenosti različito je i s obzirom na razinu završenog obrazovanja. Kratkotrajna nezaposlenost najučestalija je kod osoba sa završenim fakultetom. Visokoobrazovanih osoba čekalo je 49,0% na posao do 6 mjeseci, odnosno 69,8% do jedne godine. U najnepovoljnijem položaju bile su osobe bez škole i sa završenom osnovnom školom, od kojih je 71,1%, odnosno 69,7% čekalo na posao duže od godinu dana.

Tijekom kolovoza 2015. godine 3.205 nezaposlenih osoba (10,7% od ukupnog broja nezaposlenih) koristilo je novčanu naknadu. Broj korisnika novčane naknade se u odnosu na prethodni mjesec smanjio za 109 korisnika (3,3%) i u odnosu na 2014. godinu za 663 korisnika (17,1%).

U kolovozu 2015. godine u evidenciju nezaposlenih bilo je prijavljeno 1.935 novih osoba (29,8% manje nego prethodnog mjeseca, a 12,0% više nego u kolovozu 2014. godine), dok je iz evidentirane nezaposlenosti otišla ukupno 1.871 osoba (43,3% manje nego prethodnog mjeseca i 27,5% manje nego u kolovozu 2014. godine).

Najviše novoprijavljenih nezaposlenih osoba došlo je izravno iz radnog odnosa (1.217 osoba ili 62,9%), neaktivnosti (362 osobe ili 18,7%). Od ukupna broja novoprijavljenih osoba, 393 osobe (ili 20,3%) bile su bez prethodnog radnog iskustva, a najveći broj osoba s radnim iskustvom došao je na evidenciju Regionalnog ureda Osijek iz prerađivačke industrije (233 osobe ili 15,1%), trgovine (232 osobe ili 15,0%), djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (213 osoba ili 13,8%) te poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (210 osoba ili 13,6%).

Zbog zapošljavanja (bilo po ugovoru o radu, ugovoru o djelu ili drugom obliku rada) evidenciju su napustile 1.294 osobe (69,2%), odnosno 1.014 osoba (43,9%) manje u odnosu na prethodni mjesec i 170 osoba (11,6%) manje u odnosu na kolovoz 2014. godine. Iz ostalih razloga: izlaska iz radne snage, odjave iz evidencije, nepridržavanja zakonskih odredbi i ostalo brisano je 577 osoba (30,8%).

Što se tiče zapošljavanja prema ugovoru o radu, u kolovozu 2015. godine bilo je zaposleno 1.176 osoba, što je za 918 osoba (43,8%) manje u odnosu na prethodni mjesec i 116 osoba (9,0%) manje u odnosu na kolovoz 2014. godine. Promatrano po djelatnostima, najviše osoba bilo je zaposleno u prerađivačkoj industriji (231 osoba ili 19,6%), trgovini (186 osoba ili 15,8%), djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (149 osoba ili 12,7%) te građevinarstvu (144 osobe ili 12,2%).

Stopa zapošljavanja s evidencije Regionalnog ureda Osijek u razdoblju od siječnja do kolovoza 2015. godine bila je 28,3%, što znači da se na 100 novoprijavljenih i nezaposlenih zapošljavalo temeljem ugovora o radu 28 osoba. U odnosu na osam mjeseci 2014. godine, stopa zapošljavanja povećana je za 4,6%. Međutim, postoje značajne razlike u stopi zapošljavanja prema završenom obrazovanju. Stopa zapošljavanja kretala se od 13,7% za radnike bez završene osnovne škole i 23,2% sa završenom osnovnom školom, preko 25,0% za radnike s prvim stupnjem fakulteta i 25,7% sa završenim fakultetom, do 31,4% za radnike sa završenom četverogodišnjom i 32,3% s trogodišnjom srednjom školom.

Tijekom kolovoza 2015. godine poslodavci su bili prijavili 1.045 slobodnih radnih mjesta, 295 radnih mjesta manje u odnosu na prethodni mjesec, a 104 radna mjesta više u odnosu na kolovoz 2014. godine. Najveći broj slobodnih radnih mjesta prijavili su poslodavci iz prerađivačke industrije (224 ili 21,4%), poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (167 ili 16,0%), te građevinarstva (163 ili 15,6%), za zanimanja po Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja 2010. - NKZ 2010: 7. zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji - 289 slobodnih radnih mjesta, 9. jednostavna zanimanja - 207 slobodnih radnih mjesta, 5. uslužna i trgovačka zanimanja - 179 slobodnih radnih mjesta te 2. znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/ stručnjakinje - 157 slobodnih radnih mjesta.

Tijekom kolovoza ove godine povećanje nezaposlenosti zabilježeno je u ispostavama, Beli Manastir za 2,8% ili 149 osoba, Đakovo za 0,1% ili četiri osobe i Osijek za pet osoba, a smanjenje u ispostavama Donji Miholjac za 0,7% ili 11 osoba, Našice za 1,2% ili 55 osoba i Valpovo za 0,9% ili 27 osoba. U usporedbi s istim razdobljem 2014. godine, smanjenje nezaposlenosti zabilježeno je na čitavom području Županije, a najizraženije u Valpovu (za 16,1% ili 598 osoba) i Đakovu (za 15,1% ili 748 osoba).

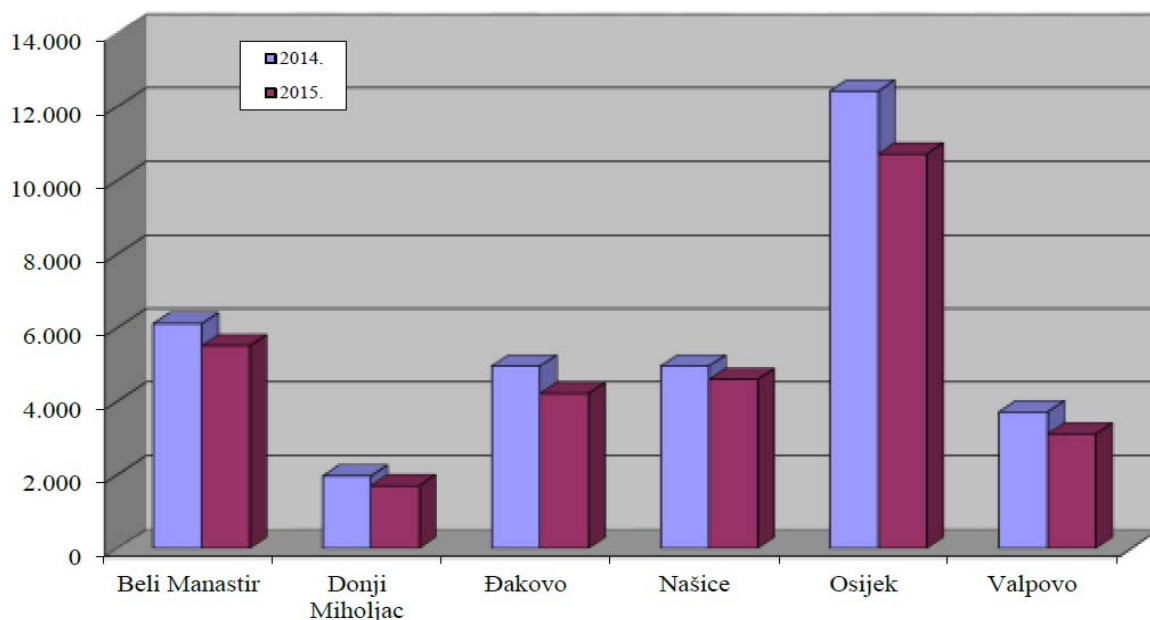
Tablica 15. Nezaposlenost u Županiji za razdoblje VIII. - XII. 2014. i I. - VIII. 2015. godine

Redni broj	Ispostava	2014.								2015.
		Ø 2014.		VIII.		IX.	X.	XI.	XII.	I.
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene					
1.	Beli Manastir	6.384	3.406	6.111	3.267	5.930	6.105	6.170	6.206	6.441
2.	Donji Miholjac	2.146	1.059	1.966	953	1.994	2.031	2.042	2.094	2.211
3.	Đakovo	5.517	2.867	4.957	2.579	4.828	4.942	4.906	4.909	5.115
4.	Našice	5.265	3.035	4.959	2.878	4.995	5.042	5.062	5.113	5.280
5.	Osijek	13.327	7.458	12.430	7.073	12.230	12.692	12.699	12.675	13.258
6.	Valpovo	3.993	2.223	3.718	2.081	3.728	3.880	3.944	3.943	4.032
	Ukupno	36.632	20.048	34.141	18.831	33.705	34.692	34.823	34.940	36.337

2015.								Indeks		
II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.		VIII. 2015./ VIII.2014.	VIII. 2015./ VII.2015.	VIII.2015./ Ø 2014.
						Ukupno	Žene			
6.471	6.468	6.066	5.665	5.538	5.365	5.514	3.028	90,2	102,8	86,4
2.197	2.130	1.937	1.827	1.773	1.719	1.707	901	86,8	99,3	79,5
5.259	5.216	4.854	4.517	4.238	4.205	4.209	2.328	84,9	100,1	76,3
5.322	5.219	4.942	4.743	4.606	4.641	4.586	2.747	92,5	98,8	87,1
13.269	12.977	12.227	11.548	10.958	10.716	10.721	6.289	86,3	100,0	80,4
4.010	3.921	3.711	3.520	3.227	3.147	3.120	1.799	83,9	99,1	78,1
36.528	35.931	33.737	31.820	30.340	29.793	29.857	17.092	87,5	100,2	81,5

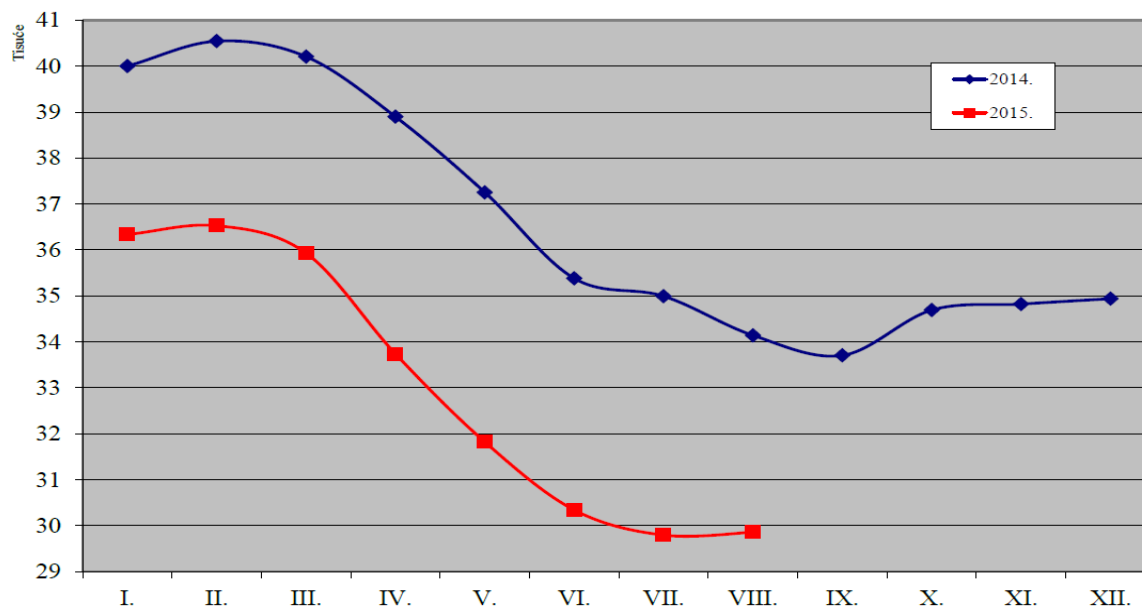
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek

Grafikon 9. Nezaposlene osobe u Županiji po ispostavama krajem kolovoza 2014. i 2015. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek

Grafikon 10. Kretanje broja nezaposlenih osoba u Županiji po mjesecima u 2014. i 2015. godini

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Osijek

7. POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA

Ulaskom Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije 2013. godine, stvorena je mogućnost izlaska na tržište od 507 milijuna stanovnika. Poljoprivreda je u Republici Hrvatskoj strateška djelatnost koja svojom gospodarskom, ekološkom i socijalnom ulogom pridonosi održivom razvoju.

Cilj usklađivanja zakonske regulative s pravnom stečevinom Europske unije je osigurati stabilnu opskrbu kvalitetnom hranom po pristupačnim cijenama te istovremeno poljoprivrednicima omogućiti odgovarajući dohodak.

Područje poljoprivrede u Europskoj uniji obuhvaćeno je brojnim regulativama koje se moraju izravno primijeniti iz europskog zakonodavstva, a njihova ispravna administrativna primjena je ključna za funkcioniranje zajedničke poljoprivredne politike.

Poticanje poljoprivrede i ruralnog razvoja, promocija tradicionalnih autohtonih poljoprivrednih proizvoda, uz brigu za očuvanje okoliša i uz unaprjeđenje životnog standarda ljudi koji žive na tim područjima osnove su smjernica zajedničke poljoprivredne politike Europske unije 2014. - 2020. godine.

Zajednička poljoprivredna politika temelji se na dva stupa: dohodovnoj i tržišnoj politici (izravne potpore i tržišne potpore) te politici ruralnog razvoja.

Prvi stup zajedničke poljoprivredne politike, odnosi se na izravna plaćanja, čiji je cilj osigurati poljoprivrednim proizvođačima stabilan dohodak. Ovaj stup se financira iz Europskog fonda za jamstvo u poljoprivredi (EAFG), koji ima za cilj osigurati izravnu financijsku pomoć poljoprivrednicima i mjere kojima se reguliraju poljoprivredna tržišta.

Drugi stup, ruralni razvoj, usmjeren je na ostvarivanje ciljeva ruralnih sredina i ljudi koji u njima žive. Ruralna politika se provodi kroz tri osi:

- unaprjeđenje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora,
- unaprjeđenje okoliša i seoskih sredina i
- unaprjeđenje života u seoskim sredinama i diversifikacija ruralne ekonomije.

Prema Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. godine, za poljoprivredu je planirano 2,4 milijarde eura (oko 332 milijuna eura godišnje), što je 12 puta više nego što se godišnje moglo povući sredstava iz programa IPARD.

U okviru Programa postoji 16 mjera i podmjera koje trebaju omogućiti razvoj poljoprivrede i prerađivačko-prehrambene industrije te unaprijediti život na selu.

Članstvo u Europskoj uniji Republici Hrvatskoj donosi veliku mogućnost korištenja značajnih financijskih sredstava u sektoru poljoprivrede, ali i obvezu prijenosa nacionalnih sredstava u proračun Europske unije.

Hrvatski poljoprivrednici od prvog dana članstva dobivaju puni iznos potpore, budući da im se razlika isplaćuje iz državnog proračuna.

7.1. Biljna proizvodnja

Uvidom u podatke o Evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj (ARKOD) objavljenim na internetskim stranicama Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (stanje na dan 16. listopada 2014. godine) ukupna obrađena poljoprivredna površina Županije iznosi 208.481 hektar.

Tablica 16. Struktura poljoprivrednih površina u Županiji

Obrađeno poljoprivredno zemljište prema vrsti uporabe	Površina (u hektarima)	Postotak (%)
Oranice	198.463	95,1
Voćnjaci	4.604	2,2
Vinogradi	2.506	1,2
Pašnjaci	1.734	0,9
Livade	1.174	0,6
Ukupno	208.481	100,0

Izvor: Informacija o žetvi i otkupu pšenice roda 2015. na području Osječko-baranjske županije, rujan 2015.

Na području Županije u strukturi sjetve dominiraju žitarice sa 63%, uljano sjemenje i plodovi siju se na 20,1%, šećerna repa na 6%, krmno bilje na 9,4%, duhan 0,1%, povrće 1% te cvijeće i aromatično bilje na 0,4%.

Za zakup i kupovinu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske postoji veliki interes. Od sredine travnja do 30. rujna 2015. godine, Agencija za poljoprivredno zemljište zaprimila je 230 zahtjeva za raspisivanje javnih poziva za zakup 16.500 ha.

Agencija za poljoprivredno zemljište do sredine kolovoza 2015. godine raspisala je 65 javnih poziva za površinu od 7.650 ha, od čega je 13 u Županiji.

Ovogodišnja žetva počela je u drugoj polovini lipnja, a završila je sredinom srpnja 2015. godine. Prinos pšenice prosječno je iznosio 6,0 t/ha, vlaga 12%, primjese od 5%, hektolitarska masa od 79 do 80 kg/hl na protein od 12,5%.

Tablica 17. Očekivana proizvodnja jesenskih kultura 2014./2015.

Kultura	Sjetvena površina (u ha)	Očekivani prinos t/ha	Očekivana ukupna proizvodnja (u tonama)
Pšenica	48.000	6,0	288.000
Ječam ozimi	10.000	5,0	50.000
Zob ozima	1.000	4,0	4.000
Uljana repica	3.800	3,0	11.400
Ukupno	62.800		

Izvor: HGK Županijska komora Osijek

U 2015. godini požet će se najmanje pšenice u odnosu na proizvodnju u posljednjih deset godina. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede na površini od 138.000 ha u Republici Hrvatskoj očekuje se proizvodnja od 814.000 tona, za razliku od prijašnjih godina kada se proizvodnja kretala i do 900.000 tona, a površine zasijane krušaricama od 150.000 do 180.000 hektara.

Prema prvim otkosima prinosi su dobri, ali zabrinjava kvaliteta pšenice, jer se veliki dio pšenice nalazi u III. klasi (65,5%) ili je za stočnu hranu (9,3%).

Pšenica će se plaćati prema kvaliteti s primjenom Kodeksa otkupa žitarica i uljarica koji je stupio na snagu s danom donošenja (14. studeni 2014. godine). Ovakav način obračuna neprihvatljiv je proizvođačima, jer nisu pravovremeno bili obaviješteni niti pripremljeni za donošenje navedenog Kodeksa, kada je jesenska sjetva bila završena. Po novom načinu obračuna vrijednost pšenice je umanjena od 20 do 30% te se tražilo od Ministarstva poljoprivrede da povuče Kodeks otkupa žitarica i uljarica i da se u 2015. godini pri obračunu pšenice uzmu stari parametri (hektolitar, primjese i vlaga).

Skupština Županije je na sjednici 7. srpnja 2015. godine upozorila na negativne posljedice primjene Kodeksa otkupa žitarica i uljarica, vezano za rentabilnost i ekonomsku održivost poljoprivredne proizvodnje u 2015. godini.

Visina otkupne cijene pšenice roda 2015. godine kretala se od 1,10 do 1,15 kn/kg i imala je tendenciju rasta. Sve ponuđene količine su otkupljene i bit će pravovremeno isplaćene.

Prema podacima specijaliziranih kontrolnih kuća koje se bave kontrolom kakvoće roba i sirovina u silosima, skladištima i teretnim lukama, najveći udio pšenice u 2015. godini bio je u III. klasi i iznosio je 65,5%, zatim u II. klasi 22,1%, u I. klasi 2,7%, dok se 9,7% odnosilo na stočnu pšenicu.

Budući da su kriteriji u mlinsko-pekarskoj i konditorskoj industriji sve zahtjevniji, a sve više brašna visoke kakvoće dolazi iz uvoza, neophodno je sljedećoj sjetvi i žetvi podići kvalitetu proizvodnje kroz primjenu kvalitetnih sorti pšenice, agrotehnike, savjeta struke, jer će o tome ovisiti prinos po hektaru, kvaliteta (protein) i konačna visina otkupne cijene pšenice.

Žetva ječma obavljena je ranije, prije skidanja pšenice. Prinosi su bili dobri uz smanjenje proteina, a visina otkupne cijene formirat će se nakon utvrđivanja cijene pšenice.

Uljana repica imala je dobre proizvodne rezultate od 3 do 4 tona/ha i uz otkupnu cijenu od 2,60 kn/kg preuzete su sve ponuđene količine.

Tablica 18. Procjena strukture ratarske proizvodnje 2014./2015. godine

Kultura	Zasijano u hektarima
Ozima pšenica	48.000
Ozimi ječam	10.000
Zob	1.000
Ostale ozime žitarice	500
Uljana repica	3.800
Krmno bilje (novo)	500
Kukuruz merkantilni	83.700
Kukuruz sjemenski	5.000
Šećerna repa	10.000
Soja	20.000
Suncokret	10.000
Jare žitarice	3.000
Povrće	3.000
Ostalo bilje	2.000
Krmno bilje	500
Ukupno	201.000

Izvor: HGK Županijska komora Osijek

Novi sustav izravnih plaćanja u 2015. godini rasporedio je osiguranih 1,6 milijardi kuna, koje Republika Hrvatska povlači iz Europske unije. Ranija isplata potpora po hektaru dijeli se sada na osnovno plaćanje i zeleno plaćanje. Primjenom novog izračuna za izravna plaćanja u 2015. godini dodatno se uvode programi za mlade i male poljoprivrednike, plaćanje za prve hektare, proizvodno vezane potpore i konvergencija (izjednačavanje vrijednosti) prava na plaćanje.

Financijska omotnica za izravna plaćanja iznosi 423 milijuna eura te 9,6 milijuna eura za razminiravanje poljoprivrednih površina. U razdoblju od 2015. do 2017. godine moguće je prebacivanje sredstava iz II. stupa u I. stup u iznosu od 112 milijuna eura, kako bi se smanjilo udio iz državnog proračuna.

Osnovno plaćanje mogu koristiti poljoprivrednici koji imaju 1 hektar poljoprivrednog zemljišta upisan u ARKOD sustav, a zahtjev se podnosio od 1. ožujka do 15. svibnja 2015. godine, s tim da je ove godine rok produžen na mjesec lipanj zbog mogućeg upisa novih oraničnih površina.

U proljetnoj sjetvi 2015. godine, u Županiji je na poljima zasijano 137.200 ha jarim kulturama čiju je berbu potrebno obaviti u jesen. U strukturi sjetve najzastupljeniji je kukuruz koji je zasijan na 83.700 ha ili na 61% površina. Tijekom sjetve u mjesecu travnju i svibnju bile su zadovoljavajuće količine oborina, međutim u vrijeme svilanja i oplodnje uslijedilo je sušno vrijeme tijekom lipnja, srpnja i kolovoza što je učinilo velike štete koje se procjenjuju do 50% usjeva i bitno utječu na razvoj biljke.

Cijene poljoprivrednim proizvodima u 2015. godini stagniraju, na što utječe i velika ponuda merkantilnog kukuruza s drugih područja Europske unije, a pad stočarske proizvodnje na domaćem tržištu bitno je smanjio interes za ovu žitaricu, čija se proizvodnja na razini Republike Hrvatske obično kreće od 2 do 2,4 milijuna tona.

Visina otkupne cijene kukuruza roda 2014. godine kreće se oko 1,1 kuna po kilogramu i za pretpostaviti je, da će zbog sušnog razdoblja i smanjene proizvodnje, nova cijena kukuruza roda 2015. godine porasti u odnosu na ranije razdoblje.

Suncokret je zasijan na 10.000 ha. Žetva suncokreta počela je početkom rujna ove godine i u potpunosti je obavljena zbog dobrih vremenskih prilika. Prosječni prinosi kreću se oko 3 t/ha uz zadovoljavajuću uljnost tako da će Tvornica ulja otkupiti sve ponuđene količine suncokreta s obzirom na to da su u tijeku i investicijski radovi na proširenju proizvodnih kapaciteta u tvornici. Visina otkupne cijene za sada nije određena, neslužbeno pojedini otkupljivači nude cijenu od 2,30 kuna po kg.

Skidanje usjeva soje na površini od 20.000 ha započelo je na površinama koje su bile zahvaćene sušom i napadom insekta crvenog pauka, što je uzrokovalo ranije sazrijevanje soje i mogućnost njenog skidanja. Soja je kultura koja je zbog sušnog razdoblja pretrpila velike štete koje se kreću prema prvim procjenama od 30 do 50%, ovisno o lokalitetu, a prvi otkosi govore da je ista ostvarila proizvodnju od 2 t/ha. Interes za soju postoji, prvenstveno iz razloga što se na prostorima Republike Hrvatske i Županije proizvodi genetski nemodificirana soja koja ima svoje mjesto na tržištu Europske unije te na činjenicu da je Republika Hrvatska potpisnica sporazuma Dunav-Soja koja garantira otkup sve ponuđene genetski nemodificirane soje za tržište Europske unije.

Šećernom repom zasijano je 10.000 ha. Stanje usjeva šećerne repe nije zadovoljavajuće s obzirom na sušno razdoblje. Aktivnosti oko vađenja korijena šećerne repe trebalo bi započeti početkom listopada i očekuje se da se aktivnosti oko vađenja završe krajem studenog ove godine. Tvornica šećera Osijek d.o.o. i Viro tvornica šećera d.d. Virovitica ugovorile su proizvodnju na prostorima šećerne repe u Županiji, a za sada nisu izašle s uvjetima otkupa korijena šećerne repe. Proizvodnja šećerne repe zbog nastalih problema oko visine otkupne cijene korijena šećerne repe u 2014. godini imala je tendenciju pada. Šećernom repom u Republici Hrvatskoj zasijano je 13.500 ha, što je manje u odnosu na ranije godine, imajući u vidu da je to bila najakumulativnija ratarska kultura.

Tablica 19. Očekivani prinosi jarih kultura u 2015. godini

Kultura	Zasijana površina (u hektarima)	Prosječni prirod (t/ha)	Ukupna proizvodnja (u tonama)
Kukuruz merkantilni	83.700	8,5	711.450
Šećerna repa	10.000	50,0	500.000
Suncokret	10.000	2,8	28.000
Soja	16.000	3,0	48.000

Izvor: HGK Županijska komora Osijek

Jesenska sjetva ozimih kultura u 2015. godini započela je sa sjetvom uljane repice koja se u rujnu vrlo intenzivno obavljala i za očekivati je da će se površine od 3.800 ha iz 2015. godine povećati, prvenstveno zbog dobre otkupne cijene i rasta cijena uljarica na tržištu. Dobre vremenske prilike omogućuju da se planirani radovi obave do početka listopada.

Sjetva ostalih ozimih kultura (pšenica, ječam, zob) obaviti će se u drugoj polovici listopada kada su optimalni agrotehnički rokovi, a površine istih trebale bi se kretati u okviru planskih veličina iz prethodne godine.

Poljoprivredna gospodarstva korisnici izravnih plaćanja i korisnici državne potpore ruralnom razvoju obvezni su poštivati i provoditi mjere višestruke sukladnosti. Kodeksom otkupa žitarica i uljarica trebala bi se podići kvaliteta poljoprivrednih proizvoda, što ukazuje da je potrebno smanjiti opseg korištenja "farmerskog" sjemena, koji daje slabiju kvalitetu pšenice i trenutno nema kupca za kvalitetu te pšenice. Očekuje se da će za pripremu jesenske sjetve sjemenske kuće i dorađivači ponuditi tržištu dovoljne količine kvalitetnog, certificiranog sjemena pšenice koje po svojim kvalitetama uz odgovarajuću agrotehniku mogu zadovoljiti uvjetima iz Kodeksa otkupa žitarica i uljarica što znači dobra proizvodnja, stabilna otkupna cijena i povoljan financijski rezultat.

7.2. Stočarska proizvodnja

Dobri resursi biljne proizvodnje jedan su od preduvjeta proizvodnje dovoljnih količina animalnih bjelančevina mesa te mlijeka i jaja za ishranu stanovništva, zbog čega Županija u svom razvojnem dijelu ukupnog agrara posebno mjesto ustupa razvoju stočarske proizvodnje.

Problematika u stočarskoj proizvodnji višestruka je i ogleda se prije svega kroz nedovoljno korištenje postojećih stočarskih kapaciteta, spore obnove stočnog fonda, nesređenog tržišta stočarske proizvodnje, usitnjenosti obiteljskih gospodarstava i nekontroliranog uvoza hrane. Dodatno smanjivanje stočnog fonda, uz već navedene razloge, uzrokuju nepovoljne vremenske prilike koje otežavaju sjetvu u agrotehničkim rokovima te pravovremeno skidanje usjeva i rast cijena ratarskih poljoprivrednih proizvoda koje u ciklusu stočarske proizvodnje stvaraju disparitete, odnosno često su troškovi proizvodnje veći od otkupnih cijena proizvoda.

Govedarska proizvodnja najznačajnija je grana stočarstva i jedna je od najvažnijih grana ukupne poljoprivredne proizvodnje. Osim što se u sustavu govedarske proizvodnje osiguravaju značajni proizvodi (mlijeko i meso) njezina je važnost posebice naglašena zbog komplementarnosti s ratarskom proizvodnjom. Uz to što su goveda veliki potrošači ratarskih proizvoda oni u značajnoj mjeri doprinose prirodnom povećanju plodnosti tla.

Tablica 20. Broj krava i ženskog podmlatka u Županiji i Republici Hrvatskoj od 2009. do 2014. godine

Godina	Krave			Ženski podmladak		
	Republika Hrvatska	Županija	OBŽ/RH u %	Republika Hrvatska	Županija	OBŽ/RH u %
2009.	207.747	26.799	12,90	56.888*	9.029*	15,87
2010.	212.222	28.688	13,51	42.447*	6.638*	15,64
2011.	206.291	29.295	14,20	112.600	18.607	16,52

2012.	191.354	26.831	14,00	121.952	20.891	17,13
2013.	180.946	25.699	14,20	110.564	20.969	18,97
2014.	178.827	26.519	14,83	106.156	19.954	18,80

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije

*Kategorija junice i steone junice, od 2011. godine vodi se kategorija ženski pomladak

Podaci u Godišnjem izvješću Hrvatske poljoprivredne agencije za 2014. godinu pokazatelj su trenutnog stanja u govedarskoj proizvodnji Republike Hrvatske. Ukupan broj krava u 2014. godini prema podacima Jedinog registra goveda iznosio je 178.827 krava, što predstavlja smanjenje broja krava od 1,1% u odnosu na 2013. godinu. Mliječne i kombinirane pasmine uključuju 164.347 krava, od čega je pod kontrolom mliječnosti bilo 100.871 krava (61,4%). Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2012. godini, u Republici Hrvatskoj na 1 ha korištene poljoprivredne površine u 2012. godini otpadalo je 0,62 uvjetna grla stoke, a u odnosu na ukupno raspoloživo poljoprivredno zemljište taj odnos je znatno manji i govori o još uvijek nezadovoljavajućem stupnju razvijenosti stočarske proizvodnje. U Europskoj uniji (EU-27) na 1 ha korištene poljoprivredne površine otpada 0,78 uvjetnih grla stoke, dok u Europskoj uniji (EU-15) iznosi 0,89 uvjetnih grla stoke. Uzimajući u obzir smanjenje broja stoke od 2012. godine ovaj odnos u 2014. godini još je nepovoljniji.

Godišnje potrebe za govedarskim proizvodima u Republici Hrvatskoj iznose 1,2 milijarde litara mlijeka, što predviđa potrošnju 260 litara po stanovniku te 68.150 tona govedeg mesa, što pretpostavlja potrošnju 14 kilograma po stanovniku.

Tablica 21. Pregled otkupljenih količina mlijeka u Županiji i Republici Hrvatskoj od 2003. do 2014. godine

Godina	Republika Hrvatska (u kilogramima)	Županija (u kilogramima)	Udio Županije u RH u %
2003.	525.028.000	55.325.180	10,5
2004.	532.838.138	57.048.394	10,7
2005.	605.321.043	76.249.040	12,6
2006.	631.619.285	91.892.012	14,6
2007.	653.850.986	102.578.132	15,7
2008.	657.753.856	114.875.213	17,5
2009.	675.246.913	140.770.481	20,8
2010.	623.881.162	135.008.408	21,6
2011.	626.407.108	148.570.280	23,7
2012.	602.364.638	158.276.650	26,3
2013.	503.851.844	124.108.922	24,6
2014.	522.694.451	141.031.854	27,0

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, svibanj 2015.

Od 2004. do kraja 2014. godine u Republici Hrvatskoj nestalo je preko 39.000 proizvođača mlijeka, odnosno 10 proizvođača mlijeka dnevno prestalo se baviti tom proizvodnjom, odnosno u navedenom razdoblju u Županiji nestalo je 74% proizvođača mlijeka. Od strane 35 mljekara i 9 registriranih malih obiteljskih sirana, tijekom 2014. godine otkupljeno je 522.694.451 kg mlijeka koje prerađuju mlijeko proizvedeno na vlastitom gospodarstvu. Mlijeko je otkupljeno od 11.092 hrvatskih seoskih gospodarstava i velikih farmi proizvođača mlijeka.

Proizvodnja mlijeka u Republici Hrvatskoj u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu povećana je za 3,7%, a u Županiji za 13,6%. Na području Županije u 2014. godini otkupljeno je 141.031.854 kilograma, što čini 27% ukupno otkupljenih količina mlijeka. Uzimajući u obzir činjenicu da Županija raspolaže velikom bazom proizvodnje biljne hrane i mogućnost proizvodnje kvalitetne krme, postoji značajni prostor za daljnje povećanje proizvodnje mlijeka.

Od ukupno 729 proizvođača mlijeka s područja Županije u 2014. godini, 538 proizvođača koji proizvode do 50.000 kilograma mlijeka godišnje, isporučili su 8.496.370 kilograma (6%), a 191 proizvođač isporučio je 132.535.484 (94%) kilograma mlijeka. Posljedica dugogodišnjeg trenda pada

isporučitelja i broja krava, uglavnom kombiniranih pasmina, na obiteljskim gospodarstvima orijentiranim na proizvodnju mlijeka, a koja dominiraju u strukturi govedarskih farmi kao posljedica intenzivnog restrukturiranja sektora, rezultira nedostatnim brojem teladi za tov koji se pokriva uvozom, što može uzrokovati nestabilnost tova junadi.

Tablica 22. Pregled broja isporučitelja kravljeg mlijeka

Godina	Republika Hrvatska	Županija	Udio u Županije u RH
2004.	50.777	2.843	5,6
2005.	44.560	2.613	5,9
2006.	38.145	2.243	5,9
2007.	31.959	1.933	6,1
2008.	27.449	1.675	6,1
2009.	23.690	1.590	6,6
2010.	19.937	1.367	6,9
2011.	17.366	1.214	7,0
2012.	14.874	1.077	7,2
2013.	12.639	917	7,3
2014.	11.092	729	6,6

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, svibanj 2015.

Prema pasminskoj strukturi u Republici Hrvatskoj simentalskoj pasmini pripada 113.560 krava (63,5%), holstein 45.108 krava (25,2%), smeđoj 5.280 krava (2,9%), križancima 8.664 krava (4,8%), a ostale pasmine (mesne i izvorne) 6.215 krava (3,5%).

Tablica 23. Broj krava po pasminskim skupinama u 2014. godini

Područje	Pasminske skupine krava			
	Mliječna	Mesna	Izvorne	Križanci
Republika Hrvatska	164.347	4.367	1.449	8.664
Županija	24.641 (15,%)	1.225 (28,1%)	25 (1,7%)	628 (7,2%)

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, svibanj 2015.

Prosječna proizvodnja mlijeka u simentalskoj pasmini (40.698 standardnih laktacija) iznosi 5.030 kg mlijeka, s 4,01% m.m. i 3,35% bjelančevina. U holstein pasmini (28.028 standardnih laktacija) prosječna proizvodnja je 7.160 kg mlijeka, s 3,99% m.m. i 3,30% bjelančevina. Za smeđu pasminu (1.373 standardnih laktacija) prosječna proizvodnja je 5.600 kg mlijeka, s 4,01% m.m. i 3,44% bjelančevina. Za sve pasmine (70.426 standardnih laktacija) ostvarena je prosječna proizvodnja od 5.895 kg mlijeka s 4,03% m.m. i 3,33% bjelančevina.

Tablica 24. Broj krava po pasminama u 2014. godini

Područje	Pasmine krava			
	Simental	Holstein	Smeđe govedo	Crveno švedsko govedo
Republika Hrvatska	113.560	45.108	5.280	121
Županija	7.027	17.278	172	76

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, svibanj 2015.

Na većini velikih svinjogojilišta proizvodnja je zadržana uz manje ili veće smanjenje opsega, dok je veliki broj malih proizvođača na privatnom sektoru prestao s proizvodnjom bez realne šanse da je ponovo zasnuje.

Uzroke nepovoljnog stanja svinjogojstva, treba tražiti u zaostaloj tehnologiji proizvodnje (niska plodnost krmača i visoki postotak uginuća uzrokovano lošim proizvodnim uvjetima te klanjem velikog broja odojaka), uz posljedice nedovoljne i nekvalitetne proizvodnje tovljenika. Od ekonomskih razloga, jedan od značajnih je niska koncentracija proizvodnih jedinica. Nedovoljan je (i

dio je nezadovoljavajuće kakvoće) broj krmača čistih pasmina, na kojima bi se trebao temeljiti genetski napredak u svinjogojstvu i brzo ostvarenje visoke i ekonomične proizvodnje za podmirenje domaćih potreba.

Tablica 25. Broj krmača u Republici Hrvatskoj

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Krmače	197.000	175.000	138.000	135.000	136.000	109.000	98.000	106.000	99.000

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, svibanj 2015.

Unatoč mogućnostima za proizvodnju svinja, Republika Hrvatska jedna je od najvećih uvoznika svinjetine u Europi. Jedan od razloga ovakvog stanja u svinjogojstvu je svakako prezaduženost poljoprivrednih proizvođača, neriješeno pitanje poljoprivrednog zemljišta, visoka cijena kapitala i imputa (osobito stočna hrana), kao i struktura vlasništva prerađivačke industrije. Naime, u zemljama članicama Europske unije veliki broj klaonica u suvlasništvu je i proizvođača svinja, što je vrlo bitno pri formiranju otkupne cijene. Osim toga proizvođači svinja u ostalim članicama Europske unije povlače značajna sredstva kroz programe ruralnog razvoja te na taj način oni mogu po niskim cijenama plasirati svoju proizvodnju.

Osim toga jedan od najvećih uzroka ovakvog stanja u svinjogojstvu je i činjenica da je u Republici Hrvatskoj u 2013. godini uvezeno 99.018 tona mesa i klaoničkih proizvoda, a u 2014. godini uvoz je povećan za 25% i iznosio je 123.418 tona. Uvoz živih svinja u 2014. godini povećan je u odnosu na 2013. godinu s 10.163 tone na 11.879 tona.

Radi nepovoljnog stanja u svinjogojstvu, neophodno je donošenje mjera kojima će se svinjogojstvo kvantitativno i kvalitativno unaprijediti, a koje trebaju sadržavati:

- proizvodno potrošnu bilancu u svinjogojstvu Republike Hrvatske,
- mjere za povećanje tržišne konkurentnosti,
- mjere za suzbijanje sivog tržišta,
- tržišni red u svinjogojstvu i
- mjere za stabiliziranje tržišta u svinjogojstvu.

Brojno stanje ovaca u Republici Hrvatskoj u stalnom je porastu. Ovčarska se proizvodnja većinom odvija na ekstenzivnom poljoprivrednom području uz uspostavu intenzivnih proizvodnih jedinica.

Tablica 26. Broj posjednika i ovaca upisanih u Jedinostveni registar ovaca

Broj posjednika		Broj ovaca	
Republika Hrvatska	Županija	Republika Hrvatska	Županija
17.289	843 (4,9%)	531.209	35.173 (6,6%)

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, svibanj 2015.

Napomena: Podaci navedeni u tablici odnose se na odrasle kategorije životinja starijih od godine dana

Prema podacima Jedinostvenog registara ovaca u Republici Hrvatskoj upisano je 17.289 posjednika, od čega je 843 s područja Županije te 531.209 upisanih ovaca, od čega je 35.173 ovaca s područja Županije (tablica 23.). U Republici Hrvatskoj 437 proizvođača godišnje isporučuje 3.024.567 kilograma ovčjeg mlijeka, od čega tri proizvođača s područja Županije isporučuju ukupno 11.892 kilograma ovčjeg mlijeka. Prema ocjeni stručnjaka, Županija kao i Republika Hrvatska, ima velike mogućnosti za držanje, ishranu i uzgoj ovaca, koje nisu dovoljno iskorištene.

Ovčje (janjeće) meso ima svoje mjesto, kako na domaćem, tako i na zahtjevnom europskom tržištu. Uz transparentnije provođenje Programa oplemenjivanja ovaca, odnosno stvaranje mesno-mliječnih pasmina te organiziranim otkupom vune, moguće je još brže unaprijediti ukupnu ovčarsku proizvodnju u Županiji. Mlijeko se na tržište plasira u obliku različitih tvrdih punomasnih sireva, a manje u obliku punomasnog sira u salamuri. Vuna danas gotovo da nema nikakvu tržišnu vrijednost i čak postaje ekološki problem jer se teško uništava.

Do nedavno ekstenzivan sustav proizvodnje mijenja se uvođenjem intenzivne proizvodnje mesa i mlijeka. Ova proizvodnja (zajedno s ovčarstvom) predstavlja alternativne sustave, koji će biti važni u prilagodbi proizvodnje uvjetima Europske unije, zbog njegove manje konkurencije. Za kozarsku proizvodnju u Republici Hrvatskoj može se reći da ima iste osobine kao i ovčarska proizvodnja.

Tablica 27. Broj posjednika i koza upisanih u Jedinствeni registar koza

Broj posjednika		Broj koza	
Republika Hrvatska	Županija	Republika Hrvatska	Županija
4.358	264 (6,1%)	59.447	1.613 (2,7%)

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, svibanj 2015.

Napomena: Podaci navedeni u tablici odnose se na odrasle kategorije životinja starijih od godine dana

U pogledu postojećih ograničenja u kozarstvu, ona su slična stanju ovčarstva, kao što je ne postojanje rajonizacije uzgojnih područja, u prosjeku nedovoljna educiranost uzgajivača-kozara, nerazvijeno tržište proizvoda i nepostojanje standarda. U novije doba javlja se veći broj proizvođača s proizvodnjom sira u kojem dominira ekološka proizvodnja. U 2014. godini smanjen je uvoz živih ovaca i koza u odnosu na 2013. godinu s 363 tone na 127 tona. U istom vrijeme smanjen je uvoz ovčjeg i kozjeg mesa s 1.518 tona na 1.409 tona.

Prema podacima Jedinствenog registra koza u Republici Hrvatskoj upisano je 4.358 posjednika, od čega su 264 s područja Županije te 59.447 upisanih koza, od čega je 1.613 koza s područja Županije (tablica 27.).

Peradarska proizvodnja je u Republici Hrvatskoj industrijski organizirana i jedna je od proizvodnji koja je u strukturi agrara samodostatna. Ono što je čini posebnom je mogućnost brzog obrta u poslovanju, što u konačnici daje najjeftiniju vrstu mesa. Uz nekoliko obiteljskih gospodarstava koja imaju ugovorenu proizvodnju tovnih pilića s Kokom d.d. Varaždin od 2.500 do 12.000 komada u ciklusu, pojavljuje se velik broj neregistriranih peradara koji prodaju svježa jaja na domaćem tržištu, kao i veći broj ljudi, koji zbog smanjene kupovne moći piliće uzgajaju za vlastite potrebe. Značajne investicije u proizvodnju jaja i tovnih pilića bile su na području Općine Vuka (investitor Žito d.o.o.), gdje su izgrađeni kapaciteti za 215.000 nesilica iz vlastitog uzgoja i 67.000 tovnih pilića zajedno s pakirnicom. Godišnja proizvodnja kreće se oko 65.000.000 jaja.

Konjogojstvo, kao dio stočarske proizvodnje na području Županije ima veću kulturnu, nego gospodarsku vrijednost. Jedan od najznačajnijih uzgajivača konja na području Županije je Državna ergela lipicanaca u Đakovu koja ima 160 konja i u njoj se nalazi 13% svjetske populacije lipicanaca. U 2006. godini pokrenut je jedan od najvećih projekata u povijesti Državne ergele lipicanaca, izgradnja zatvorene jahaone vrijedne 20 milijuna kuna. Prostor i sastavni objekti jahaone namijenjeni su organiziranju i održavanju škole jahanja, dresure konja, terapijskog jahanja te sportskih natjecanja, preskakanju prepona i zaprežnog sporta tijekom cijele godine. Objekat nudi mogućnost održavanja aukcijskih prodaja konja i izložbi i sajmovi konja tijekom cijele godine. U okviru jahaonice izgrađena je tribina s tisuću mjesta.

Slatkovodno ribarstvo na području Županije već se nekoliko godina nalazi u teškoj ekonomskoj situaciji te prolazi kroz duboke i sveobuhvatne promjene. Glavni problem u poslovanju ribnjaka su visoka novčana izdvajanja za razne vrste koncesija i naknada kao i dugogodišnji ciklus proizvodnje, nepovoljne klimatske prilike te štete od ribojednih ptica. Visoki troškovi poslovanja dovode do previsoke cijene ribe, što otežava plasman ribe, kako na domaćem, tako i na inozemnom tržištu. Rezultati takvih odnosa su da su ribnjaci u Našicama i Donjem Miholjcu u stečajnom postupku, odnosno promijenili vlasnika, tako da ribnjakom u Našicama - Lila rukovodi tvrtka MIAGRO d.o.o. Našička Breznica, a ribnjacima u Donjem Miholjcu i Podunavlju - Baranja u dugogodišnjem zakupu gospodari PP Orahovica.

Pčelarska proizvodnja na području Županije ima dugu tradiciju. Organiziranost pčelara na ovim prostorima postoji još od 1879. godine kada je u Osijeku osnovano prvo pčelarsko društvo.

Donošenjem Nacionalnog programa pčelarstva za razdoblje od 2012. do 2014. godine, pčelarstvo i dalje nastavlja pozitivne trendove poslovanja s obzirom na odlične biološke, pedološke i klimatske prilike na ovim prostorima uz zadovoljavajuću otkupnu cijenu meda.

Tablica 28. Proizvodnja meda, broj pčelara i broj pčelinjih zajednica za razdoblje od 2006. do 2014. godine u Županiji

Godina	Broj pčelara	Broj pčelinjih zajednica	Proizvodnja meda (tona)
2006.	514	27.650	1.382
2007.	516	28.500	712
2008.	509	22.513	660
2009.	520	25.400	820
2010.	528	25.720	1.020
2011.	550	28.000	1.150
2012.	585	27.700	920
2013.	670	30.000	1.380
2014.	714	28.600	630

Izvor: Informacija o stanju i problematici stočarstva na području Osječko-baranjske županije, svibanj 2015.

Interes za pčelarsku proizvodnju na području Županije ima tendenciju rasta što je rezultiralo osnivanjem klastera proizvođača meda u Županiji. U klaster je uključeno svih 6 udruga pčelara koje pokrivaju proizvođače meda i proizvoda od meda, proizvođače matica, proizvođače opreme za pčelarstvo i proizvođače pčelinjih proizvoda. Kao izraz potrebe članica klastera osnovana je Pčelarska zadruha Slavonije i Baranje, koja je nositelj trgovačkih poslova klastera u pčelarstvu.

U tijeku je provedba novog marketinškog projekta dobrovoljnog označavanja meda znakom "Med iz Lijepe naše". Projekt je pokrenula Hrvatska poljoprivredna agencija u suradnji s Hrvatskim pčelarskim savezom, a cilj je pčelarima omogućiti prodaju zdravstveno ispravnog i prepoznatljivog proizvoda na kućnom pragu, sajmovima, tržnicama i sličnim mjestima izravne prodaje.

8. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

8.1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića

Županija je zbog svojih prirodnih potencijala značajan izvor sirovina za prehrambenu industriju. Međutim bogatstvo prirodnih potencijala ne prati i adekvatan razvoj prerađivačke industrije.

Prema podacima Financijske agencije u 2014. godini godišnje financijske izvještaje predalo je 88 tvrtki čija je osnovna djelatnost proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića s 3.374 zaposlena. Ostvareni ukupni prihodi iznosili su 2,5 milijardi kuna, dok je dobit iznosila 41,6 milijuna kuna, a gubitak 94,3 milijuna kuna (tablica 26.).

8.2. Mlinsko-pekarska industrija

Na području Županije radi sedam velikih mlinova dioničarskih društava kapaciteta 720 tona/24 sata s godišnjim kapacitetom 200.500 tona prerade proizvoda od žitarica.

Mlinovi manjih tvrtki i obiteljskih gospodarstava nestali su u nelojalnoj konkurenciji na tržištu te stvorili mogućnost većeg uvoza brašna i ostalih mlinsko-pekarskih proizvoda iz susjednih država.

Cijenu pšenice roda 2015. godine odredilo je tržište i iznosi od 1,05 do 1,15 kn/kg.

U proizvodnji kruha i tjestenine sve više se otvaraju mali proizvodni kapaciteti s boljom produktivnošću i većom lepezom proizvoda te velikim uvozom tjestenina poznatih talijanskih proizvođača.

Na prostorima Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije prestala su s radom dva velika mlina u Belom Manastiru i Vinkovcima, a daljnju opskrbu mlinsko-pekarskim proizvodima preuzela je tvrtka Granolio d.o.o. Zagreb.

8.3. Industrija šećera

U 2015. godini Tvornica šećera Osijek d.o.o. ugovorila je proizvodnju šećerne repe na površini od 6.500 ha (5.300 ha u Republici Hrvatskoj, ostalo u Mađarskoj i Srbiji). S obzirom na očekivani prinos i digestiju, planira se preraditi 400.000 tona šećerne repe i od nje proizvesti 55.000 tona bijelog šećera.

Kao i prethodne godine, uz šećernu repu preradit će se i 30.000 tona sirovog šećera. Već sada je u tijeku tzv. žuta kampanja - prerada prvih 30.000 tona sirovog šećera, što znači da će ukupna proizvodnja bijelog kristal šećera u 2015. godini biti na razini od oko 110.000 tona.

U Republici Hrvatskoj zasijano je šećerne repe na površini od 13.500 ha, što je 25% manje u odnosu na 2014. godinu.

Ukidanjem kvota za proizvodnju šećera u Europskoj uniji od 2015. godine, sve europske šećerane imaju priliku povećati broj ugovorenih hektara pod šećernom repom i proizvesti više šećera za tržište Europske unije, ali i za svjetsko tržište, što će donijeti sniženje proizvodne cijene šećera.

8.4. Industrija ulja

Žetva suncokreta započela je početkom rujna ove godine. Suncokretom je zasijano nešto manje od 35.000 ha. Uz prosječan prinos od 3,0 t/ha u Republici Hrvatskoj očekuje se proizvodnja od 100.000 tona, koju Tvornica ulja Čepin d.d. može preraditi u cijelosti.

Stanje ovogodišnjih usjeva, s obzirom na količinu oborina je zadovoljavajuće, s tim da je dio površina zakorovljen. Visina otkupne cijene još nije definirana, jer na nju utječu cijene s burzi u okruženju, prije svega u Mađarskoj i Srbiji.

8.5. Industrija stočne hrane

Tijekom 2014. godine na području Županije proizvodnjom industrijske stočne hrane bavilo se sedam tvornica i mješaonica stočne hrane s ukupnim kapacitetom godišnje proizvodnje od 344.000 tona.

U posljednjih nekoliko godina proizvodnja stočne hrane pokazuje tendenciju pada uzrokovanu prije svega slabom kupovnom moći potrošača i nestabilnim tržištem stoke zbog uvoza jeftinijeg mesa i stoke, što dovodi do smanjenja brojnog stanja stoke u domaćem uzgoju.

Privatizacijom velikih gospodarskih sustava na području Županije i Istočne Hrvatske (Valpovo d.d., PP Orahovica d.o.o., Vupik d.d. Vukovar) te otvaranjem u Belju d.d. Darda Tvornice stočne hrane (godišnji kapacitet od 200.000 tona) i u Žitu d.o.o. Osijek Tvornice stočne hrane Vitalka (godišnji kapacitet 80.000 tona) određeni broj tvornica stočne hrane se ugasio ili radi samo za vlastite potrebe, što ukazuje na smanjenje proizvodnje stočne hrane na ovom području, smanjenje broja zaposlenih djelatnika te smanjene mogućnosti plasmana sirovina, odnosno žitarica i uljarica u industriji stočne hrane.

8.6. Ostala prerađivačka industrija

Područje Županije ima raznoliku prerađivačku industriju. Osim gore navedenih većih industrija značajno mjesto zauzimaju (po rezultatima i opsegu poslovanja) klaonička industrija, industrija mlijeka, proizvodnja vina i piva, prerada voća i povrća te konditorska industrija.

8.7. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2014. godini

Prema podacima Financijske agencije na području Županije u 2014. godini bilo je:

- 216 tvrtki čija je osnovna djelatnost poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo,
- 70 tvrtki čija je osnovna djelatnost proizvodnja prehrambenih proizvoda i
- 18 tvrtki čija je osnovna djelatnost proizvodnja pića.

Tablica 29. Pregled broja tvrtki, broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića Županije u 2014. godini
financijski rezultati u tisućama kuna

Djelatnosti	Broj tvrtki		Ukupni prihod			
	2013.	2014.	2013.	2014.	Indeks	Udio %
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	214	216	5.631.097	5.782.904	102,7	25,5
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	65	70	2.326.960	2.313.153	99,4	10,2
C11 Proizvodnja pića	17	18	239.387	181.745	75,9	0,8
Ukupno sve djelatnosti	3.775	4.006	22.325.599	22.635.872	101,4	100

Djelatnosti	Dobit				Gubitak				Konsol. financ. rezultat
	2013.	2014.	Indeks	Udio %	2013.	2014.	Indeks	Udio %	
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	76.709	150.460	196,1	12,9	193.439	210.652	108,9	18,2	-60.192
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	96.914	40.763	42,1	3,5	52.597	80.001	152,1	6,9	-39.239
C11 Proizvodnja pića	4.526	858	19,0	0,1	47.755	14.279	29,9	1,2	-13.421
Ukupno sve djelatnosti	686.120	1.165.627	169,9	100	1.911.888	1.158.772	60,6	100	6.855

Djelatnosti	Investicije u dugotrajnu imovinu				Broj zaposlenih			
	2013.	2014.	Indeks	Udio %	2013.	2014.	Indeks	Udio %
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	492.775	303.965	61,7	17,8	4.599	4.320	93,9	12,3
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	110.358	144.037	130,5	8,4	3.083	3.018	97,9	8,6
C11 Proizvodnja pića	11.116	1.908	17,2	0,1	466	356	76,4	1,0
Ukupno sve djelatnosti	1.870.665	1.705.883	91,2	100	35.838	35.020	97,7	100

Djelatnosti	Izvoz				Uvoz				Saldo 2014.
	2013.	2014.	Indeks	Udio %	2013.	2014.	Indeks	Udio %	
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	318.988	509.428	159,7	13,7	350.394	290.756	83,0	15,5	218.672
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	388.443	428.901	110,4	11,6	226.764	270.451	119,3	14,4	158.451
C11 Proizvodnja pića	793	2.295	289,5	0,1	9.235	6.439	69,7	0,3	-4.144
Ukupno sve djelatnosti	3.255.423	3.711.974	114,0	100	2.057.591	1.880.949	91,4	100	1.831.026

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo Županije prema podacima Financijske agencije za 2014. godinu ostvarili su bolje poslovne rezultate u odnosu na 2013. godinu. Ukupan prihod ostvaren je u iznosu 5,8 milijardi kuna, odnosno 2,7% više u odnosu na 2013. godinu.

Proizvodnja prehrambenih proizvoda bilježi pad ukupnih prihoda za 0,6% koji su u 2014. godini iznosili 2,3 milijarde kuna, dok su ukupni prihodi kod proizvodnje pića smanjeni za 24,1% i u 2014. godini iznosili su 181,7 milijuna kuna.

Prema podacima iz tablice 26. vidljivo je da je ukupno gospodarstvo Županije tijekom 2014. godine poslovalo s minimalnim, ali ipak pozitivnim financijskim rezultatom od 6,9 milijuna kuna. Tvrtke čija je osnovna djelatnost bila poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (216 tvrtki) ostvarile su negativan financijski rezultat u iznosu od 60,2 milijuna kuna. Tvrtke čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja prehrambenih proizvoda (70) ostvarile su također negativan financijski rezultat u iznosu 39,2 milijuna kuna, a tvrtke čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja pića (18) ostvarile su negativan financijski rezultat u iznosu od 13,4 milijuna kuna.

U 2014. godini samo je proizvodnja prehrambenih proizvoda povećala investicije u dugotrajnu imovinu i to za 30,5% koje su iznosile 144 milijuna kuna. Investicije u dugotrajnu imovinu tvrtki čija je osnovna djelatnost poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo smanjene su u 2014. godini za 38,3% u odnosu na 2013. godinu i iznosile su 304 milijuna kuna, dok su investicije u dugotrajnu imovinu kod proizvodnje pića iznosila 1,9 milijuna kuna, što je 82,8% manje u odnosu na 2013. godinu.

Sve tri navedene djelatnosti povećale su izvoz u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu. Pozitivan saldo razmjene ostvarile su poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo u iznosu od 218,7 milijuna kuna i proizvodnja prehrambenih proizvoda u iznosu od 158,5 milijuna kuna, dok je proizvodnja pića zabilježila negativan saldo razmjene u iznosu od 4,1 milijun kuna.

9. TEKSTILNA I KOŽARSKA INDUSTRIJA

U Županiji, prema podacima Financijske agencije o poslovanju poduzetnika u 2014. godinu (tablica 30.) vidljivo je povećanje broja tvrtki u prerađivačkoj industriji za 5,1% (498 tvrtki) u odnosu na 2013. godinu, od čega je 13 tvrtki bilo registrirano za proizvodnju tekstila, 37 za proizvodnju odjeće i tri za proizvodnju kože i srodnih proizvoda.

Tvrtke ove tri industrijske grane ostvarile su u 2014. godini ukupan prihod u iznosu od 135,7 milijuna kuna, što je 4,4% manje u odnosu na 2013. godinu. Pojedinačno gledajući po granama, proizvodnja tekstila ostvarila je povećanje ukupnih prihoda od 22,6%, dok proizvodnje odjeće (8,7%) i proizvodnja kože i srodnih proizvoda (27,2 %) bilježe smanjenje ukupnih prihoda.

Tablica 30. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja u tekstilnoj i kožarskoj industriji Županije u 2014. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Indeks 2014/2013.	Ukupni prihod	Indeks 2014/2013.	Dobit	financijski rezultati u tisućama kuna			
						Indeks 2014/2013.	Gubitak	Indeks 2014/2013.	Konsolidiran i financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	498	105,1	6.501.083	103,6	234.115	106,9	205.921	68,0	28.194
C13 Proizvodnja tekstila	13	92,9	24.416	122,6	653	689,1	748	114,1	-95
C14 Proizvodnja odjeće	37	127,6	110.906	91,3	2.512	29,9	9.731	73,6	-7.219
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3	100,0	404	72,8	5	6,1	1.699	170x	-1.694
Ukupno C133,C14,3C15	53	106,83	135,726	95,6	3.170	36,9	12.178	57x	-9.008

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj zaposlenih u 2014. godini u proizvodnji tekstila i proizvodnji kože i srodnih proizvoda ostao je isti u odnosu na 2013. godinu, dok se u proizvodnji odjeće bilježi smanjenje broja zaposlenih za 9,7%.

U proizvodnji tekstila investicije u dugotrajnu imovinu u 2014. godini iznosile su 996.000 kuna, što je značajno povećanje u odnosu na 2013. godinu, kada je ulaganje iznosilo 11.000 kuna. Pet puta veće ulaganje u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu ostvareno je u proizvodnji odjeće, gdje je u dugotrajnu imovinu investirano gotovo 9,8 milijuna kuna (tablica 31.).

Tablica 31. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
C13 Proizvodnja tekstila	81	100,0	0,2	996	9.294,4	0,1
C14 Proizvodnja odjeće	861	90,3	2,5	9.797	494,2	06
C15 Prerada kože i srodnih proizvoda	2	100,0	0,0	6	47,1	0,0
Ukupno gospodarstvo Županije	35.020	97,7	100	1.705.883	91,2	100

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 32. Prosječna mjesečna neto plaća u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji u 2013. i 2014. godini

Djelatnost	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
C13 Proizvodnja tekstila	3.039	3.151	103,7
C14 Proizvodnja odjeće	2.778	2.674	96,3
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3.615	3.064	84,8
Ukupno gospodarstvo Županije	3.965	3.999	100,9

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2014. godini jedino je u proizvodnji tekstila zabilježeno povećanje prosječne mjesečne neto plaće za 3,7% u odnosu na 2013. godinu, dok sve tri djelatnosti imaju plaće niže od prosječne plaće u ukupnom gospodarstvu Županije i to proizvodnja odjeće za čak 33,1%.

Tablica 33. Izvoz i uvoz u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji u 2014. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	
C 13 Proizvodnja tekstila	8.626	170,6	0,2	2.989	111,4	0,2	5.637
C 14 Proizvodnja odjeće	9.288	20,7	0,3	13.303	81,1	0,7	-4.015
C 15 Proizvodnja kože,obuće	0	-	0,0	0	-	0,0	0
Ukupno gospodarstvo Županije	3.711.974	114,0	100,0	1.880.949	91,4	100,0	1.831.026

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodnja tekstila je u 2014. godini povećala izvoz za 70,6% u odnosu na 2013. godinu, a uvoz za 11,4%, što je rezultiralo pozitivnim saldom robne razmjene u iznosu 5,6 milijuna kuna. Proizvodnja odjeće u 2014. godini bilježi pad izvoza za 79,3% u odnosu na 2013. godinu, a uvoza za 19,9% pri čemu je ostvaren negativan saldo razmjene u iznosu od 4 milijuna kuna.

Proizvodnja tekstila jedna je od najstarijih i najvećih svjetskih industrijskih djelatnosti i ima važnu ulogu u ukupnoj svjetskoj proizvodnji, potencijalu zapošljavanja i trgovini u mnogim zemljama u razvoju. Niska kapitalna intenzivnost temeljno je obilježje djelatnosti proizvodnje tekstila i odjeće koja upućuju na činjenicu da se ova industrija teže prilagođava novim globalnim trendovima.

Sagledavajući kretanje cjelokupne industrije u Europskoj uniji, vidljivo je da su trendovi vrlo promjenjivi. Proizvodnja tekstila u Europi obilježena je visokim stupnjem outsourcinga i jačanjem konkurencije iz zemalja s nižim troškovima rada, zbog njezine radne intenzivnosti, visokog udjela zapošljavanja slabo obrazovane radne snage i relativno niskih troškova ulaganja. Industrija se seli u bliskoistočne države gdje je jeftinija radna snaga. Da bi ova industrija krenula uzlaznim trendom potrebno je uložiti mnogo truda u osmišljavanje novih proizvoda od strane velikih i malih poduzeća u svrhu postizanja kontinuiranosti proizvodnje novih proizvoda, čime bi se postigla kvaliteta, ali bi i brendovi hrvatskih proizvođača tekstilne, odjevnice i obućarske industrije u Europskoj uniji dobili na prepoznatljivosti. Stvaranje vlastitih marki također ima potencijal rasta i razvoja, a cjelokupan proces proizvodnje može se obavljati u Republici Hrvatskoj.

Industrijsku djelatnost proizvodnje odjeće obilježava proizvodnja usmjerena na poslove dorade. Takva usmjerenost znači da tvrtke imaju zadane cijene i usvojen know how od inozemnog kupca. S obzirom na globalno širenje proizvoda iz azijskih zemalja, može se zaključiti da postoji opasnost od novih konkurenata i zamjenskih proizvoda, koji prvenstveno konkuriraju nižom cijenom. Gubitak usporednih prednosti proizvodnje odjeće vezan je uz spore strukturne prilagodbe, što je rezultiralo padom izvoza značajnog dijela tekstilnih i odjevnih proizvoda na tržište Europske unije. Perspektive za budući rast i razvoj proizvodnje odjeće u Republici Hrvatskoj te ostvarivanje većih cijena proizvoda temelje se na preusmjeravanju s poslova dorade na vlastitu proizvodnju, no to znači i veća ulaganja u istraživanje i razvoj, marketing, vlastitu robnu marku i razvijanje prodajne mreže. Hrvatske bi tvrtke trebale ustrajati na fleksibilnosti, kvaliteti, brzini isporuke i stručnosti radne snage. Razvoj vlastite marke, ponuda visoko kvalitetnih proizvoda i dodatnih usluga te konkurentne cijene također su ključni pri repozicioniranju na tržištu.

Proizvodnja kože i srodnih proizvoda ostvarila je značajan napredak vezano uz zaštitu okoliša. Povećala se primjena biotehnologije s ciljem smanjenja količine kemikalija prilikom prerade te je primjetan značajan odmak od primjene nerazgradivih proizvoda. Ograničavajući čimbenici djelatnosti ogledaju se u vrlo nesigurnom tržištu, podložnom stalnom utjecaju mode i kratkom životnom ciklusu proizvoda, nerazvijenim poslovnim/proizvodnim procesima, malim ulaganjima u tehnologiju, nedovoljno poznatim brendovima (osobito kada se uzme u obzir šire tržište Europske unije i svjetsko tržište) te slaboj konkurentnosti poduzeća. Kao dodatna ograničenja proizvodnje kože i srodnih proizvoda u Republici Hrvatskoj, mogu se izdvojiti nedovoljno razvijena distribucijska mreža, starosna struktura radne snage, nedovoljno razrađeni kriteriji za dodjelu poticaja, prijetnja povećanja konkurencije nakon ulaska u Europsku uniju, uz očekivan porast troškova (primjerice, porast troškova uvoza iz trećih zemalja) te mali broj velikih, snažnih i konkurentnih poduzeća u industrijskoj djelatnosti. Problemi ove industrijske djelatnosti uključuju i visoke troškove zbrinjavanja otpada, mulja te primjena ekoloških standarda u proizvodnji. Potencijali razvoja i snage proizvodnje kože i srodnih proizvoda u Republici Hrvatskoj pronalaze se u raspoloživosti kvalitetnim sirovinama, poput kvalitetne sirove goveđe kože (zbog nedovoljne raspoloživosti velik dio sirove kože uvozi), tradiciji poslovanja i razvijenoj recepturi te blizini drugim europskim tržištima, što olakšava i omogućuje brzinu isporuke.

10. PRERADA DRVA, PROIZVODI OD DRVA I PLUTA, OSIM NAMJEŠTAJA I PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA

Drvoprerađivačka industrija tradicionalno je izvozno orijentirana, radno intenzivna grana industrije koja zauzima značajno mjesto u gospodarstvu Županije. Na području Županije postoje kapaciteti za proizvodnju piljene građe, građevinskih elemenata od drva, građevinske stolarije, parketa, ambalaže od drva, kuhinjskog i ostalog namještaja te drugih proizvoda od drva.

Prema podacima Financijske agencije u 2014. godini tvrtke čija je osnovna djelatnost prerada drva i pluta, osim namještaja bilježe rast ukupnih prihoda za 4,7% u odnosu na 2013. godinu, pri čemu su ostvarile pozitivan financijski rezultat u iznosu od 3,9 milijuna kuna, dok su tvrtke proizvodnje namještaja zabilježila veći rast ukupnih prihoda (11,2%), ali su ostvarile negativan financijski rezultat u iznosu od 34,7 milijuna kuna (tablica 34.).

Tablica 34. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja prerade drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnje namještaja u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2014/2013.	Dobit	Indeks 2014/2013.	Gubitak	financijski rezultati u tisućama kuna	
							Indeks 2014/2013.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	498	6.501.083	103,6	234.115	106,9	205.921	68,0	28.194
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	54	350.256	104,7	14.701	99,2	10.783	60,3	3.918
C31 Proizvodnja namještaja	31	144.756	111,2	3.499	91,8	38.184	88,0	-34.685
Ukupno C16 i C31	85	495.012	106,5	18.200	97,6	48.967	79,9	-30.767

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U tvrtkama čija je osnovna djelatnost proizvodnja namještaja u 2014. godini zabilježeno je smanjenje broja zaposlenih za 11% (646) u odnosu na 2013. godinu, dok je kod prerade drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja bilo 813 zaposlenih, što je 10,3% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 35.).

U 2014. godini u proizvodnji namještaja gotovo nije ni bilo investicija u dugotrajnu imovinu koje su iznosile 906.000 kuna, što je 75,3% manje u odnosu na 2013. godinu.

Tablica 35. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu prerade drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnje namještaja u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	813	110,3	2,3	11.213	122,8	0,7
C31 Proizvodnja namještaja	646	89,0	1,8	906	24,7	0,1
Ukupno prerada drva i namještaj	1.459	99,7	4,2	12.120	94,7	0,7

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prosječna mjesečna neto plaća u Županiji u 2014. godini u proizvodnji namještaja i preradi drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja bila je ispod prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije i iznosila je 3.006 kuna kod prerade drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja, a u proizvodnji namještaja 2.618 kuna (tablica 36.).

Tablica 36. Prosječna mjesečna neto plaća prerade drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnje namještaja u Županiji u 2013. i 2014. godini

Djelatnost	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	2.865	3.006	104,9
C31 Proizvodnja namještaja	2.291	2.618	114,3
Ukupno prerada drva i namještaj	3.965	3.999	100,8

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 37. Izvoz i uvoz prerade drva, proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnje namještaja u Županiji u 2014. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)
u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	195.302	106,9	5,3	8.975	165,8	0,5	186.327
C31 Proizvodnja namještaja	82.035	111,6	2,2	16.365	242,8	0,9	65.669
Ukupno gospodarstvo Županije	3.711.974	114,0	100,0	1.880.949	91,4	100,0	1.831.026

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U ukupnom izvozu gospodarstva Županije u 2014. godini tvrtke čija je osnovna djelatnost bila prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja i proizvodnja namještaja sudjelovale su s 7,5% i ostvarile su ukupan izvoz u vrijednosti 277,3 milijuna kuna, pri čemu su ostvarile pozitivan saldo razmjene u iznosu od 252,3 milijuna kuna. Tvrtke čija je osnovna djelatnost prerada drva i proizvodnja proizvoda od drva i pluta, osim namještaja u 2014. godini povećale su izvoz za 6,9% u odnosu na 2013. godinu, a proizvodnja namještaja za 11,6%. Izvoz tvrtki koje se bave preradom drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja iznosio je 195,3 milijuna kuna, a proizvodnjom namještaja 82 milijuna kuna (tablica 37.).

Republika Hrvatska raspolaže s 2.688.687 ha šuma i šumskog zemljišta, što je gotovo polovina njezinog cjelokupnog teritorija. U šumama se nalazi 399 milijuna m³ drvene zalihe s godišnjim prirastom od oko 10 milijuna m³.

Drvena industrija glavna je snaga i pokretač održivog gospodarskog razvoja baziranog na upotrebi resursa, primjeni znanja i inovacija te regionalni lider u proizvodnji drvenih proizvoda i namještaja visoke dodane vrijednosti.

U Republici Hrvatskoj drvena industrija 65% svoje ukupne proizvodnje izvozi, što povećava dodanu vrijednost ovog sektora te je u 2014. godini ostvaren izvoz 1,8 milijuna USD, pri čemu je ostvarena pozitivna bilanca od 707 milijuna USD.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju olakšan je izvoz u zemlje Europske unije te je u 2014. godine ostvaren izvoz u vrijednosti od 974 milijuna USD, čime pokriva 76% od ukupnog izvoza drvene industrije.

11. PROIZVODNJA PAPIRA, PROIZVODA OD PAPIRA I TISKANJE

Prema Nacionalnoj klasifikacijskoj djelatnosti - NKD 2007. djelatnost C17 obuhvaća proizvodnju papira i proizvoda od papira, a djelatnost C18 tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa. Poduzeća ovih djelatnosti u Županiji proizvode sljedeće proizvode: celulozu, papir i karton, proizvode od papira i kartona, robu za kućanstvo i higijenu, uredski materijal od papira, tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa (tiskanje novina, usluge pripreme za tisak i objavljivanje, knjigoveške i srodne usluge te umnožavanje snimljenih zapisa).

Prema podacima Financijske agencije o poslovanju poduzetnika u 2014. godini u Županiji godišnje financijske izvještaje predalo je 35 tvrtki čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja papira i proizvoda od papira te tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa. U 2014. godini tvrtke čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja papira i proizvoda od papira te tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa ostvarile su ukupne prihode u iznosu 617,6 milijuna kuna (11,8% više u odnosu na 2013. godinu). U 2014. godini dobit tvrtki čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja papira i proizvoda od papira iznosila je 77,8 milijuna kuna, dok je u 2013. godini iznosila samo 377.000 kuna, dok je gubitak smanjen za čak 91,9% u odnosu na 2013. godinu.

Tvrtke čija je osnovna djelatnost bila tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa ostvarile su u 2014. godini ukupni prihod u iznosu od 33,2 milijuna kuna (7,3% manje u odnosu na 2013. godinu), dobit u iznosu od 1,4 milijuna kuna, koja je 34,6% bila manja u odnosu na 2013. godinu te gubitak od 1,7 milijuna kuna, što je 34,6% manje u odnosu na 2013. godinu (tablica 38.).

Tablica 38. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja proizvodnje papira i proizvoda od papira te tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa u Županiji u 2014. godini

financijski rezultati u tisućama kuna

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2014/2013.	Dobit	Indeks 2014/2013.	Gubitak	Indeks 2014/2013.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	498	6.501.083	103,6	234.115	106,9	205.921	68,0	28.194
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	14	584.376	113,2	77.751	20.636,4	1.698	8,1	76.053
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	21	33.247	92,7	1.441	65,4	1.721	65,4	-279
Ukupno C17, C18	35	617.623	111,8	79.192	3.068,0	3.419	14,6	75.774
Ukupno gospodarstvo Županije	4.006	22.635.872	101,4	1.165.627	169,9	1.158.772	60,6	6.885

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj zaposlenih u djelatnosti proizvodnje papira i proizvoda od papira u 2014. godini smanjio se za 11,7% u odnosu na 2013. godinu, a u djelatnosti tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa za 20,7%.

Investicije u dugotrajnu imovinu proizvodnje papira i proizvoda od papira u 2014. godini smanjile su se za 44,6% u odnosu na 2013. godinu, a kod djelatnosti tiskanja i umnožavanja snimljenih zapisa povećale su se za 3,5 puta (tablica 39.).

Tablica 39. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u proizvodnji papira i proizvoda od papira, tiskanju i umnožavanju snimljenih zapisa u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	467	88,3	1,3	35.208	65,4	2,1
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	107	79,3	0,3	3.890	350,3	0,2
Ukupno C17, C18	574	86,4	1,6	39.098	71,1	2,3
Ukupno gospodarstvo Županije	35.020	97,7	100,0	1.705.883	91,2	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prosječna mjesečna neto plaća u djelatnosti proizvodnje papira i proizvoda od papira u 2014. godini iznosila je 5.272 kune, što je 8% više u odnosu na 2013. godinu, a 31,8% bila je veća u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u ukupnom gospodarstvu Županije. U djelatnosti tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 3.880 kuna, što je 2,3% manje u odnosu na 2013. godinu (tablica 40.).

Tablica 40. Prosječna mjesečna neto plaća u proizvodnji papira i proizvoda od papira, tiskanju i umnožavanju snimljenih zapisa u Županiji u 2013. i 2014. godini

Djelatnost	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	4.880	5.272	108,0
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	3.972	3.880	97,7
Ukupno gospodarstvo Županije	3.965	3.999	100,9

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodnja papira i proizvoda od papira jedna je od najznačajnijih djelatnosti u gospodarstvu Županije kada se promatra vanjskotrgovinska razmjena. U 2014. godini ostvareno je 338,2 milijuna kuna izvoza, što je 21,3% više u odnosu na 2013. godinu i izvoz ove djelatnosti činio je 9,1% ukupnog izvoza Županije. Uvoz u iznosu 188,2 milijuna kuna činio je 10% ukupnog uvoza Županije i bio je 2,3% manji u odnosu na 2013. godinu. Ostvareni saldo razmjene u 2014. godini bio je pozitivan i iznosi 149,9 milijuna kuna (tablica 41.).

Tablica 41. Izvoz i uvoz proizvodnje papira i proizvoda od papira, tiskanju i umnožavanju snimljenih zapisa u Županiji u 2014. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)
u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2014.	Indeks 2014/ 2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	338.177	121,3	9,1	188.228	97,7	10,0	149.949
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	2.426	145,7	0,1	26	5,4	0,0	2.400
Ukupno C17, C18	340.603	121,4	9,2	188.254	97,5	10,0	152.349
Ukupno gospodarstvo Županije	3.711.974	114,0	100,0	1.880.949	91,4	100,0	1.831.026

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Neki od važnijih ograničavajućih čimbenika ove industrije u njezinom rastu su nepostojanje raspoloživosti sirovina u Republici Hrvatskoj, a cijeli se repromaterijal (prvenstveno papir) uvozi kao i prekapacitiranost hrvatskih tiskara, osobito kod proizvodnje valovite transportne ambalaže.

12. KEMIJSKA INDUSTRIJA

Prema podacima Financijske agencije godišnje financijske izvještaje u 2014. godini predalo je 13 tvrtki čija je osnovna djelatnost bila proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (C20). Ukupni prihod ove djelatnosti u 2014. godini povećan je 10,2% u odnosu na 2013. godinu i iznosio je 818,1 milijun kuna. U 2014. godini ostvareno je povećanje dobiti u odnosu na 2013. godinu za 2,5 puta koja je iznosila 26,8 milijuna kuna, dok je gubitak iznosio 2,1 milijun kuna, što je rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu od 24,7 milijuna kuna (tablica 42.).

Tablica 42. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja u kemijskoj industriji u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2013/ 2012.	Dobit	financijski rezultati u tisućama kuna			
					Indeks 2014/ 2013.	Gubitak	Indeks 2014/ 2013.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	498	6.501.083	103,6	234.115	106,9	205.921	68,0	28.194
C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	13	818.083	110,2	26.765	244,5	2.066	2122,2	24.699
Ukupno gospodarstvo Županije	4.006	22.635.872	101,4	1.165.627	169,9	1.158.772	60,6	6.885

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prosječan broj zaposlenih u 2014. godini u tvrtkama čija je osnovna djelatnost proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda bio je veći za 3,4% u odnosu na 2013. godinu. Investicije u dugotrajnu imovinu u 2014. godini iznosile su 18 milijuna kuna, što je 43,7% manje u odnosu na 2013. godinu (tablica 43.).

Tablica 43. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu kemijskoj industriji u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	997	103,4	2,8	17.989	66,3	1,1
Ukupno gospodarstvo Županije	35.020	97,7	100,0	1.705.883	91,2	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih u ovoj djelatnosti u 2014. godini iznosila je 4.170 kuna i bila je 1,2% veća u odnosu na 2013. godinu, odnosno 4,3% u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u ukupnom gospodarstvu Županije (tablica 44.).

Tablica 44. Prosječna mjesečna neto plaća u kemijskoj industriji u Županiji u 2013. i 2014. godini

Djelatnost	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	4.122	4.170	101,2
Ukupno gospodarstvo Županije	3.965	3.999	100,9

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Kemijska industrija jedna je od važnijih izvoznih djelatnosti Županije. U 2014. godini izvoz ove djelatnosti iznosio je 377,6 milijuna kuna, što je za 12,1% više u odnosu na 2013. godinu i čini 10,2% ukupnog izvoza gospodarstva Županije. Uvoz u 2014. godini iznosio je 311,3 milijuna kuna, što je 6,2% više u odnosu na 2013. godinu, pri čemu je ostvaren pozitivan saldo razmjene u iznosu 66,3 milijuna kuna (tablica 45.).

Tablica 45. Izvoz i uvoz kemijske industrije u Županiji u 2014. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	
C 20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	377.581	112,1	10,2	311.289	106,2	16,5	66.293
Ukupno gospodarstvo Županije	3.711.974	114,0	100,0	1.880.949	91,4	100,0	1.831.026

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodi djelatnosti proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda koriste se u gotovo svim segmentima gospodarstva i širokoj potrošnji. Stoga je ova djelatnost vrlo značajna za funkcioniranje i razvoj cjelokupnog gospodarstva te je snažno ovisna o stanju i kretanjima u nacionalnom gospodarstvu. Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda ovisi o stanju općeg gospodarstva, odnosno stanju u industrijskim granama koje su tradicionalno veliki potrošači kemijskih proizvoda.

Glavno ograničenje razvoja ove djelatnosti u Republici Hrvatskoj je primjena relativno zastarjele tehnologije u odnosu na konkurente u Europskoj uniji. Kako su u postupku pristupanja Europskoj uniji proizvođači prilagodili svoju proizvodnju standardima Europske unije, najznačajnija kapitalna ulaganja bila su u postrojenja za smanjenje štetnih emisija u okoliš.

13. INDUSTRIJA GRAĐEVINSKOG MATERIJALA

U industriji građevinskog materijala u 2014. godini povećan je broj tvrtki koje su predale godišnji financijski izvještaj sa 25 na 27. U 2014. godini ukupni prihodi iznosili su 568 milijuna kuna, što je 8,3% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 46.).

Tablica 46. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanju u industriji građevinskog materijala u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2014/2013.	Dobit	Indeks 2014/2013.	financijski rezultati u tisućama kuna		
						Gubitak	Indeks 2014/2013.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	498	6.501.083	103,6	234.115	106,9	205.921	68,0	28.194
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	27	568.024	108,3	5.384	20,5	11.629	24,6	-6.245
Ukupno gospodarstvo Županije	4.006	22.635.872	101,4	1.165.627	169,9	1.158.772	60,6	6.855

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U industriji građevinskog materijala u 2014. godini bilo je 654 zaposlenih, što je 4,1% manje u odnosu na 2013. godinu. Investicije u dugotrajnu imovinu smanjene su za 46,6% u odnosu na 2013. godinu i iznosile su 8,7 milijuna kuna (tablica 47.).

Tablica 47. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u industriji građevinskog materijala u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	654	95,9	1,9	8.712	63,4	0,5
Ukupno gospodarstvo Županije	35.020	97,7	100,0	1.705.883	91,2	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2014. godini prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 5.196 kune, što je 0,4% manje u odnosu na 2013. godinu, a u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u ukupnom gospodarstvu Županije bila je veća za 29,9% (tablica 48.).

Tablica 48. Prosječna mjesečna neto plaća u industriji građevinskog materijala u Županiji u 2013. i 2014. godini

Djelatnost	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5.218	5.196	99,6
Ukupno gospodarstvo Županije	3.965	3.999	100,9

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Djelatnost proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda u 2014. godini ostvarila je izvoz u iznosu 176,8 milijuna kuna, što je 19,8% više u odnosu na 2013. godinu. Uvoz u iznosu od 96,4 milijuna kuna bio je veći 13,6% u odnosu na 2013. godinu te je ostvaren pozitivan saldo razmjene u iznosu od 80,4 milijuna kuna. Industrija građevinskih materijala ostvarila je 4,8% ukupnog izvoza gospodarstva Županije (tablica 49.).

Tablica 49. Izvoz i uvoz industrije građevinskog materijala u Županiji u 2014. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	176.762	119,8	4,8	96.379	113,6	5,1	80.383
Ukupno gospodarstvo Županije	3.711.974	114,0	100,0	1.880.949	91,4	100,0	1.831.026

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku proizvođačke cijene građevnog materijala na domaćem tržištu u prosincu 2014. godine u usporedbi sa studenim 2014. godine povećane su 0,1%, kao i u odnosu na prosinac 2013. godine.

Grafikon 11. Indeks proizvođačkih cijena građevinskog materijala na domaćem tržištu od prosinca 2009. do prosinca 2014. godine

Indeks proizvođačkih cijena građevnog materijala na domaćem tržištu važan je kratkoročni pokazatelj poslovnog ciklusa koji pokazuje mjesečnu dinamiku promjena proizvođačkih cijena građevnog materijala na domaćem tržištu.

Djelatnost proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda obuhvaća preradu nemetalnih mineralnih sirovina s ciljem proizvodnje sirovina i poluproizvoda namijenjenih prvenstveno građevinarskoj industriji (proizvodnja cementa, vapna, gipsa, kamena, mineralne vune te proizvoda od stakla, keramike, porculana). Potražnja za proizvodima ove djelatnosti ovisi o kretanjima u građevinskoj industriji i investicijskim aktivnostima države, a koje su posredno vezane uz opće stanje u gospodarstvu. Kriza građevinske industrije i pad infrastrukturnih projekata utjecali su na smanjenje potražnje za proizvodima ove industrijske djelatnosti. Rast cijena energenata i nemogućnost plasiranja većine proizvoda na udaljena strana tržišta dodatno opterećuju poslovanje i ograničavaju mogućnosti rasta.

14. METALOPRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA I STROJOGRAĐNJA

Najznačajniji proizvodi metaloprerađivačke industrije su čelične cijevi, valjana i vučena žica, aluminijski proizvodi, odljevci od sivoga, čeličnoga, bakrenoga, aluminijskoga i ostalih vrsta lijevova, metalne konstrukcije, radijatori, parni kotlovi i alati. Djelatnost proizvodnje metala u Republici Hrvatskoj prolazi kroz promjenjivo razdoblje posljednjih dvadeset godina. Prvi val krize bio je 90-ih godina 20. stoljeća, a drugi je započeo krajem 2007. godine pod utjecajem svjetske gospodarske krize. Djelovanjem krize velik se broj tvrtki zatvorio, a značajno je smanjen i broj zaposlenih. Pristupanjem Republike Hrvatske Eurposkoj uniji približilo je europska tržišta hrvatskim proizvođačima, ali i učinilo pristupačnijom radnu snagu i potrebne sirovine. Djelatnost je kapitalno intenzivna te zahtijeva skupa i složena ulaganja, kvalitetnu radnu snagu, pristup jeftinoj energiji te blizinu izvora sirovina i krajnjih kupaca. Tvrtke koje zaostaju u tehnološkoj opremljenosti imaju poteškoća s pribavljanjem financijskih sredstava iz vanjskih izvora, što im onemogućava podizanje razina produktivnosti.

Kretanja u djelatnosti proizvodnje metala ovise o stanju i kretanjima svjetskog gospodarstva i potražnji koju generiraju ključne partnerske industrije - strojogradnja, brodogradnja, automobilska industrija, energetika, građevinarstvo i drugo. Kako je tržište u Republici Hrvatskoj premalo za značajniji rast proizvodnje, tvrtke ove djelatnosti prvenstveno moraju usmjeriti svoje proizvodne kapacitete na zemlje Europske unije, što ujedno znači i povećanje razine produktivnosti imovine i radne snage, kako bi bili što konkurentniji na inozemnom tržištu.

Prema podacima Financijske agencije u Županiji su djelatnosti proizvodnja metala (C24) i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (C25) u 2014. godini bile zastupljene sa 71 tvrtkom, od čega su dvije tvrtke imale osnovnu djelatnost proizvodnju metala i 69 tvrtki proizvodnju gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (tablica 50.).

U proizvodnji metala u 2014. godini ostvaren je ukupni prihod u iznosu 3,7 milijuna kuna, što je 76,3% manje u odnosu na 2013. godinu. Dobit ove djelatnosti u 2014. godini iznosila je 44.000 kuna i u odnosu na 2013. godinu smanjila se 4,8%, dok gubitak nije bilo, tako da je financijski rezultat bio jednak dobiti.

U proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme ukupni prihodi u 2014. godini iznosili su 336,9 milijuna kuna i bili su 11,3% veći u odnosu na 2013. godinu. Pri tome se povećala i dobit 73,2% u odnosu na 2013. godinu koja je iznosila 24,7 milijuna kuna, dok je gubitak iznosio 22,5 milijuna kuna i bio je 37,5% manji u odnosu na 2013. godinu, što je rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu 2,1 milijun kuna (tablica 50.).

Tablica 50. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja metaloprerađivačke industrije Županije u 2014. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2014/2013.	Dobit	Indeks 2014/2013.	financijski rezultati u tisućama kuna		
						Gubitak	Indeks 2014/2013.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	498	6.501.083	103,6	234.115	106,9	205.921	68,0	28.194
C24 Proizvodnja metala	2	3.661	23,7	44	95,2	0	0,0	44
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	69	336.947	111,3	24.679	173,2	22.532	62,5	2.147
Ukupno gospodarstvo Županije	4.006	22.635.872	101,4	1.165.627	169,9	1.158.772	60,6	6.885

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U proizvodnji metala u 2014. godini bilo je samo 10 zaposlenih, što je 90% manje u odnosu na 2013. godinu (tvrtka OLT d.d. zbog problema u poslovanju nije predala godišnje financijsko izvješće o poslovanju do preuzimanja podataka od Financijske agencije), dok je u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme bilo 880 zaposlenih, što je 1,6% više u odnosu na 2013. godinu. Investicija u dugotrajnu imovinu u proizvodnji metala nije bilo, dok su u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme iznosile 2,1 milijun kuna i bile su 69,5% manje u odnosu na 2013. godinu (tablica 51.).

Tablica 51. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u metaloprerađivačkoj industriji u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
C24 Proizvodnja metala	10	10,0	0,0	0	0,0	0,0
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	880	101,6	2,5	2.143	30,5	0,1
Ukupno gospodarstvo Županije	35.020	97,7	100,0	1.705.883	91,2	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije prosječna mjesečna neto plaća u proizvodnji metala u 2014. godini iznosila je 3.065 kune i bila je 24,1% niža u odnosu na 2013. godinu, dok je u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme iznosila 3.529 kuna, što je 2% manje u odnosu na 2013. godinu. U obje proizvodne djelatnosti prosječna mjesečna neto plaća bila je manja od prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije (tablica 52.).

Tablica 52. Prosječna mjesečna neto plaća u metaloprerađivačkoj industriji u 2013. i 2014. godini

Djelatnost	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
C24 Proizvodnja metala	4.038	3.065	75,9
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	3.602	3.529	98,0
Ukupno gospodarstvo Županije	3.965	3.999	100,9

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tvrke djelatnosti proizvodnje metala ostvarile su u 2014. godini 2,5 milijuna kuna izvoza, što je 50,9% manje u odnosu na 2013. godinu, a tvrtke u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda izvezle su 23,6% više u odnosu na 2013. godinu odnosno u vrijednosti od 140,5 milijuna kuna. Uvoz tvrtki u proizvodnji metala iako je u 2014. godini povećan 53,8% iznosi svega 570.000 kuna, dok su tvrtke u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda uvezle robe u vrijednosti 27,4 milijuna kuna, odnosno 47,1% manje u odnosu na 2013. godinu. U obje djelatnosti u 2014. godini ostvaren je pozitivan saldo razmjene u ukupnom iznosu 115,1 milijun kuna (tablica 53.).

Tablica 53. Izvoz i uvoz metaloprerađivačke industrije u Županiji u 2014. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2014.	Indeks 2014/ 2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/ 2013.	Udio u %	
C24 Proizvodnja metala	2.544	49,1	0,1	570	153,8	0,0	1.975
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	140.509	123,6	3,8	27.364	52,9	1,5	113.145
Ukupno gospodarstvo Županije	3.711.974	114,0	100,0	1.880.949	91,4	100,0	1.831.026

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U djelatnosti proizvodnje strojeva i uređaja u 2014. godini godišnje financijske izvještaje o poslovanju predalo je 27 tvrtki. Ukupni prihodi ovih tvrtki u 2014. godini porasli su 5,1% u odnosu na 2013. godine i iznosili su 769,7 milijuna kuna, pri čemu je ostvarena dobit u iznosu od 26,8 milijuna kuna i gubitak od 5,7 milijuna kuna, odnosno pozitivan financijski rezultat u iznosu od 21,1 milijun kuna (tablica 54.).

Tablica 54. Broj tvrtki i financijski rezultati poslovanja u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj tvrtki	Ukupni prihod	Indeks 2014/2013.	Dobit	Indeks 2014/2013.	financijski rezultati u tisućama kuna		
						Gubitak	Indeks 2014/2013.	Konsolidirani financijski rezultat
C Prerađivačka industrija	498	6.501.083	103,6	234.115	106,9	205.921	68,0	28.194
C28 Proizvodnja strojeva i uređaja	27	769.703	105,1	26.756	98,4	5.702	54,3	21.054
Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	4.006	22.635.872	101,4	1.165.627	169,9	1.158.772	60,6

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U proizvodnji strojeva i uređaja u 2014. godini zabilježeno je povećanje broja zaposlenih za 1,5% u odnosu na 2013. godinu, a investicije u dugotrajnu imovinu smanjene su 40,7% i iznosile su 13,7 milijuna kuna (tablica 55.).

Tablica 55. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2014. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
C28 Proizvodnja strojeva i uređaja	970	101,5	2,8	13.710	59,3	0,8
Ukupno gospodarstvo Županije	35.020	97,7	100,0	1.705.883	91,2	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U proizvodnji strojeva i uređaja u 2014. godini zabilježen je rast prosječne mjesečne neto plaće za 1,1% u odnosu na 2013. godinu, koja je iznosila 4.567 kuna (tablica 56.).

Tablica 56. Prosječna mjesečna neto plaća u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2013. i 2014. godini

Djelatnost	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
C28 Proizvodnja strojeva i uređaja	4.516	4.567	101,1
Ukupno gospodarstvo Županije	3.965	3.999	100,9

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Proizvodnja strojeva jedna je od važnijih izvoznih djelatnosti Županije, koja je u izvozu ukupnog gospodarstva Županije sudjelovala sa 16,3%. U 2014. godini izvoz je iznosio 604,8 milijuna kuna, što je 8,7% manje u odnosu na 2013. godinu, dok je uvoz iznosio 1,7 milijuna kuna, odnosno 93,7% manje u odnosu na 2013. godinu, pri čemu je ostvaren pozitivan saldo razmjene u iznosu 603,2 milijuna kuna (tablica 57.).

Tablica 57. Izvoz i uvoz proizvodnje strojeva i uređaja u Županiji u 2014. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

u tisućama kuna

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	
C24 Proizvodnja metala	604.849	91,3	16,3	1.672	6,3	0,1	603.177
Ukupno gospodarstvo Županije	3.711.974	114,0	100,0	1.880.949	91,4	100,0	1.831.026

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Potreba za strojevima i opremom ovisi o ukupnoj industrijskoj aktivnosti, kao i o stanju u poljoprivredi, građevinarstvu, proizvodnji, istraživanju i eksploataciji nafte i plina te o proizvodnji električne energije. Profitabilnost pojedine tvrtke ovisi o stupnju inženjerske stručnosti te o učinkovitosti proizvodnje. Potencijal rasta je visok, kao i potencijal zapošljavanja osobito kvalificiranih radnika. Po visokom potencijalu rasta ističu se: proizvodnja strojeva za opće namjene, proizvodnja strojeva za poljoprivredu i šumarstvo te proizvodnja ostalih strojeva za posebne namjene. Nadalje, niske vrijednosti ostvarene neto dobiti i negativnu profitabilnost ostvaruje samo proizvodnja strojeva za obradu metala i alatnih strojeva.

15. GRAĐEVINARSTVO

Godišnje financijske izvještaje o poslovanju poduzetnika u 2014. godini predalo je 409 tvrtki čija je osnovna djelatnost građevinarstvo, što je 4,6% više tvrtki u odnosu na 2013. godinu. Ukupni prihodi ostvareni u ovoj djelatnosti iznosili su 2,6 milijardi kuna, što je 14,7% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 58.).

Tablica 58. Broj tvrtki, ukupni prihodi i ukupni rashodi u građevinarstvu Županije u 2014. godini
financijski rezultati u tisućama kuna

Djelatnost	Broj tvrtki		Ukupni prihodi		
	2013.	2014.	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
F Građevinarstvo	391	409	2.647.449	114,7	11,7
Ukupno gospodarstvo Županije	3.775	4.006	22.635.872	101,4	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Dobit u 2014. godini bila je 3,6 puta veća u odnosu na 2013. godinu i iznosi 458,5 milijuna kuna, dok je gubitak smanjen 77,5% u odnosu na 2013. godinu, što je rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu od 366,2 milijuna kuna (tablica 59.).

Tablica 59. Dobit i gubitak u građevinarstvu Županije u 2014. godini
financijski rezultati u tisućama kuna

Djelatnost	Dobit				Gubitak				Konsolidirani financijski rezultat
	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	
F Građevinarstvo	126.916	458.456	361,2	39,3	410.157	92.269	22,5	8,0	366.187
Ukupno gospodarstvo Županije	686.120	1.165.627	169,9	100,0	1.911.888	1.158.772	60,6	100,0	6.855

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U građevinarstvu je u 2014. godini bilo 4.738 zaposlenih, odnosno 3,8% manje u odnosu na 2013. godinu. Investicije u dugotrajnu imovinu smanjile su se 4,6% u odnosu na 2013. godinu i iznosile su 55,2 milijuna kuna (tablica 60.).

Tablica 60. Broj zaposlenih i investicije u dugotrajnu imovinu u građevinarstvu Županije u 2013. godini

Djelatnost	Broj zaposlenih			Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)		
	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u %
F Građevinarstvo	4.738	96,2	13,5	55.151	95,4	3,2
Ukupno gospodarstvo Županije	35.020	97,7	100,0	1.705.883	91,2	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prosječna mjesečna neto plaća u građevinarstvu u 2014. godini povećala se za 5,6% u odnosu na 2013. godinu i iznosila je 3.908 kuna (tablica 61.).

Tablica 61. Prosječna mjesečna neto plaća u građevinarstvu u Županiji u 2013. i 2014. godini

Djelatnost	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.
F Građevinarstvo	3.700	3.908	105,5
Ukupno gospodarstvo Županije	3.965	3.999	100,9

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 62. Izvoz i uvoz u građevinarstvu u Županiji u 2014. godini (prema podacima godišnjih financijskih izvještaja)

Djelatnost	Izvoz			Uvoz			Saldo 2014.
	2014.	Indeks 2014/ 2013.	Udio u %	2014.	Indeks 2014/ 2013.	Udio u %	
F Građevinarstvo	100.736	1.349,3	2,7	68.598	78,9	3,6	32.138
Ukupno gospodarstvo Županije	3.711.974	114,0	100,0	1.880.949	91,4	100,0	1.831.026

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Građevinarstvo je u 2014. godini ostvarilo prihode od prodaje robe i usluga u inozemstvu u vrijednosti 100,7 milijuna kuna, što je 13,5 puta više u odnosu na 2013. godinu. U nedostatku tržišta i gradilišta te velikih investicijskih projekata u Republici Hrvatskoj, tvrtke u građevinarstvu okrenule su se inozemstvu i izvozu. Uvoz bilježi pad od 21,1% u odnosu na 2013. godinu te je ostvaren pozitivan saldo razmjene od 32,1 milijun kuna (tablica 62.).

U Republici Hrvatskoj u 2014. godini stambeni fond smanjen je za 571 stan, od čega u Županiji za 53 stanova (tablica 59.). Razlozi isključenja stanova iz stambenog fonda su rušenje radi elementarne nepogode (50,1%), gradnje novih građevina (43,1%), nezakonita gradnja (0,3%), dotrajalost i drugi razlozi (1,1%), prenamjena u nestambeni prostor ili spajanje dvaju ili više stanova u jedan stan (5,4%). Prosječna veličina tih stanova iznosila je 65,5 m², od čega su 59,4% bili dvosobni i trosobni stanovi.

Tablica 63. Broj i površina stanova isključenih iz stambenog fonda zbog rušenja ili iz drugih razloga

	Stanovi		Stanovi prema broju soba				
	Broj	Korisna Površina u m ²	1-sobni	2-sobni	3-sobni	4-sobni	5-sobni i višesobni
Republika Hrvatska	571	37.404	170	228	111	55	7
Županija	53	3.328	5	21	22	3	2

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U Županiji u 2014. godini izdano je 6.589 odobrenja za građenje, što je 1,5% manje u odnosu na 2013. godinu. Za izdana odobrenja za građenje u 2014. godini predviđena je vrijednost radova u iznosu od 20,2 milijarde kuna, što je 8,2% više u odnosu na 2013. godinu. Prema izdanim odobrenjima za građenje u 2014. godini, predviđeno je građenje 7.743 stana, što je na razini 2013. godine. U 2014. godini prema vrstama građevina, 84,8% odobrenja izdano je za zgrade, a 15,2% za ostale građevine te 72,3% odobrenja za novogradnju, a 27,7% za rekonstrukcije.

Tablica 64. Predviđena vrijednost radova prema izdanim odobrenjima za građenje prema vrstama građevina u Županiji u 2014. godini

u tisućama kuna

	Ukupno	Zgrade		Ostale građevine			
		Stambene	Nestambene	Prometna infrastruktura	Cjevovodi, komunikacijski i električni vodovi	Složene građevine na industrijskim prostorima	Ostale nspomenute građevine
Republika Hrvatska	20.208.464	4.593.983	5.499.430	4.971.923	2.308.340	2.591.217	243.571
Županija	732.478	121.035	224.674	124.361	244.326	13.626	4.456

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

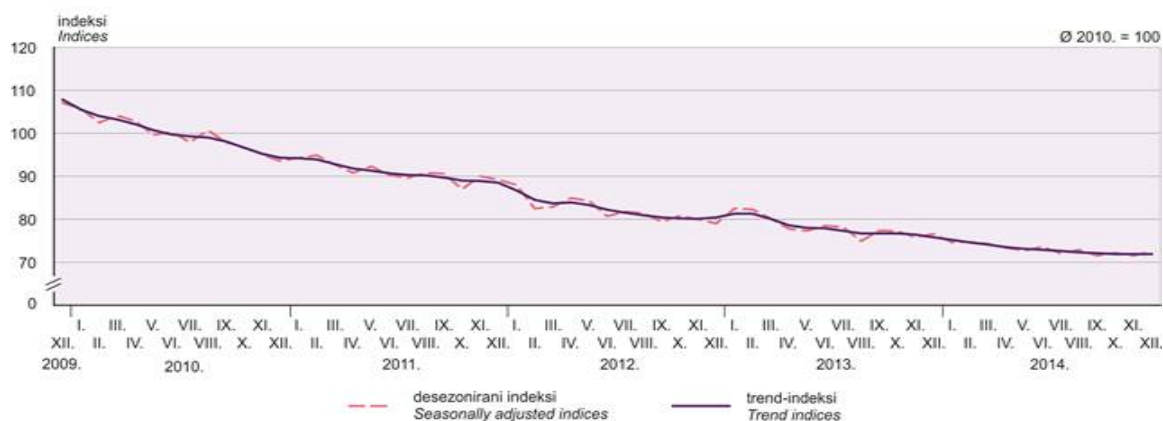
Tablica 65. Površina zgrada i stanova za koje su izdana odobrenja za građenje (novogradnja i dogradnja) u 2014. godini

	Zgrade						Stanovi	
	Ukupno		Stambene		Nestambene		Broj	Korisna površina, m ²
	Površina, m ²	Volumen, m ³	Površina, m ²	Volumen, m ³	Površina, m ²	Volumen, m ³		
Republika Hrvatska	1.933.672	7.775.065	963.714	2.925.516	969.958	4.849.549	7.743	705.309
Županija	124.710	699.219	28.367	86.656	96.343	612.563	194	20.874

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 12. Građevinski radovi u razdoblju od prosinca 2009. do prosinca 2014. godine

G-1. INDEKSI OBUJMA UKUPNIH GRAĐEVINSKIH RADOVA OD PROSINCA 2009. DO PROSINCA 2014.
VOLUME INDICES OF TOTAL CONSTRUCTION WORKS, DECEMBER 2009 – DECEMBER 2014

Izvor: Državni zavod za statistiku

Obilježja građevinarstva u Republici Hrvatskoj kao i u svijetu, su visoka osjetljivost na ekonomske trendove te u području niskogradnje, oslonjenost na državne investicije. Otvaranjem inozemnim izravnim ulaganjima došlo je do porasta građevinske aktivnosti čiji je udio u BDP-u prije ekonomske krize bio iznimno visok. Početkom gospodarske krize došlo je do velikog pada građevinskih aktivnosti.

Zaustavljanje pada građevinske aktivnosti u Republici Hrvatskoj ovisi o privatnim i javnim investicijama, za što je bitno efikasnije korištenje raspoloživih sredstava iz europskih fondova te snažnija strana ulaganja. Negativan doprinos kretanju obujma građevinskih radova i dalje će dolaziti od niske razine investicija, koje su prvenstveno posljedica dugogodišnje recesije i izostanka razvojno usmjerenih gospodarskih politika. Pod utjecajem zahtjeva za snažnijom fiskalnom prilagodbom, u cilju smanjenja proračunskog deficita, država se najlakše odriče upravo kapitalnih investicijskih projekata (što ima izrazito negativan utjecaj na građevinski sektor), dok su privatne investicije u isto vrijeme smanjene zbog nepovoljnog poslovnog investicijskog okruženja.

16. PROMET

Županija se zbog svog geoprometnog položaja nalazi na raskrižju robnih tokova. Takav položaj Županije, tvrtkama čija je djelatnost prijevoz i skladištenje, pruža velike mogućnosti za razvoj, a samim tim i za razvoj gospodarstva u cjelini.

Tvrtka Ricardo d.o.o. Darda, najveća je prijevozna tvrtka u Republici Hrvatskoj koja pruža cjelokupna logistička rješenja. Kupovinom 50 tegljača marke MAN tvrtka je završila ovogodišnji investicijski ciklus čiji vozni park čini ukupno 250 vozila. Opremljena je vrhunskom suvremenom opremom za prijevoz svih vrsta roba u svim traženim uvjetima, sofisticiranim i najmodernijim uređajima za komunikaciju i praćenje radnih parametara vozila te su povezani satelitskim sustavom za praćenje. Ujedno, Euro 6 ispunjava očekivanja precizno usklađenim tehničkim mjerama koje rezultiraju optimalnom potrošnjom goriva, zadovoljavaju zahtjevna ograničenja za smanjenje štetne emisije plinova.

Općenito stanje prometne infrastrukture u Županiji godinama ne zadovoljava potrebe aktualnog tržišta prijevoza te se godinama sustavno zanemaruje. Nastavljeni su radovi na izgradnji južnog traka južne osječke obilaznice. Južna osječka obilaznica, dio je državne ceste D2, cesta koja s prometnim opterećenjem PGDP od 18.500 vozila/dan predstavlja i jedan od najprometnijih cestovnih pravaca u Republici Hrvatskoj. Uloga južne osječke obilaznice je preuzimanje prometa i preusmjerenje izvan grada te spajanje glavnih cestovnih pravaca prema Našicama (D2) i Valpovu (D36) na zapadu, Vukovaru (D2) i Erdutu (D213) na istoku, Belom Manastiru (D7) na sjeveru te Đakovu (D7) i Vinkovcima (D518) na jugu. Prema projektnoj dokumentaciji, na trasi južne osječke obilaznice izgradit će se osam objekata: poljoprivredni prijelazi "Josipovac" i "Višnjovac", zatim most preko kanala "Crni Fok", podvožnjaci "Filipovica" i "Vinkovačka", nadvožnjaci "Bosutsko" i "Trpimirova" te potporni zid u dužini 240 metara promjenjive visine od 2,5 do 6 metara.

Jedan od najzahtjevnijih objekata na trasi je izvedba novog rješenja podvožnjaka "Vinkovačka". Postojeći podvožnjak se zbog nedovoljnih gabarita uklanja, a novi će biti izgrađen s četiri prometna traka te pješačkom i biciklističkom stazom. Na obilaznici je predviđena dogradnja pet postojećih čvorišta i izgradnja jednog novog čvorišta "Vinkovačka", čija je zadaća prometno rasteretiti susjedna čvorišta "Čepinska" i "Trpimirova", kao i Drinsku i Divaltovu ulicu, što u konačnici znači mogućnost ostvarivanja bolje veze Industrijske četvrti s južnom osječkom obilaznicom. Zbog komplikacija s izmještanjem plinovoda, završetak radova na kompletnoj trasi južne osječke obilaznice najavljen je za listopad ove godine. Investitor ovog proširenja južne obilaznice su Hrvatske ceste d.o.o., čija vrijednost radova iznosi 160 milijuna kuna, pri čemu će biti izgrađeno 12,2 kilometara južnog traka južne obilaznice. Hrvatske ceste d.o.o. bit će investor i za izgradnju pješačkog nathodnika koji će povezati stanovnike južnog Stadionskog naselja s gradom.

Također, nastavljena je izgradnja mosta preko rijeke Drave u Petrijevcima, u dužini 2.485 metara, koji će biti dio koridora Vc, odnosno preko njega će prelaziti brza cesta. Most će imati četiri vozna traka i dva zaustavna, a djelomično će biti i viseći, jer neće imati stupove u Dravi.

Državna cesta na potezu od Osijeka prema Zračnoj luci Osijek d.o.o. u Klisi puštena je u promet nakon završetka prve trase radova. Cesta je otvorena za sve korisnike Zračne luke Osijek d.o.o. kao i za stanovnike naselja Klisa. Radovi su na prvih 5,5 kilometara ceste od čvorišta Nemetin do Zračne luke Osijek d.o.o. završeni, kao i rekonstrukcija dionice kroz Klisu, čija vrijednost iznosi oko 10 milijuna kuna.

Prema podacima iz godišnjih financijskih izvještaja u 2014. godini, djelatnošću prijevoza i skladištenja u Županiji bavilo se 160 tvrtki, što je 25 tvrtki više u odnosu na 2013. godinu. Ukupni prihodi ostvareni u toj djelatnosti iznosili su 838 milijuna kuna, što je 19,6% više u odnosu na 2013. godinu. U tvrtkama čija je osnovna djelatnost prijevoz i skladištenje u 2014. godini bilo je 1.437 zaposlenih, što je 3,9% manje u odnosu na 2013. godinu. Ostvarena dobit djelatnosti prijevoza i skladištenja u 2014. godini iznosila je 31 milijun kuna, odnosno 48,3% više u odnosu na 2013. godinu. U 2014. godini gubitak ove djelatnosti iznosio je 42 milijuna kuna, pri čemu je ostvaren negativan financijski rezultat u iznosu od 11 milijuna kuna (tablica 4.). Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u 2014. godini iznosila je 4.311 kuna, što je za 9% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 14.).

16.1. Cestovni promet

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Županiji ima 1.651 kilometar cesta, od čega 43 kilometra autocesta, 466 kilometara državnih, 651 kilometra županijskih i 491 kilometar lokalnih cesta. Prema istom izvoru u 2014. godini ukupno je registrirano 112.013 motornih vozila, što je 1,8% više u odnosu na 2013. godinu kada je bilo 111.368 motorna vozila. Registrirana motorna vozila u Županiji čine 5,9% ukupno registriranih motornih vozila u Republici Hrvatskoj (tablica 66).

Tablica 66. Registrirana motorna vozila u Županiji i Republici Hrvatskoj

Motorna vozila	Županija			Indeks 2013/ 2012.	Indeks 2014/ 2013.	Republika Hrvatska 2014.	Udio Županije u RH u 2014. (u %)
	2012.	2013.	2014.				
Mopedi i motocikli	8.26	8.103	7.729	96	95	153.053	5,04
Osobna vozila	84.994	84.409	85.025	99	100,7	1.474.495	5,76
Autobusi	225	212	202	94	95	5.040	4,00
Teretna vozila ¹	7.638	7.768	7.886	101	101	143.660	5,48
Ostala vozila ²	10.419	10.876	11.071	104	102	123.290	8,97
Ukupno	111.702	111.368	112.013	100	100,5	1.899.538	5,95

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

¹ uključeni su tegljači

² uključeni su kombinirani automobili, radni strojevi, radna vozila i traktori

Tablica 67. Cestovni prijevoz robe u Županiji i Republici Hrvatskoj od 2009. do 2014. godine

u tonama

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Indeks 2014/ 2013.
Republika Hrvatska	92.847	74.967	74.645	65.439	67.500	66.146	97
Županija	6.648	6.514	6.187	5.058	6.091	6.771	111
Udio Županije u RH u %	7,2	8,7	8,3	7,2	9,0	10,2	

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

16.1.1. Cestovni teretni promet

Cestovni promet i dalje je najzastupljeniji oblik prijevoza tereta. U 2014. godini broj voznih jedinica u Županiji je u opadanju, uz sve stariji vozni park. Posljednjih nekoliko godina svjetska recesija usporila je pozitivne trendove izmjene i osuvremenjivanja voznog parka, kako u svijetu, tako i kod nas.

Najveći problemi u prijevozu ostaju i dalje isti, a to su visoki troškovi hladnog pogona, neusklađene cijene prijevoza na tržištu, koje porastom cijena dijelova ili naftnih derivata u velikoj većini idu na teret samih prijevoznika. S nekim zemljama u regiji, koje su izvan granica Europske unije, potpisani su ugovori s kojima dozvole za međunarodni teretni prijevoz nisu potrebne, kao što su Srbija i Makedonija. Također, smanjile su se naknade za registraciju teretnih i priključnih vozila, kao i sama osiguranja. Cijene cestarina za teretna vozila na autocestama su za veliku većinu prijevoznika još previsoke, pa se traže alternativni pravci bez naplata cestarina. Prijevoznike se i dalje pokušava usmjeriti na autoceste, kako bi se rasteretile županijske i lokalne ceste te smanjio negativan utjecaj na okoliš. Jedan od načina na koji se mogao ostvariti određeni popust bio je uzimanje trajnih naloga za ENC uređaje, ali samo za euro 5 vozila i prilikom uplata u određenim iznosima. Također, preko Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost u 2014. i 2015. godini prijevoznike se pokušava stimulirati, kako bi se educirali o načinima eko vožnje za kupovinu hibridnih vozila, na električni pogon i slično.

Osim velikih troškova i nelojalne konkurencije, dogodile su se i pozitivne promjene. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju nestala su ograničenja u smislu dozvola za teretni prijevoz, koje su prijevoznici morali imati za svaki prijelaz granice, a tvrtke koje se bave špedicijom preko elektronskih servisa carinskih ispostava, preko aplikacija krenule su u elektronsku razmjenu potrebnih informacija, što je ubrzalo procedure i skratilo vrijeme čekanja. Time su se ubrzale procedure kontrola prolaska roba na granicama, kako unutar, tako i van granica Europske unije. Posebnim ugovorima ukinute su i dozvole prema Srbiji, ali neke od zemalja, kao što su Austrija i Italija, ipak su zadržale pravo na CEMT dozvole, ali samo u slučajevima kada se izlazi van granica Europske unije (prema Bosni i Hercegovini i Srbiji). Raspodjelu kritičnih CEMT dozvola vrši Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, a za 2015. godinu nije bilo problema dobiti CEMT dozvole, ali i neke od desetak trećih dozvola koje su proglašene kritičnim dozvolama, koje izdaje Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, u koliko zadovoljavaju osnovne kriterije da prijevoznici imaju određeni broj eko 5 vozila. Od izdanih CEMT dozvola za 2015. godinu koje vrijede na teritoriju Austrije za prijevoznike u Županiji izdano je 7 CEMT dozvola, dozvole koje vrijede na teritoriju Italije izdano je tri CEMT dozvole, dok je najveći broj izdanih CEMT dozvola za prijevoznike iz Županije (ukupno 32) "Mali CEMT", koje ne vrijede na teritoriju Italije niti Austrije. Udio CEMT dozvola prijevoznika iz Županije u Republici Hrvatskoj manji je od 6%.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, temeljem praćenja kontigenta dozvola u 2014. godini, utvrdilo se da je broj razmijenjenih navedenih dozvola manji od iskazanih potreba za prijevozom te su iste utvrđene kao kritične dozvole u međunarodnom cestovnom prijevozu tereta, kako slijedi: CEMT dozvole, dozvole za Bosnu i Hercegovinu za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Bugarske dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Grčke dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Kazahstanske dozvole za prijevoz tereta u bilateralu i tranzitu, Poljske dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Rumunjske dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Slovenske dozvole za prijevoz tereta za/iz trećih zemalja (TD), Ukrajinske dozvole za prijevoz tereta u bilateralu i tranzitu za EURO 0 vozila, Ukrajinske dozvole za prijevoz tereta u bilateralu i tranzitu za minimalno EURO 2 vozila.

Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Osijek u 2014. raspodjelila je ukupno 1.275 dozvola za međunarodni teretni prijevoz. Nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, dozvole su se izdavale samo za one zemlje koje nisu članice Europske unije, s kojima postoji sporazum ili treće zemlje. U odnosu na 2013. godinu izdano je pet puta manje dozvola za međunarodni teretni prijevoz. Najveći broj dozvola odnosio se na Srbiju, Crnu Goru i Tursku. Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Osijek do 7. rujna 2015. godine izdala je 1.080 dozvola.

16.1.2. Cestovni prijevoz putnika

U Županiji u 2014. godini registrirana su 202 autobusa, odnosno 4,7% autobusa manje u odnosu na 2013. godinu, što čini 5,9% u ukupnom broju registriranih autobusa u Republici Hrvatskoj, dok se broj autobusa u 2014. godini nije značajno mijenjao.

Osim sve zahtjevnijeg tržišta koje konstantno traži niže cijene prijevoza, a istodobno velika ulaganja u smislu modernizacije voznog parka (E5, E6), konstantan problem je cijena prijevoznih usluga u cestovnom putničkom prometu. Primijećen je sve manji broj prijevoznika koji koriste neka druga goriva (lož ulje, plavi dizel), ali se istodobno otvaraju i neke druge mogućnosti, kao što su alternativna goriva - biodizel. Broj zahtjeva i obim poslova za izdavanje dozvola za putnički linijski prijevoz, kao i postupci usklađivanja voznih redova, što je predpostupak za dobivanje samih dozvola za linijski prijevoz putnika, a koje svake godine kao javnu ovlast provodi Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Osijek, povećao se za nekoliko desetaka puta.

16.2. Željeznički promet

Željezničke pruge se nedovoljno i sporo obnavljaju i moderniziraju. Hrvatske željeznice - Regionalna jedinica Osijek nadležna je za željeznički prijevoz na području Županije. Na području Županije, koje pokriva Regionalna jedinica Organizacije i regulacije prometa Istok ima 57 službenih mjesta, od toga 23 kolodvora, 32 stajališta (od kojih je osam u funkciji prigradskog prometa) i dva otpremništva/stajališta.

Na području Županije ukupno je 243,826 kilometara pruga, od čega je:

- 90,491 kilometara pruge za međunarodni promet
- 104,363 kilometara pruge za regionalni promet i
- 48,972 kilometara pruge za lokalni promet.

Tablica 68. Željeznički promet u Županiji

Godina	Otputovali putnici (u tisućama)	Promet robe (u tisućama tona)	
		Utovar	Istovar
2009.	1.026	462	504
2010.	995	412	423
2011.	1.065	337	424
2012.	1.082	325	454
2013.	927	243	529
2014.	818	236	382

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Veliki problem u poslovanju Hrvatskih željeznica je zastarjelost infrastrukture željezničkog prometa, kako doljnog tako i gornjeg postroja. Nedovoljna ulaganja u modernizaciju, infrastrukturu i praćenje navika i potreba putnika, rezultirali su padom prijevoza putnika, ali i padom iskrcaja roba.

16.3. Riječni promet

Kako cestovni, tako je i riječni promet u Republici Hrvatskoj dio europskog prometnog sustava. Rijeka Drava ima status međunarodnog plovnog puta od ušća do Osijeka (23 km). S obzirom na međunarodne konvencije, gdje su definirani uvjeti koje plovni put mora zadovoljiti kako bi dobio takav status, potrebno je stalno ulagati u održavanje plovnog puta, što je i jedan od glavnih problema.

Zbog ekstremnih vremenskih uvjeta, kao što su velike suše ili velike oborine, koje su uzrokovale ili vrlo niske ili vrlo visoke vodostaje, sve se više smanjuje vrijeme plovnosti, odnosno vrijeme kada je omogućeno plovilima i kruzerima uplovljivati u akvatorij osječkog bazena.

Tablica 69. Promet robe u lukama na unutarnjim plovnim putovima od 2010. do 2014. godine

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Indeks 2014/ 2013.
Ukupno	656.710	595.250	695.932	619.350	542.148	87
Unutarnji promet	236.799	184.518	100.277	84.652	101.500	119
utovareno	142.058	93.275	49.799	42.326	50.750	119
istovareno	144.741	91.243	50.478	42.326	50.750	119
Međunarodni	369.911	410.732	595.655	534.698	440.648	82
utovareno	155.913	120.986	255.854	272.058	204.619	75
istovareno	213.998	289.746	339.801	262.640	236.029	89

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Luka Tranzit Osijek d.o.o. (nastavno: Luka) u 2014. godini bilježi pad za 22% u odnosu na ukupne manipulacije iz 2013. godine. Za prva četiri mjeseca 2015. godine riječni pretovar je u odnosu na isto razdoblje 2014. godine u padu za 36%. Do kraja 2015. godine godine očekuje se daljnji pad količina pretovara u riječnom prijevozu u odnosu na 2014. godinu. U 2015. godini u Luci je realno za očekivati pretovar do 200.000 tona.

Razlozi ovakve realizacije su prije svega ukupni pad gospodarskih aktivnosti u okružju, kao i izrazito loše stanje plovnosti u lučkom bazenu uzrokovano nanosima pijeska te dugogodišnje zanemarivanje tog problema od strane nadležnih institucija. Nakon nekoliko godina upozoravanja na loše stanje u Luci, na koje je Zajednica za promet na unutarnjim vodama upozoravala, došlo je do pozitivnih pomaka. Problem poslovanja Luke riješit će se njezinim čišćenjem, koje bi trebalo uskoro započeti. Naime, pijesak koji je zatrpao akvatorij Luke onemogućava brodovima pristup dokovima za pretovar robe i samo manevriranje plovila u dravskom koritu, pa je resorno ministarstvo raspisalo natječaj za koncesiju vađenja pijeska s te lokacije. Službeno su pristigle dvije ponude konzorcija i u postupku su rokovi za žalbe. Ova zabrana korištenja dovodi Luku na rub operativnih sposobnosti i kao takva predstavlja presedan u kojem se koncesionaru kojem država daje koncesiju za obavljanje lučkih djelatnosti u međunarodnoj riječnoj luci na međunarodnom plovnom putu, opravdano, a radi neadekvatnih dubina u lučkom akvatoriju, od strane države brani koristiti većim dijelom svojih kapaciteta, jer nadležne državne institucije ne poštuju važeće zakone.

Od ukupne manipulacije 80% poslova obavljaju članice unutar Nexe grupe d.d. Našice (Našicecement d.d. Našice, IGMA d.o.o. Koprivnica, Nexe beton d.o.o. Našice). Osim riječnog prekrcaja, značajne su količine pretovarene robe pristigle željeznicom (šljunak i agregati), koje čine oko 50% ukupnog pretovara. Količinski najzastupljenija roba pretovarena u riječnom prometu je troska, ugljen i željezo.

Tablica 70. Fizički obujam poslovanja Luke Tranzit Osijek d.o.o.

	2013.	2014.	I-V.2014.	I-V.2015.	Indeks 2014/ 2013.	Indeks I-V.2015/ I-V.2014.
Pretovar u riječnom prometu (u tisućama tona)	155.600	172.138	75.004	48.226	110	64
Ukupne manipulacije (u tisućama tona)	312.000	260.081	100.544	69.883	83	69

Izvor: Luka Tranzit Osijek, obrada: HGK Županijska komora Osijek

16.4. Zračni promet

Zračna luka Osijek d.o.o. u 2014. godini bilježi porast putničkog prometa u odnosu na 2013. godinu (tablica 67.). Porast broja putnika rezultat je uvođenja redovnih linija Ryanaira za London dva puta tjedno te redovnih linija Croatie Airlines za Split i Dubrovnik jednom tjedno tijekom cijelog ljetnog reda letenja (od travnja do listopada). Redovni domaći promet u 2014. godini odvijao se zrakoplovnim tvrtkom Trade Air za Zagreb (u zimskom redu letenja od studenog do ožujka) tri puta tjedno i u ljetnom redu letenja (od travnja do listopada), pet puta tjedno zrakoplovima E120 sa 30 sjedala te Croatiom Airlines za Split i Dubrovnik, jednom tjedno tijekom cijelog ljetnog reda letenja (od travnja do listopada) zrakoplovima DASH8-Q400 sa 76 sjedala. U 2014. godini Zračna luka Osijek d.o.o. uspjela je ponovno uspostaviti redovite međunarodne putničke linije u ljetnom redu letenja 2014. godine. Od kraja ožujka do studenog 2014. godine operira redovita putnička linija Ryanaira Osijek - London, dva puta tjedno, zrakoplovima B737-800 (189 sjedala). U 2014. godini ukupno je prevezeno 18.318 putnika s faktorom popunjenosti zrakoplova od 75% u dolasku i 80% u odlasku zrakoplova. Zbog dobre popunjenosti zrakoplova s ovom linijom nastavljeno je i u 2015. godini te je ugovorena i za sljedeće tri godine.

S aspekta robnog zračnog prijevoza (cargo promet) Zračna luka Osijek d.o.o. raspolaže skladišnim prostorom koji je podijeljen na javno skladište (560 m²) i carinsko skladište tipa A (1.120 m²). Unutar njega moguće je skladištenje svih vrsta roba koje ne zahtijevaju posebne uvjete. U sklopu cargo terminala nalazi se i kamionski terminal. Zbog cjelokupnog gospodarskog stanja i nedostatka robe koja bi se prevozila zračnim putem, trenutno se skladišni prostor iznajmljuje tvrtki Ricardo d.o.o. Darda koja ga koristi za svoju robu, a u sklopu redovnih putničkih linija povremeno se prevoze manje količine robe.

Osim redovitog prometa, Zračna luka Osijek d.o.o. redovno prihvaća charter letove i letove poslovne i generalne avijacije (neredovni promet) te svojim individualnim pristupom svakom korisniku omogućuje kvalitetnu i brzu uslugu. Pored putničkog i teretnog prometa, na Zračnoj luci Osijek d.o.o. obavlja se i školovanje pilota domaćih i stranih avioprijevoznika te tehnička slijetanja u svrhu uzimanja goriva.

Tablica 71. Broj putnika i operacija zrakoplova na Zračnoj luci Osijek d.o.o. u 2013. i 2014. godini

Vrsta prometa		2013.		2014.	
		Broj putnika	Operacija zrakoplova	Broj putnika	Operacija zrakoplova
Domaći	- redovni	3.046	139	7.882	544
	- neredovni	25	688	230	713
Međunarodni	- redovni	0	0	18.199	124
	- neredovni	418	428	785	255
Ukupno		3.489	1.255	27.096	1.636

Izvor podataka: Zračna luka Osijek d.o.o.

Napomena: ukupan broj iskrcanih i ukrcanih putnika (27.096) uvećan je za broj tranzitnih putnika (91) što čini ukupan promet putnika na Zračnoj luci Osijek d.o.o. u 2014. godini (27.187)

Tablica 72. Broj putnika i operacija zrakoplova na Zračnoj luci Osijek d.o.o. za razdoblje I. - VIII. 2014. i I. - VIII. 2015. godini

Vrsta prometa		I. - VIII. 2014.		I. - VIII. 2015.	
		Broj putnika	Operacija zrakoplova	Broj putnika	Operacija zrakoplova
Domaći	- redovni	5.905	377	5.613	372
	- neredovni	153	417	30	591
Međunarodni	- redovni	12.556	86	15.194	90
	- neredovni	397	152	303	203
Ukupno		19.011	1.032	21.140	1.256

Izvor podataka: Zračna luka Osijek d.o.o.

U razdoblju I. - VIII. 2015. godine vidljiv je porast broja putnika od 11% i broja operacija od 22% u usporedbi s istim razdobljem 2014. godine.

Krajem kolovoza ove godine započeli su charter letovi prema njemačkim destinacijama zrakoplovom Boeing 737-300 (133 mjesta), u vlasništvu tvrtke Maleth-Aero, na liniji Osijek-Frankfurt-Osijek. Ovim letovima započeo je projekt pokretanja putničkih zrakoplovnih linija iz Osijeka prema nekoliko njemačkih destinacija (Frankfurt, Stuttgart, München) u organizaciji tvrtke Sea Air. Tijekom 2015/2016. godine putnička zgrada će se proširiti sukladno schengenskim zahtjevima, odnosno dodatno će se osposobiti domaći odlazni i dolazni gate (uz međunarodni dolazak i odlazak) sa svim pratećim sadržajima (ured za policiju i carinu, apartmani za odmor posade, restoran i drugo).

Zračna luka Osijek d.o.o. nalazi se na pragu novog razvojnog razdoblja koje obilježavaju stalna ulaganja u modernizaciju opreme i proširenje putničke zgrade sukladno schengenskim zahtjevima te pored pružanja osnovnih usluga prihvata i otpreme zrakoplova, razvijaju se i sekundarne djelatnosti kao što su usluge skladištenja, cestovnog prijevoza, ugostiteljske, trgovinske i turističke usluge.

17. TURIZAM

Osječko-baranjska županija kontinentalna je županija smještena u Panonskoj nizini na sjeveroistoku Republike Hrvatske između rijeka Save, Drave i Dunava, graniči s Mađarskom i Srbijom, te pripada Euroregiji Dunav-Drava-Sava i kao takva svojim položajem povezana je Euroregionalnom suradnjom s drugim regijama koje dotiče rijeka Dunav. Slikovit ravničarski kraj, šume, blagi brežuljci, ribnjaci, vodeni tokovi, kao i močvarna područja daju joj prepoznatljivu i privlačnu turističku sliku.

Turizam Županije, zahvaljujući prirodnoj i kulturnoj raznolikosti te izdašnosti i ekološkoj očuvanosti prirodnih resursa, posljednjih godina dobiva sve više na značaju. Park prirode "Kopački rit", termalni izvori, vinske ceste i obiteljska poljoprivredna gospodarstva, koja uz usluge smještaja posjetiteljima pružaju poznate gastronomske užitke i odaju duh tradicijskog seoskog života, glavne su okosnice razvoja turizma.

Bolja povezanost Županije s Bečom, Budimpeštom i Bratislavom postignuta je i izgradnjom pristaništa u Aljmašu i Batini čime je omogućeno uplovljavanje velikih riječnih cruisera, što bi trebalo imati značajan utjecaj na razvoj kontinentalnog turizma.

U Županiji prema podacima Financijske agencije u 2014. godine 251 tvrtka imala je osnovnu djelatnost pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane. U 2014. godini u ovoj djelatnosti bilo je 995 zaposlenih, odnosno 0,4% manje u odnosu na 2013. godinu. U 2014. godini ostvaren je ukupni prihod u iznosu od 193 milijuna kuna, što je 8,8% više u odnosu na 2013. godinu. Dobit u 2014. godini iznosila je 8 milijuna kuna, dok je gubitak iznosio 95 milijuna kuna (tablica 4.). Ulaganja u dugotrajnu imovinu iznosila su 4,3 milijuna kuna, odnosno 64,4% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 6.). Prosječna mjesečna neto plaća isplaćena u ovoj djelatnosti u 2014. godini iznosila je 2.822 kune, što je 4% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 14.).

17.1. Smještajni kapaciteti

Postojeći smještajni kapaciteti uglavnom su vezani za gradove Osijek, Donji Miholjac, Đakovo, Našice i Beliše te općine Bilje, Bizovac, Kneževi Vinogradi, Draž i Erdut.

Na području Županije registrirano je 100-tinjak subjekata (obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrti, trgovačka društva, objekti u domaćinstvu, udruge, javne ustanove) koje se bave seoskim turizmom. Proglašeno je 12 turističko-vinskih cesta: Kneževi Vinogradi-Karanac-Kotlina-Kamenac, Zmajevac, Suza, Sjeverna Baranja, Martinovo brdo, Vinski put Batina u Općini Draž, Zlatno brdo u Općini Popovac, Sveti Martin u Belom Manastiru, TVC Općine Erdut, Mandićevac u

Općini Drenje, Zlatarevac u Općini Trnava i Frankovka u Općini Feričanci. Zbog uočenih velikih potencijala ruralnog turizma na području Županije, predviđeni su sljedeći projekti: izgradnja riječnih pristaništa, smeđa turistička signalizacija, vinske ceste, biciklističke staze, auto-kampovi te educiranje stanovništva u ruralnom prostoru.

Suvremeni trendovi prepoznaju se u sljedećim vidovima turizma: ekoturizam, izletnički turizam, kulturni turizam, tematski turizam, avanturistički turizam te kružna putovanja brodom, kao i charter letovi (jednodnevni izleti).

Kvaliteta hotelskog smještaja, kao i ugostiteljske ponude u Županiji se iz godine u godinu poboljšava. U Županiji ima ukupno 16 hotela, od čega je pet hotela s četiri zvjezdice, devet hotela s tri zvjezdice, a ostala dva udovoljavaju kategorizaciji od dvije zvjezdice.

Tablica 73. Hoteli i ostali smještajni kapaciteti na području Županije

Redni broj	Naziv objekta	kategorizacija	Mjesto	Broj ležaja
1.	Hotel Osijek	****	Osijek	260
2.	ZOO Hotel	****	Osijek	33
3.	Hotel Waldinger	****	Osijek	31
4.	Hotel Patria	****	Beli Manastir	80
5.	Hotel Blaža	***	Đakovo	46
6.	Hotel Đakovo	***	Đakovo	50
7.	Hotel Silver	***	Osijek	50
8.	Hotel Vila Ariston	***	Osijek	21
9.	Hotel Millennium	***	Osijek	20
10.	Hotel Drava	***	Osijek	18
11.	Hotel Villa Valpovo	***	Valpovo	68
12.	Hotel Slavona	***	Donji Miholjac	13
13.	Hotel Park	***	Našice	100
14.	Hotel Central	**	Osijek	60
15.	Hotel Termia	**	Bizovac	205
UKUPNO (hotelski kapaciteti u Županiji)				1.098
UKUPNO (ostale vrste smještajnih kapaciteta)				cca 1.000
UKUPNO (smještajni kapaciteti u Županiji)				cca 2.098

Izvor: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije; obrada: HGK Županijska komora Osijek

17.2. Prirodni resursi i turističke aktivnosti

U jugoistočnom dijelu Baranje, nalazi se jedno od najznačajnijih prirodnih, poplavnih područja europskog značaja Park prirode "Kopački rit". Ukupno poplavno područje zauzima površinu od 33.010 hektara, od koje je kategorijom zaštite Parka prirode "Kopački rit" zaštićeno 17.700 hektara, a kategorijom Posebnog zoološkog rezervata obuhvaćeno je područje 7.000 hektara (6.234,52 hektara). O koliko značajnom prirodnom biotopu se radi, potvrđuje i uvrštavanje u popis međunarodno značajnih močvara ("Ramsarsko područje"). Rubne zone Parka prirode "Kopačkog rita" buduća su područja turističko-ugostiteljske ponude, kao i izletničko-rekreacijskih i športskih sadržaja. Planirane aktivnosti na razvoju ruralnog turizma, kroz smještaj u kućama tradicijskog graditeljstva i razvoja agroturizma i ekopoljoprivrede, uključivanje kulturno povijesne i graditeljske baštine u turizam obogatit će turističku ponudu kompletnog područja Županije.

U 2014. godini realizirana su tri projekta, od čega dva IPA projekta s Republikom Mađarskom i Hrvatskim vodama u okviru kojih je nabavljen novi turistički vlak u Parku prirode "Kopački rit", restauriran je dio nasipa i nabavljena oprema za monitoring Parka prirode "Kopački rit". U projektu pod nazivom Danubeparks 2.0 naglasak je bio na razmjeni iskustava, study visit, međusobno povezivanje svih parkova, posebno onih koji su geografski bolje povezani i slično, tiskani promotivni materijali i nabavljeni touch screenovi. U 2015. godini završen je projekt obnove i izgradnje objekata i šetnice na prijemnom centru, a u tijeku su dva glavna projekta: obnova kompleksa Dvorca Tikveš i izgradnja novog pristana za brodove na jezeru Sakadaš.

Vrijednost realiziranih projekata u 2014. godini:

- Danubeparks 2.0 - 103.452,86 Eura
- IPA projekt Aljmaški rit, Kereszturi i Hrvatske vode - 51.000,00 Eura
- IPA projekt "Razvoj eko turizma na području Drave i Dunava", Kopački rit, Hrvatske vode i Del-Dunantuli VIZIG, Mađarska - 180.000,00 Eura.

Tablica 74. Broj posjetitelja u Parku prirode "Kopački rit"

Godina	Broj posjetitelja
2008.	36.814
2009.	34.850
2010.	30.195
2011.	32.568
2012.	28.756
2013.	26.561
2014.	28.000

Izvor: Državni zavod za statistiku

U okviru valorizacije termalnih izvora i razvoja zdravstvenog i rekreacijsko-izletničkog turizma razvile su se Bizovačke toplice, na izvorima slane termomineralne hiperterme, kojoj temperatura vode iznosi čak 96°C, jedina takva hiperterma u Europi. Stari kompleks Bizovačkih toplica s bazenima i smještajni kapacitet te novi hotel Termia, imaju ukupno 300 smještajnih jedinica, a uz novoizgrađeni kompleks "Aquapolis", s 8 bazena, različitim sadržajima i vodenim atrakcijama, predstavljaju lječilišni i turističko-rekreacijski kapacitet koji će u budućoj turističkoj valorizaciji predstavljati značajnu osnovu za dalji razvoj, uključivo i razvoj kongresnog turizma.

Tablica 75. Broj kupaca u Bizovačkim toplicama

Godina	Broj kupaca
2008.	178.314
2009.	157.810
2010.	137.863
2011.	135.863
2012.	129.731
2013.	89.813
2014.	56.906

Izvor: Državni zavod za statistiku

Uz katedralu Svetog Petra i Pavla u Đakovu i manifestaciju "Đakovački vezovi" od posebne važnosti je i Državna ergela Đakovo. Ergela je osnovana davne 1506. godine, što je svrstava među najstarije ergele u Europi i govori o dugoj tradiciji uzgoja konja na tom području. Konji lipicanske pasmine na Ergeli počinju se uzgajati početkom 19. stoljeća.

Tablica 76. Broj posjetitelja u Državnoj ergeli Đakovo

Godina	Broj posjetitelja
2008.	15.063
2009.	14.418
2010.	14.471
2011.	13.709
2012.	15.157
2013.	14.026
2014.	16.463

Izvor: Državna ergela Đakovo

U okviru IPA IIIc programa - Regionalna konkurentnost, Mjere 1.1. Poslovna infrastruktura izrađen je projekt WINE TOUR vrijedan 1,3 milijuna kuna. Nositelj projekta je Županija, a partneri u projektu su: Grad Osijek, Grad Beli Manastir, Općina Draž, Općina Kneževi Vinogradi, Općina Popovac, Općina Drenje, Općina Erdut, Općina Feričanci, Turistička zajednica Baranja, Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje d.o.o. Specifični cilj projekta je ubrzavanje ekonomskog razvoja regije kroz stvaranje, promociju, upravljanje i poboljšanje ponude kulturnog turizma Županije, temeljen na novoj i obnovljenoj javnoj turističkoj infrastrukturi. Glavne aktivnosti u projektu su: uređenje putova postojećih vinskih cesta, uređenje četiri mini-muzeja u četiri vinogorja (Drenje, Feričanci, Dalj i Zmajevac) i regionalne vinoteke u Osijeku (Tvrdža), edukacija turističkih djelatnika i ostalih dionika te promocija.

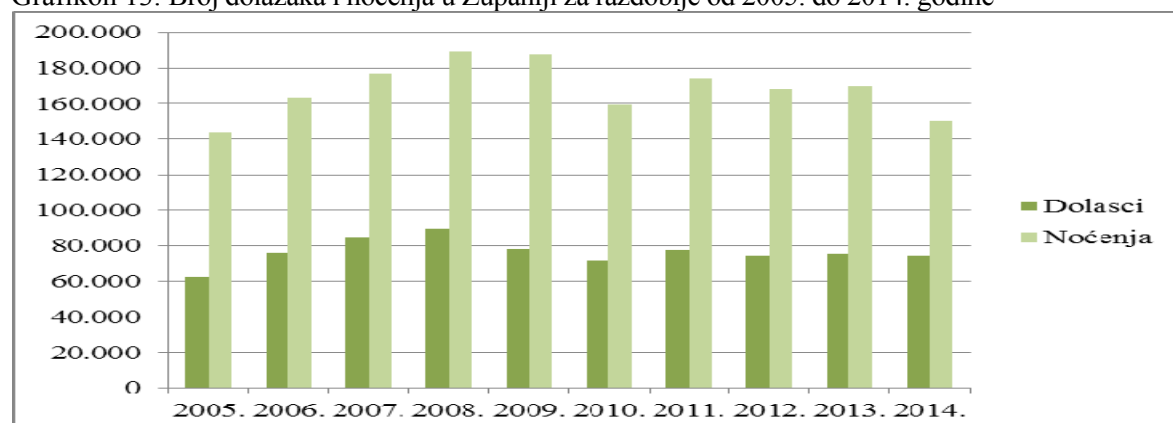
Tablica 77. Broj dolazaka i noćenja u Županiji za razdoblje od 2005. do 2013. godine

Dolasci/ noćenja	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Dolasci	62.651	76.313	84.724	89.386	78.382	71.749	77.697	74.373	75.177	74.026
Noćenja	143.774	163.363	176.856	188.926	187.422	159.261	173.892	168.122	169.952	150.466

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2014. godini zabilježen je pad turističkog prometa za 1,5% u dolascima i 11,5% u noćenjima u odnosu na 2013. godinu (tablica 77. i grafikon 13.).

Grafikon 13. Broj dolazaka i noćenja u Županiji za razdoblje od 2005. do 2014. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 78. Broj dolazaka i noćenja turista u Županiji za razdoblje I. - VI. 2015. godine

Županija/ grad/općina	Dolasci/ noćenja	Ukupno	Domaći	Strani	Indeksi I. - VI.2015/I-VI.2014.		
					Ukupno	Domaći	Strani
Županija	dolasci	6.790	3.653	3.137	122,2	111,9	136,9
	noćenja	12.069	7.062	5.007	101,8	92,6	118,5
Beli Manastir	dolasci	406	252	154	133,1	165,8	100,7
	noćenja	863	659	204	190,9	282,8	93,2
Belišće	dolasci	38	32	6	200	246,2	100
	noćenja	89	77	12	130,9	140	92,3
Donji Miholjac	dolasci	z	z	z	z	z	z
	noćenja	z	z	z	z	z	z
Đakovo	dolasci	268	135	133	105,1	146,7	81,6
	noćenja	464	291	173	147,8	234,7	91,1
Našice	dolasci	219	159	60	65,2	59,6	87
	noćenja	364	272	92	51,1	42,8	119,5
Osijek	dolasci	3.719	1.904	1.815	116,2	110,4	123
	noćenja	6.424	3.505	2.919	100,6	99,7	101,8

Valpovo	dolasci	460	237	223	206,3	135,4	464,6
	noćenja	406	252	154	133,1	165,8	100,7
Bilje	dolasci	372	186	186	103,6	84,5	133,8
	noćenja	766	404	362	71,5	53,2	116
Bizovac	dolasci	z	z	z	z	z	z
	noćenja	z	z	z	z	z	z
Čepin	dolasci	z	z	z	z	z	z
	noćenja	z	z	z	z	z	z
Darda	dolasci	z	-	z	z	-	-
	noćenja	z	-	z	z	-	-
Draž	dolasci	z	z	z	z	z	z
	noćenja	z	z	z	z	z	z
Đurđenovac	dolasci	z	z	-	z	z	-
	noćenja	z	z	-	z	z	-
Erdut	dolasci	41	21	20	227,8	350	166,7
	noćenja	53	32	21	212	320	140
Kneževi Vinogradi	dolasci	578	180	398	211,7	131,4	292,6
	noćenja	746	337	409	200,5	171,1	233,7
Petrijevci	dolasci	z	z	z	z	z	z
	noćenja	z	z	z	z	z	z

z podatak nije objavljen radi povjerljivosti

1) Indeks je veći od 999

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za prvih šest mjeseci 2015. godine u Županiji ostvareno je 6.790 dolazaka, odnosno 22,2% više u odnosu na 2013. godinu i 12.069 noćenja, što je 1,8% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 78.).

18. TRGOVINA

Prema podacima Financijske agencije o poslovanju poduzetnika u 2014. godini u Županiji godišnje financijske izvještaje predalo je 1.127 tvrtki čija je osnovna djelatnost trgovina (tablica 79.).

Tablica 79. Broj poduzetnika koji su predali godišnje financijske izvještaje u 2013. i 2014. godini

Djelatnost/područje	Broj tvrtki		
	2013.	2014.	Indeks 2013/2012.
Gospodarstvo Republike Hrvatske	94.316	100.057	106,1
Trgovina Republike Hrvatske	24.924	25.503	102,3
Gospodarstvo Županije	3.775	4.006	106,1
Trgovina Županije	1.113	1.127	101,3
Udio broja poduzetnika trgovine RH u gospodarstvu RH u %	26,4	26,0	96,5
Udio broja poduzetnika trgovine Županije u trgovini RH u %	4,5	4,4	99,0
Udio broja poduzetnika trgovine Županije u gospodarstvu Županije u %	29,5	28,1	95,4

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2014. godini tvrtke čija je osnovna djelatnost trgovina ostvarile su ukupne prihode u iznosu 4 milijarde kuna, što je 12,7% manje u odnosu na 2013. godinu, dok su ukupni rashodi iznosili 4,2 milijarde kuna i za 12,3% bili su manji u odnosu na 2013. godinu. Dobit u 2014. godini iznosila je 121 milijun kuna, odnosno 8,4% više u odnosu na 2013. godinu, dok je gubitak iznosio 360,1 milijun kuna, odnosno 0,3% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 80.).

Tablica 80. Broj zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u trgovini Županije u 2013. i 2014. godini

Elementi	Iznos/broj		Indeks 2014/ 2013.	Udio u ukupnom gospodarstvu Županije u %
	2013.	2014.		
Ukupni prihodi (u tisućama kuna)	4.593.764	4.010.847	87,3	17,7
Ukupni rashodi (u tisućama kuna)	4.822.631	4.228.536	87,7	18,7
Dobit (u tisućama kuna)	111.587	120.962	108,4	10,4
Gubitak (u tisućama kuna)	358.984	360.075	100,3	31,1
Konsolidirani financijski rezultat (u tisućama kuna)	-247.397	-239.114	96,7	-
Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)	40.221	36.014	89,5	2,1
Izvoz (u tisućama kuna)	196.901	201.212	102,2	5,4
Uvoz (u tisućama kuna)	516.038	397.488	77,0	21,1
Saldo (u tisućama kuna)	-319.137	-196.276	61,5	-
Prosječan broj zaposlenih	4.939	4.685	94,9	13,4
Prosječna mjesečna neto plaća	3.914	3.762	96,1	94,1

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2014. godini ostvaren je negativan financijski rezultat u iznosu od 239,1 milijun kuna, što je 3,3% manje u odnosu na 2013. godinu.

Investicije u dugotrajnu imovinu u ovoj djelatnosti u 2014. godini iznosile su 36 milijuna kuna, što je 10,5% manje u odnosu na 2013. godinu.

Izvoz ove djelatnosti u 2014. godini iznosio je 201,2 milijuna kuna i 2,2% bio je veći u odnosu na 2013. godinu, dok se uvoz za 23% smanjio u odnosu na 2013. godinu, što je rezultiralo negativan saldo razmjene u iznosu od 196,3 milijuna kuna.

U trgovini je u 2014. godini bilo 4.685 zaposlenih, što je za 5,1% manje u odnosu na 2013. godinu. Prosječna mjesečna neto plaća u trgovini Županije u 2014. godini iznosila je 3.762 kune, odnosno 3,9% manje u odnosu na 2013. godinu (tablica 80.).

Tablica 81. Struktura trgovine u Županiji po odjeljcima u 2014. godini

Trgovina	Struktura u %							
	Broj tvrtki	Broj zaposlenih	Ukupni prihod	Dobit	Gubitak	Izvoz	Uvoz	Investicije
G45 Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala	12,0	12,9	13,1	9,7	3,9	12,9	24,8	12,7
G46 Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	54,6	51,9	58,5	63,5	26,2	85,0	65,0	68,8
G47 Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	33,5	35,2	28,4	26,8	69,8	2,1	10,3	18,5

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najznačajniji odjeljak trgovine u Županiji je trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima, koja je u 2014. godini ostvarila 85% ukupnog izvoza trgovine u Županiji i 63,5% ukupne dobiti trgovine.

Od ukupno ostvarenih ukupnih prihoda u trgovini 58,5% ostvarila je trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima, dok je trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima ostvarila 28,4% ukupnih prihoda djelatnosti trgovine, a 13,1% trgovina na veliko i malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala (tablica 81.).

Tablica 82. Udio ukupnog prihoda i broja zaposlenih u trgovini u ukupnom gospodarstvu Županije (odnosi se na tvrtke sa sjedištem u Županiji) od 2004. do 2014. godine i Republici Hrvatskoj u 2014. godini

	Županija											RH
	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2014.
Ukupni prihod	37,5	37,2	37,7	37,7	33,5	32,7	27,4	24,0	21,0	20,6	17,7	33,8
Broj zaposlenih	20,7	20,1	20,3	19,5	17,8	17,8	16,8	16,3	14,1	13,8	13,4	21,5

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Udio koji ostvaruju tvrtke u djelatnosti trgovine sa sjedištem u Županiji u ukupnom prihodu i broju zaposlenih svih tvrtki u gospodarstvu Županije smanjuje se u posljednjih deset godina. Tako se udio u ukupnom prihodu smanjio s 37,5% u 2004. godini na 17,7% u 2014. godini, a broj zaposlenih se smanjio s 20,7% u 2004. godini na 13,4% u 2014. godini (tablica 71.). Ovo smanjenje, osim stvarnog smanjenja udjela trgovine u ukupnom gospodarstvu Županije, zbog globalne krize koja je počela 2008. godine, velikim dijelom odnosi se na otvaranje velikih trgovačkih centara u 2010. godini (Avenue Mall i Portanova) u čijim prostorima većina trgovačkih kuća nema sjedište u Županiji pa svoj ukupni prihod ostvaren na području Županije iskazuju prema sjedištu tvrtke.

19. POSLOVANJE NEKRETNINAMA

Djelatnost poslovanja nekretninama na području Županije u posljednjih nekoliko godina pokazuje uzlazne i silazne trendove, čije uzroke treba tražiti u globalnoj krizi koju izaziva nesigurnost i oprez kupaca nekretnina.

Poremećaje na tržištu nekretnina uzrokuje i velik broj nekretnina koje se prodaju u ovršnim postupcima (2013. godine u Očevidnik nekretnina koje se prodaju u ovršnim postupcima, za područje Županije, bilo je 1.028 upisa, a 2014. godine 1.157 upisa, odnosno 12,5% više).

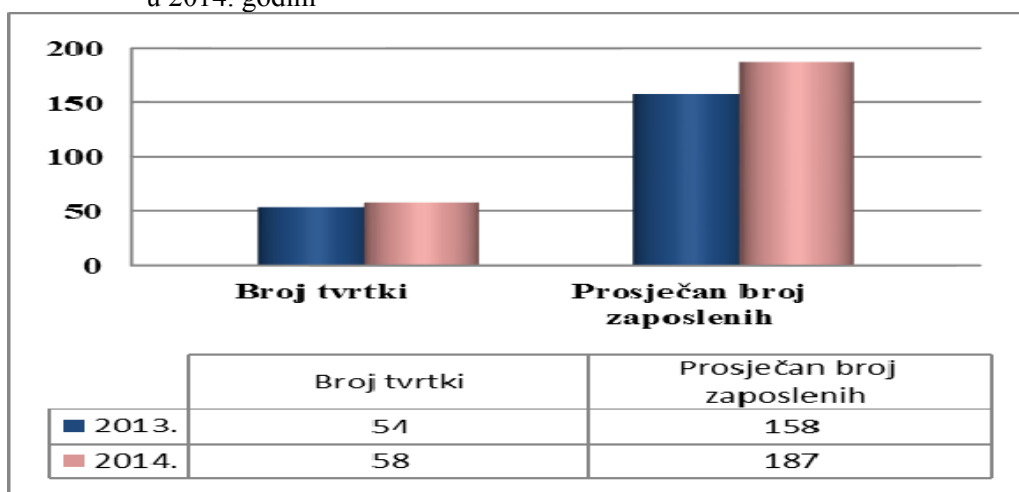
Prema podacima Financijske agencije u 2014. godini broj tvrtki čija je osnovna djelatnost poslovanje nekretninama bilježi rast za 7,4% u odnosu na 2013. godinu, a broj zaposlenih za 18,4% (tablica 83. i grafikon 14.)

Tablica 83. Broj poduzetnika i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u djelatnosti poslovanje nekretninama u 2014. godini u Županiji

Elementi	2013.	2014.	Indeks 2014/2013.	Udio u gospodarstvu Županije u %
Broj poduzetnika	54	58	107,4	1,4
Prosječan broj zaposlenih	158	187	118,4	0,5
Prosječna plaća	5.034	4.669	92,7	-
Ukupni prihodi (u tisućama kuna)	62.628	56.930	90,9	0,3
Ukupni rashodi (u tisućama kuna)	66.405	63.856	96,2	0,3
Razlika ukupnih prihoda i ukupnih rashoda (u tisućama kuna)	-3.777	-6.926	183,4	-
Dobit (u tisućama kuna)	3.329	2.798	84,0	0,2
Gubitak (u tisućama kuna)	7.713	10.305	133,6	0,9
Konsolidirani financijski rezultat (u tisućama kuna)	-4.384	-7.507	171,2	-
Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama kuna)	725.261	777.780	107,2	45,3

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

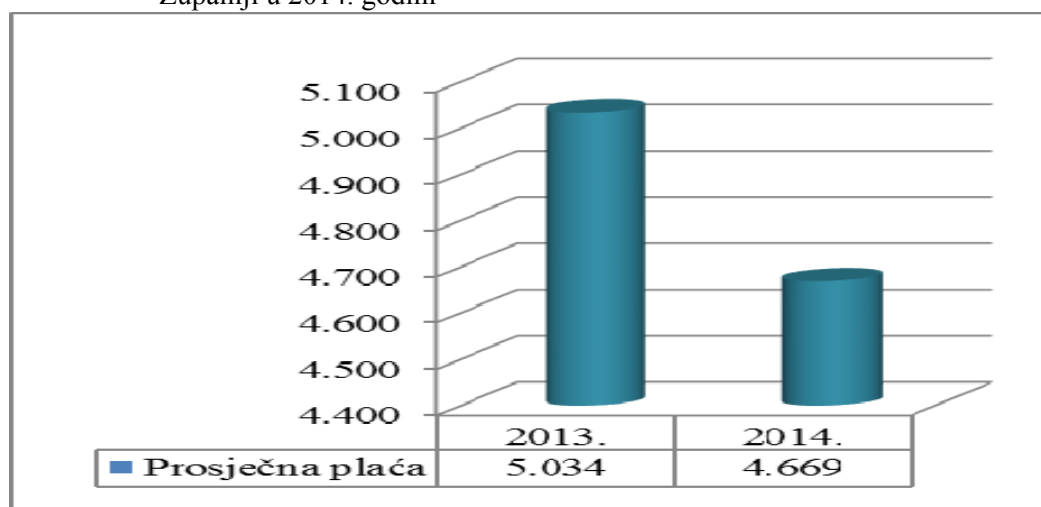
Grafikon 14. Broj tvrtki i prosječan broj zaposlenih u djelatnosti poslovanje nekretninama u Županiji u 2014. godini

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prosječna mjesečna neto plaća ove djelatnosti iznosila je 4.669 kuna i bila je 7,3% manja u odnosu na 2013. godinu (tablica 79. i grafikon 15.).

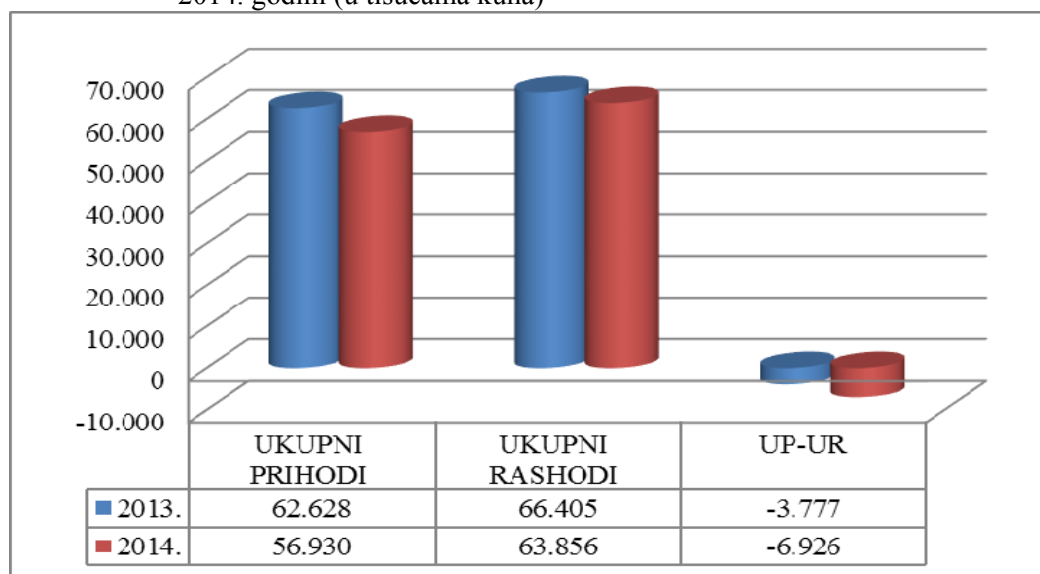
Grafikon 15. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća u djelatnosti poslovanje nekretninama u Županiji u 2014. godini

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Poduzetnici u djelatnosti poslovanja nekretninama ostvarili su u 2014. godini 56,9 milijuna kuna ukupnih prihoda, što je 9,1% manje u odnosu na 2013. godinu i 63,9 milijuna kuna ukupnih rashoda, koji su za 7 milijuna kuna bili veći od ukupnih prihoda (tablica 79. i grafikon 16.).

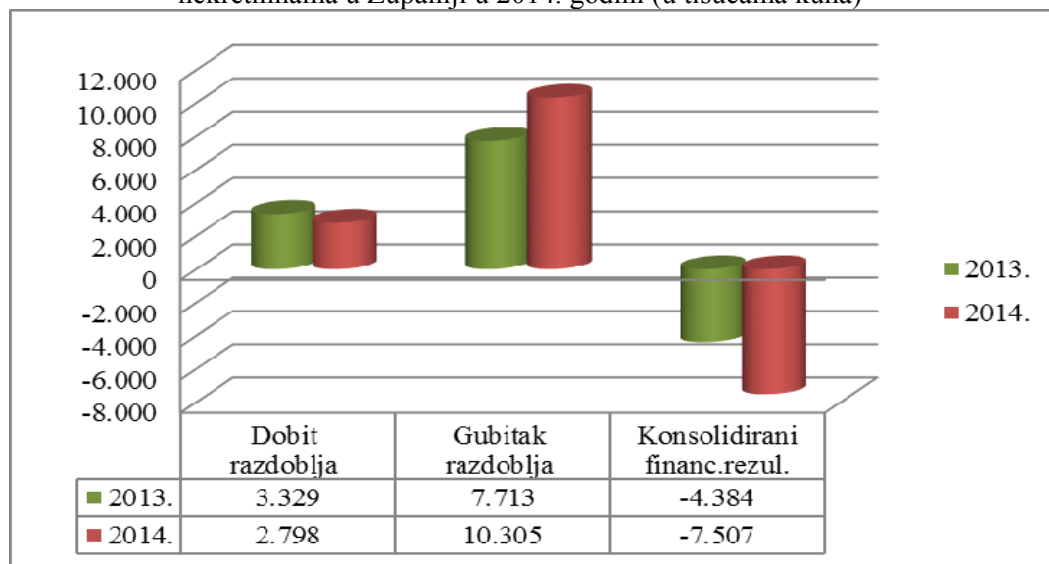
Grafikon 16. Ukupni prihodi i ukupni rashodi u djelatnosti poslovanje nekretninama u Županiji u 2014. godini (u tisućama kuna)

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Dobit ove djelatnosti iznosila je 2,8 milijuna kuna, a gubitak 10,3 milijuna kuna, što je rezultiralo negativan financijski rezultat u iznosu od 7,5 milijuna kuna. U ukupnoj dobiti gospodarstva Županije djelatnost poslovanja nekretninama sudjelovala je s 0,2%, a u ukupnom gubitku s 0,9% (tablica 79. i grafikon 17.).

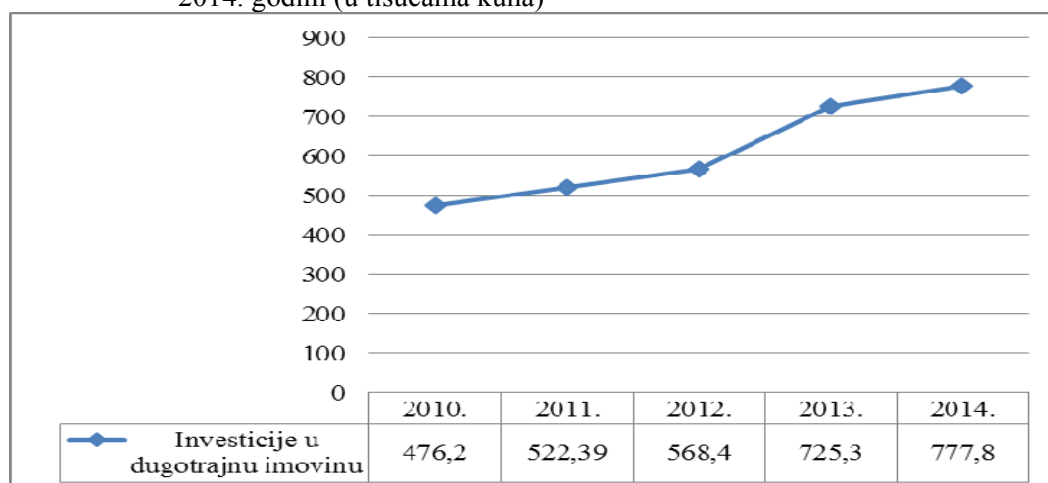
Grafikon 17. Dobit, gubitak i konsolidirani financijski rezultat u djelatnosti poslovanje nekretninama u Županiji u 2014. godini (u tisućama kuna)

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Investicije u dugotrajnu imovinu, nakon 2009. godine kada su bile na izuzetno niskoj razini, iz godine u godinu bilježe uzlazne trendove. Tako su investicije u 2010. godini iznosile 476,2 milijuna kuna, u 2011. godini 522,9 milijuna kuna, u 2012. godini 568,4 milijuna kuna, u 2013. godini 725,3 milijuna kuna, u 2014. godini 777,8 milijuna kuna, što je 7,2% više u odnosu na 2013. godinu (tablica 79. i grafikon 18.).

Grafikon 18. Investicije u dugotrajnu imovinu u djelatnosti poslovanje nekretninama u Županiji u 2014. godini (u tisućama kuna)

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Iako djelatnost poslovanja nekretninama s malim udjelom sudjeluje u financijskim rezultatima poduzetnika Županije, ima značajnu ulogu kod promjene vlasništva nad nekretninama i plaćenom porezu na promet nekretnina.

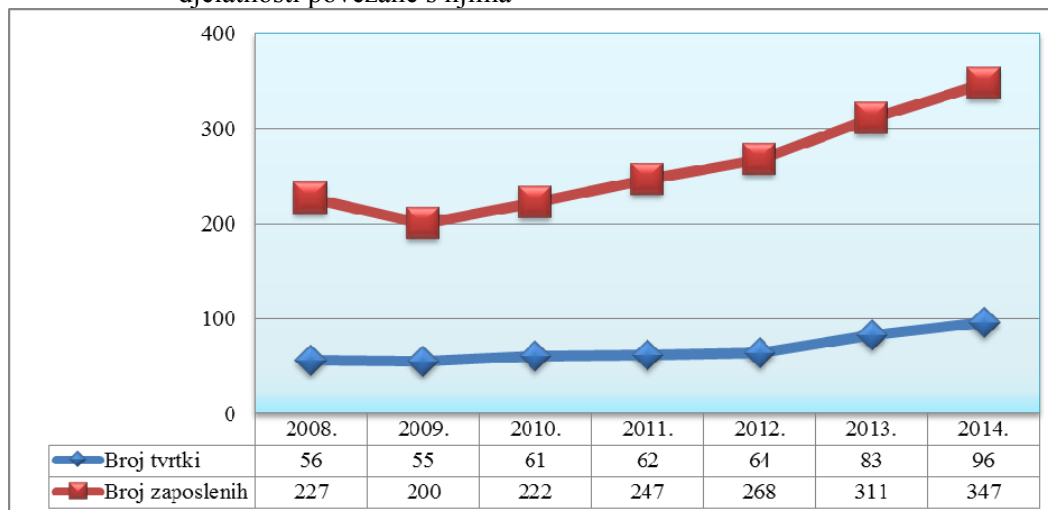
Rezultati poslovanja poduzetnika ove djelatnosti u sljedećim godinama, osim stanja na tržištu nekretnina (ponuda-potražnja-cijene nekretnina), ovisit će i o gospodarskom oporavku, kretanjima na tržištu rada te financijskim mogućnostima stanovništva.

20. IT INDUSTRIJA

IT industrija djelatnost je koja pruža najveću sposobnost rasta, razvoja i zapošljavanja. Tvrtke i javni sektor u Republici Hrvatskoj uglavnom su prepoznali važnost informatizacije kao ključ uspjeha i razvoja, no postoji još dosta prostora za unaprjeđenje. Jačanje IT struke stimulirajuće djeluje na cjelokupno gospodarstvo, a IT industrija izvor je promjena u poslovnoj praksi drugih industrijskih djelatnosti.

Najznačajnije djelatnosti IT sektora u Županiji su J62 računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima i to kako po broju tvrtki, tako i po broju zaposlenih i ostvarenim financijskim rezultatima poslovanja.

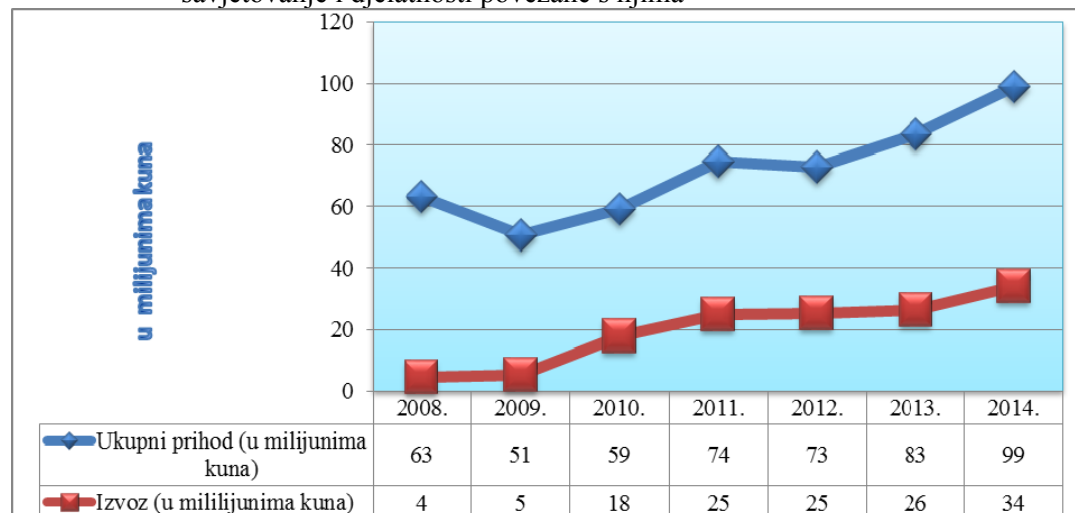
Grafikon 19. Broj tvrtki i broj zaposlenih u djelatnosti računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Godišnje financijsko izvješće o poslovanju u 2014. godini predalo je 96 tvrtki sa sjedištem u Županiji čija je osnovna djelatnost računalno programiranje, savjetovanje i povezane djelatnosti s njima, što je 71,4% više u odnosu na 2008. godinu, godinu prije recesije. Upravo se u 2013. i 2014. godini bilježi značajno povećanje broja novih IT tvrtki (grafikon 19.).

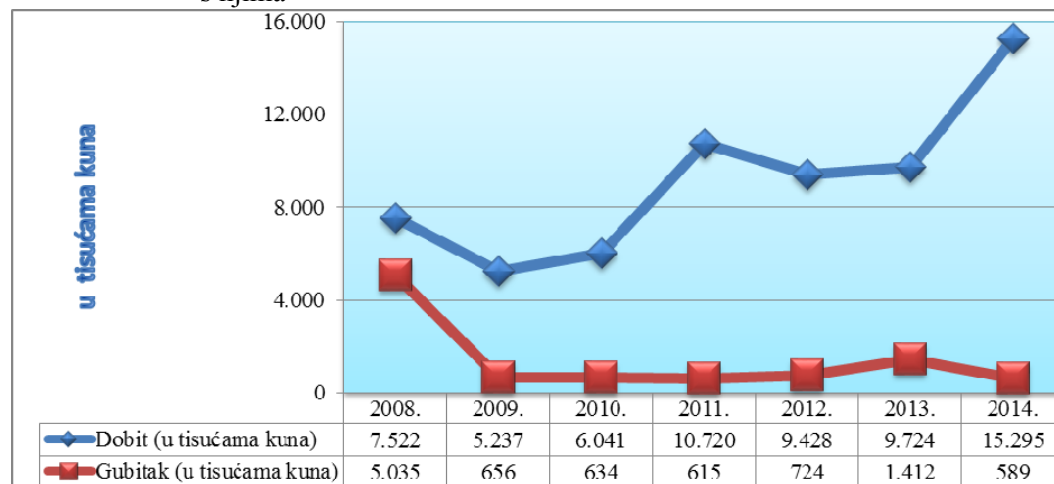
Grafikon 20. Ukupni prihod i prihodi od prodaje u inozemstvu u djelatnosti računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupni prihod IT tvrtki s sjedištem u Županiji u 2014. godini iznosio je 99 milijuna kuna, što je 19,3% više u odnosu na 2013. godinu, pri čemu prihodi od prodaje u inozemstvu u ukupnim prihodima sudjeluju s 34,3% i u 2014. godini iznosili su 34 milijuna kuna ili 30,8% više u odnosu na 2013. godinu (grafikon 20.).

Grafikon 21. Dobit i gubitak u djelatnosti računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2014. godini IT tvrtke u Županiji ostvarile su dobit u iznosu od 15,3 milijuna kuna, odnosno 57,7% više u odnosu na 2013. godinu, dok je gubitak iznosio 589.000 kuna, tri puta je manji od gubitka u 2013. godini, što je rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu 14,7 milijuna kuna (grafikon 21.).

Navedeni financijski pokazatelji poslovanja odnose se na tvrtke sa sjedištem u Županiji, ali treba istaknuti da na području Županije, odnosno u Gradu Osijeku posluju i podružnice nekih većih IT tvrtki sa sjedištem u Zagrebu ili drugim dijelovima Republike Hrvatske.

Povećanju zanimanja iz IT sektora i povećanju broja programera među mladima, svakako pridonosi Udruga Osijek Software City, koja je osnovana 2013. godine na inicijativu najznačajnijih tvrtki IT sektora Županije, a čiji je cilj postići prepoznatljivost Osijeka u svijetu kao grada u kojemu žive i rade IT stručnjaci te kao grada u kojemu djeluju tvrtke koje proizvode dobar softver.

Jedan od najvećih problema za IT tvrtke u Županiji je nedostatak adekvatnog stručnog kadra te se stoga traži prilagodba Curiculuma u srednjim i visokim školama potrebama tvrtki radi stjecanja znanja i kompetencija koje IT tvrtke očekuju od budućih zaposlenika, kao i potreba za većim prostorom u kojeg bi bile smještene postojeće i novoosnovane IT tvrtke s ciljem njihove bolje umreženosti i dobivanju mogućnosti edukacije kadrova za specifične poslove.

ZAKLJUČAK

Nakon niza godina s negativnim trendovima, 2014. godina, prema podacima Financijske agencije iz godišnjih financijskih izvještaja trgovačkih društava Županije, bilježi niz pozitivnih rezultata.

Ukupni prihodi u Županiji u 2014. godini porasli su za 1,4% u odnosu na 2013. godinu. Ostvarena dobit razdoblja porasla je za 69,9%, dok se gubitak razdoblja smanjio za 39,4%, što je rezultiralo pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu od 7 milijuna kuna. Kada se osim tvrtki uzmu u obzir i ostali obveznici poreza na dobit (obrti, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zadruge) pozitivan financijski rezultat bio je i veći i iznosio je 64 milijuna kuna. Ovaj podatak je time značajniji, jer je nakon pet godina zabilježenog negativnog financijskog rezultata, ostvaren prvi puta pozitivan financijski rezultat. U 2013. godini negativan financijski rezultat iznosio je čak 1,2 milijarde kuna. Ostvareni ukupni prihodi u 2014. godini iznosili su 22,6 milijarde kuna, dobit 1,2 milijarde kuna isto kao i gubitak.

Najveći udio u ukupno ostvarenoj dobiti u 2014. godini imalo je građevinarstvo s 39,3%, prerađivačka industrija s 20,1%, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s 12,9%, trgovina s 10,4% te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti s 6,2%, dok je najveći udio u gubitku imala trgovina 31,1%, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo 18,2%, prerađivačka industrija 17,8%, djelatnosti pružanja smještaja i posluživanja hrane 8,2%, građevinarstvo 8% i stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti 7,4%.

U 2014. godini 389 tvrtki ostvarile su prihode od prodaje roba i usluga u inozemstvu, što je 9,6% više u odnosu na 2013. godinu, a ostvareni izvoz povećao se 14% u odnosu na 2013. godinu ili za 457 milijuna kuna. U 2014. godini povećao se i broj uvoznih tvrtki (5,7%), dok se uvoz smanjio za 8,6% ili za 177 milijun kuna, što je rezultiralo pozitivnim saldom razmjene u iznosu od 1,8 milijardi kuna, odnosno 53% više u odnosu na 2013. godinu.

Osim ovih pozitivnih trendova neki pokazatelji u 2014. godini zabilježili su pad u odnosu na 2013. godinu. Tako su investicije u dugotrajnu imovinu, koje su u 2014. godini iznosile 1,7 milijardi kuna, bile manje za 8,8% ili 165 milijuna kuna.

Broj blokiranih pravnih osoba i iznos nepodmirenih prijavljenih obveza, u padu je od prosinca 2010. godine, kada je imao svoj vrhunac. Od tada se smanjuje i broj insolventnih pravnih osoba, kao i iznos nepodmirenih obveza koje su 30. lipnja 2015. godine iznose 429 milijuna kuna, odnosno 18% manje u odnosu na prosinac 2014. godine i u ukupnim nepodmirenim obvezama na razini Republike Hrvatske sudjeluju s 2,1%. Zakonom o stečaju koji je stupio na snagu 1. rujna 2015. godine Financijska agencija u obvezi je u roku od osam dana pokrenuti stečaj svake tvrtke čiji su računi blokirani duže od 120 dana. Kako se radi o velikom broju tvrtki za koje bi Financijska agencija automatski trebala pokrenuti stečaj, navedeni Zakon regulira u kojoj tvrtki će se stečaj prvo pokrenuti. Prema podacima Financijske agencije u Županiji je 30. lipnja 2015. godine bilo 845 pravnih osoba koje su bile blokirane duže od 120 dana, čiji je dug iznosio 339 milijuna kuna i s 439 zaposlenih.

Iako pokazatelji o zaposlenosti odnosno nezaposlenosti pokazuju pozitivne trendove, krajem rujna 2015. godine broj zaposlenih prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno i mirovinsko osiguranje o broju osiguranika iznosio je 83.207, što je 2,2% više u odnosu na isti mjesec 2014. godinu, dok se broj nezaposlenih smanjio za 11,9% i iznosio je 29.693, ali i dalje zabrinjava podatak da se broj aktivnog stanovništva na području Županije u godinu dana smanjio za 2% ili za 2.246 osoba. Stopa nezaposlenosti u rujnu 2015. godine u Županiji iznosila je 26,3%, dok je u Republici Hrvatskoj ona bila 15,2%.

Nakon niza godina u kojima su zabilježeni negativni trendovi i pad gospodarskih aktivnosti, u 2014. godini vidljivi su minimalni pozitivni rezultati, koji se prije svega odnose na blagi rast ukupnih prihoda, povećanje dobiti, smanjenje gubitka, po prvi puta nakon pet godina ostvaren je i pozitivan financijski rezultat te pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene, kao i smanjenje insolventnih pravnih osoba i nepodmirenih prijavljenih obveza. Međutim, unatoč navedenim pozitivnim rezultatima, odnosno usporenom rastu i razvoju gospodarskih aktivnosti, u Županiji je još uvijek velik problem nelikvidnost, velika nezaposlenost unatoč blagom rastu zaposlenosti te smanjenje investicija u dugotrajnu imovinu. Stoga je u ovom trenutku potrebno osigurati i održati financijski sustav i likvidnost uz zadržavanje postojećih radnih mjesta i otvaranje novih, kako bi se nastavio daljnji rast i razvoj gospodarskih aktivnosti.